

desbefattning i löneklassen Oa 11 för officer till förfogande vid arméinspektionen, avsedd för majoren å reservstat N. O. Malmström, vilken i kommandoväg beordrats till tjänstgöring vid inspektionen. Till stöd härför har arméchefen anfört i huvudsak följande.

Malmström handlade ärenden angående standardisering av undervisnings- och övningsmateriel, beträffande vilken materiel stor olikhet rådde truppförbanden emellan. Malmström utarbetade vidare beskrivningar och bruksanvisningar för dylik materiel. Dessutom konstruerade han ny kostnadsbesparande undervisningsmateriel. Genom de av Malmström tagna initiativen hade betydande kostnadsbesparingar kunnat göras. Ur arméns synpunkt vore det i hög grad önskvärt, att Malmström fastare knötes till arméinspektionen, där hans erfarenheter under en följd av år skulle kunna nyttiggöras, varigenom säkerligen till förfogande ställda medel komme att effektivare kunna utnyttjas.

Civilförvaltningen har ansett sig icke böra framlägga förslag om inrättande av ifrågavarande båda befattningar, enär dessa spörsmål enligt civilförvaltningens åsikt vore av den art, att de borde upptagas till prövning i samband med den tilltänkta utredningen rörande arméledningens organisation.

Förslaget att inrätta en befattning för luftbevakningsofficer kan jag fortfarande icke tillstyrka. I likhet med arméchefen anser jag, att det arbete majoren Malmström utför inom arméinspektionen är av sådant värde för försvaret, att det vore önskvärt att kunna för längre tid bibehålla honom i denna verksamhet. En förutsättning härför torde vara, att han erhåller skälig ersättning utöver reservstatslönen. Att inrätta en särskild arvodesbefattning, avsedd för viss person, anser jag emellertid icke lämpligt. Jag förordar i stället, att till Malmström får utgå ett arvode, som tillsammans med reservstatslönen uppgår till belopp, motsvarande nettoavlöningen i löneklass Oa 11 i ortsgrupp I. Arvodet torde böra upptagas å vederbörlig arvodesförteckning och inräknas i medelsbehovet under nästföljande anslagspost.

Militärområdena m. m.

I skrivelse den 19 december 1944 har chefen för arméstaben hemställt, att vid IV. militärbefälsstaben måtte från och med budgetåret 1945/46, då Svea livgarde flyttar till Sörentorp, tillkomma en arvodesbefattning för kasernunderofficer i löneklass UO 7.

Civilförvaltningen har, under förmälan, att det syntes erforderligt att en kasernunderofficer anställdes för omhändertagande av Svea livgardes nuvarande kasernetablissemang, sedan detsamma övertagits av vissa staber och inrättningar i enlighet med vad i propositionen 1944: 174 förutsatts, tillstyrkt bifall till framställningen.

Med hänsyn till att frågan om fastighetsförvaltningens ordnande för närvarande är föremål för särskild utredning genom fortifikations- och byggnadsförvaltningsutredningen anser jag mig icke nu kunna biträda förslaget om inrättande av befattningen.

Chefen för armén har vidare föreslagit att för VII. militärbefälsstaben skulle från och med nästa budgetår inrättas nya arvodesbefattningar i löneklass Oa 10 för en expeditionsofficer och en biträdande tygoffi-

cer och har till stöd för förslaget åberopat framställning från militärbefälhavaren, vari denne anfört i huvudsak följande.

Den arbetsbörda som påvilade ledaren av den gemensamma expeditions-tjänsten vid en militärbefälsstabs expedition bleve väsentligen densamma vid alla militärbefälsstaber. Den skillnad i expeditionsarbetet, som be-tingades av olika antal underställda förband, komme främst att taga sig uttryck i olika antal utskrifter och postförsändelser. Arbetet därmed påvilade emellertid expeditionsunderofficerare och skrivbiträden.

Vid VII. militärbefälsstaben skulle jämväl handläggas ärenden rörande Gotlands marindistrikt ävensom de ärenden, som på fastlandet tillkomme försvarsområdesstaberna. För att bringa enhetlighet och reda i expeditionstjänsten hade det visat sig erforderligt att sammanslä militärbefälsstabens förutvarande expedition och marindistriktets till en gemensam expedition. Därigenom kunde dubbelarbete i vissa avseenden undvikas. På ledaren av denna expedition komme att ställas lika stora krav, särskilt i fråga om kunskaper och omdöme, som på ledarna av expeditionstjänsten vid övriga militärbefälsstaber.

Tygofficerns vid VII. militärbefälsstaben uppgifter bestode i stort sett i att vara tjänstegrenschef vid militärbefälsstaben jämväl beträffande marindistriktets motsvarande ärenden samt tygmästare för Gotlands tygstation. För handläggning av ärenden, som på fastlandet tillkomme tygofficern vid försvarsområdesstab, borde en ansvarig befattningshavare stå till tygofficerns förfogande.

Militärbefälhavaren har ytterligare framhållit, att militärbefälsstaben utan ifrågavarande båda befattningar icke kunde beräknas vara funktionsduglig.

Civlförvaltningen har tillstyrkt bifall till förevarande förslag.

Vid behandlingen i propositionen 1942: 210 av frågan om militärbefälsstabernas organisation framhöll jag, att det personalbehov för dessa staber, som därvid beräknades, endast vore att uppfatta såsom en beräkningsgrund och icke såsom ett fastslående av organisationens detaljer. Jag anser emellertid, att närmare erfarenheter beträffande stabernas arbetsförhållanden under fred böra avvaktas, innan större personalökningar företagas. Med hänsyn härtill anser jag mig icke kunna för närvarande tillstyrka bifall till förevarande framställning.

Försvarsområdesstaber.

Vid bifall till förslaget rörande arméns jägarskola bör antalet arvoden för pensionerad personal vid försvarsområdesstaberna minskas med 1 för försvarsområdesbefälhavare, 1 för tygofficern, 1 för intendent, 1 för expeditionsunderofficer, 1 för ammunitionsförvaltare och 1 för förrådsunderofficer, samtliga i gällande personalförteckning avsedda för Kiruna-Jokkmokks försvarsområde.

Truppförbanden m. m.

Vad infanteriets truppförband beträffar böra i anledning av förslaget beträffande arméns jägarskola ur personalförteckningen utgå 1 befattning för tygunderofficer, 1 för kasernunderofficer och 1 för köksföreståndare, samtliga avsedda för Norrbottens regemente.

I skrivelse den 18 november 1944 har chefen för armén gjort framställning

om inrättande vid ettvarvt av Jämtlands fältjägerregemente och Norrbottens regemente av en befattning för pensionerad underofficer, tillsynsman vid stabsmobiliseringscentral. Överbefälhavaren och försvarets civilförvaltning ha i yttranden över framställningen intet haft att erinra mot förslaget, vilket även syntes försvarsväsendets lönenämnd kunna godtagas.

Med hänsyn till den osäkerhet, som råder om möjligheterna att besätta arvodesbefattningar med därför avsedd personal ställer jag mig tveksam till lämpligheten av förevarande förslag. Då jag räknar med att möjligheter ändock skola föreligga att under nästa budgetår tillgodose ifrågavarande personalbehov, anser jag mig tills vidare icke böra tillstyrka förslaget.

Vid bifall till förslaget rörande kavalleriets omorganisation böra vid kavalleriets truppförband tillkomma nya arvodesbefattningar för 1 expeditonsunderofficer, 1 biträde i personaldetaljen, 1 kasernunderofficer, 1 biträde åt regementsintendenten och 1 furageuppbördsman, samtliga avsedda för Skånska kavalleriregementet samt utgå 3 befattningar för biträdande mobiliseringsofficerare och 2 tygunderofficersbefattningar.

Civilförvaltningen har tillstyrkt förslag om inrättande vid pansartruppförbanden av en för det under Skaraborgs regementes förvaltning stående lägre vid Axvall avsedd ny befattning för kasernunderofficer, vilken befattning ansetts erforderlig med hänsyn till det stora antalet tidigare befintliga förlägnings- m. fl. byggnader samt nybyggda stridsvagnsgarage m. m. för pansarregementet. För egen del kan jag, innan klarhet vunnits rörande frågan om lägre användning efter återgång till fredsförhållanden, icke tillstyrka att särskild personal beräknas för detsamma i fredsorganisationen.

Vid Signalregementet bör antalet kasernunderofficerare planenligt utökas med 1, avsedd för regementets kompani i Kristianstad. Vidare har jag ansett mig kunna tillstyrka framlagt förslag om inrättande av en ny arvodesbefattning i löneklasse UO 7 vid Signalregementet, avsedd för en expeditonsunderofficer, tillika tygunderofficer vid arméns signalskola.

Å vederbörliga personalförteckningar för tygtrupperna m. m. ha såsom förvaltningspersonal vid tygkompanierna upptagits en expeditonsunderofficer vid varje kompani samt förrådsmän, köks- och skrivpersonal. Chefen för armén har anmält fråga om utökning av personalen för förvaltningstjänsten m. m. vid tygkompanierna och därvid anfört i huvudsak följande.

Det syntes otvivelaktigt, att den personal, som för nämnda ändamål beräknats av 1941 års försvarsutredning, vore för knappt tilltagen. Innan närmare erfarenheter vunnits rörande det behov, som komme att uppstå, sedan ifrågavarande kompaniers förlägningsfrågor slutligt ordnats, kunde dock slutlig ståndpunkt till förevarande behov icke tagas. Vidare syntes resultatet av pågående utredning rörande arméns ingenjörpersonal böra avvakts, innan här anmält behov toges upp till slutlig omprövning. Redan nu kunde emellertid konstateras, att på grund av den avsevärda tygmaterieluppbörden behov föreläge av en tygofficer. Vidare kunde konstateras, att förbandens mobiliseringsorganisation krävde en särskild mobiliseringsofficer. Det vore icke möjligt för kompanicheferna personligen att vid sidan av utbildningsarbetet medhinna den arbetsbörda, som tygkompaniernas mobiliseringsorganisation medförde. Befattningen som mobiliseringsofficer syntes

emellertid med fördel kunna förenas med befattningen som tygofficer och syntes kunna bestridas av pensionerad officer i arvodesbefattning i löneklass Oa 10.

Civiltförvaltningen har tillstyrkt detta förslag.

Då för närvarande icke kan bedömas, vilken ställning tygtrupperna kunna komma att intaga i försvarsorganisationen, har jag ifrågasatt lämpligheten av att nu medgiva någon utökning av personalstaten. Jag kan emellertid icke bortse från angelägenheten av att tygmaterielen erhåller betryggande vård samt att mobiliseringsuppgifterna handläggas på ett betryggande sätt. Med hänsyn härtill och då fråga icke är om utökning av den aktiva kadern, har jag icke velat motsätta mig arméchefens förslag. Jag räknar därför med utökning av 3 befattningar för tygofficerare tillika mobiliseringsofficerare i löneklass Oa 10.

Centralförråd för intendenturmateriel.

Under denna rubrik bör, i enlighet med det inledningsvis framlagda förslaget rörande tryckningsverksamheten inom försvaret m. m., tillkomma en befattning för pensionerad officer i löneklass Oa 10, chef för centrala bok- och blankettförrådet. Befattningen bör icke besättas utan att en mot densamma svarande befattning vid försvarets kommandoexpedition samtidigt indrages.

Vissa utbildningsanstalter.

I det följande ämnar jag föreslå inrättande av en kontoristbefattning vid arméns underofficersskola. I samband därmed kan den för försvarets läroverks internat avsedda befattningen såsom expeditionsunderofficer utgå.

Vid behandlingen i propositionen 1944: 185 av personalstaterna för artilleriets truppförband redogjorde jag i korthet för vissa av artilleriskjutskolans beslutade förflyttning till Villingsberg betingade förslag rörande personalstaterna för innevarande budgetår. Skolans förflyttning beräknades då kunna äga rum våren 1945. I enlighet med vad i propositionen anförts har i personalförteckningarna för innevarande budgetår stadgats, att pensionerad arvodespersonal och icke-ordinarie personal vid artilleriskjutskolan skulle från och med den tidpunkt och i den omfattning, som Kungl. Maj:t bestämde, överföras till truppförband vid artilleriet. Något sådant överförande har ännu icke ägt rum. Enligt vad jag under hand inhämtat beräknas verksamheten vid Villingsberg icke kunna komma i gång förrän våren 1946. Med hänsyn härtill torde ifrågavarande personal fortfarande böra redovisas under särskild rubrik för artilleriskjutskolan och samma bestämmelser som för innevarande budgetår beträffande personalens överförande gälla jämväl för nästa budgetår.

Sjukvårdsväsendet.

Av civilförvaltningen tillstyrkt förslag från försvarets sjukvårdsförvaltning om höjning av löneställningen för två av de nu upptagna fyra förråds-

underofficerarna, avsedda för förvaltningens centralförråd i Stockholm och Örebro, från UO 7 till UO 8 kan jag med hänsyn till riktlinjerna för årets budgetarbete icke biträda.

Remonteringsväsendet.

I personalförteckningen finnas såsom chefer för Herrevadsklosters och Gudhems remontdepåer upptagna befattningar för pensionerade officerare i löneklass Oa 12 respektive Oa 11. Innehavarna av dessa befattningar ha utöver arvodet åtnjutit förmånen av fri bostad i de till remontdepåerna hörande mangårdsbyggnaderna jämte fri värme och fritt lyse. Före den av 1942 års riksdag genomförda regleringen av arvoden för pensionerad personal voro med befattningarna förenade arvoden om 2 790 kronor för chefen för Gudhems remontdepå och 3 790 kronor för chefen för Herrevadsklosters remontdepå. Den 1 000 kronor högre ersättningen till chefen för Herrevadsklosters remontdepå torde ha föranletts av de med dressyranstalten därstädes förenade arbetsuppgifterna. De vanliga kaptensarvodena voro 3 180 kronor. 1942 års försvarsberedning, på vars förslag arvodesregleringen tillkom, anförde, att arvodesinnehavare, som åtnjöte lägre arvode än som i allmänhet utginge i motsvarande befattningar, enär de utöver arvodet erhöle tjänstebostad in natura, borde åtnjuta arvode med vanligt belopp och i stället erlægga ersättning för den tjänstebostad, som tillhandahölles vederbörande.

Sedan fråga uppkommit om bestämmande av hyresersättning för de av cheferna för ifrågavarande remontdepåer disponerade tjänstebostäderna, ha dessa chefer i skrivelser den 27 september och den 1 oktober 1943 framhållit, att förmånerna av fri bostad och fri värme jämte fritt lyse, som alltid utan ersättning tillkommit cheferna för remontdepåerna, borde kunna anses som skälig ersättning för förvaltningen och skötseln av de skogs- och jordbruksfastigheter, som tillhörde depåerna, samt hemställt om befrielse från skyldighet att utgiva ersättning för dessa förmåner.

Försvarets civilförvaltning och arméns fortifikationsförvaltning ha i gemensamt yttrande över framställningarna anført, att det icke kunnat utrönas, huru förmånen av fri bostad m. m. i förevarande fall tillkommit, men att det, då depåerna inrättades, troligen ansetts uppenbart, att, då depåcheferna skulle förvalta de för depåerna upplåtna gårdarna, de borde erhålla samma förmåner i detta hänseende som tillkommit tidigare brukare av dessa gårdar. Förvaltningarna ha ansett det orimligt, att depåcheferna skulle erlægga avgifter för bostad m. m., vilka beräknats till 2 305 kronor för år vid Gudhems remontdepå och 4 329 kronor för år vid Herrevadsklosters remontdepå, utan att erhålla förhöjda arvoden, i synnerhet som de arvoden, som tillkomme dem efter arvodesregleringen, vore något lägre än tidigare utgående kontanta löneförmåner. I anledning härav ha förvaltningarna hemställt, att till depåcheferna skulle för deras handhavande av förvaltningen av de för respektive remontdepåer upplåtta kungsgårdarna utgå arvoden med belopp, motsvarande de avgifter, som de kunde bliva skyldiga att erlægga för av dem disponerade tjänstebostäder jämte värme och elektrisk energi, att

bestridas från vederbörlig utgiftspost å staten för försvarets fastighetsfond, arméns delfond, ävensom att depåcheferna måtte befrias från skyldighet att vidkännas avdrag för ifrågavarande naturaförmåner för tiden från och med den 1 oktober 1942 till dess ny arvodesreglering för dem trätt i kraft.

Försvarsväsendets lönenämnd har ansett det principiellt riktigast, att löneförmånerna för depåcheferna borde bestämmas med hänsyn till samtliga dem åliggande göromål i egenskap av depåchefer samt utgå med ett härför avpassat arvode, lämpligen efter löneklass Oa 13 för chefen vid Gudhems remontdepå och Oa 14 för chefen vid Herrevadsklosters remontdepå. Då även med denna löneställning depåcheferna skulle erhålla en avsevärd försämring i sina löneförmåner, om de skulle bli skyldiga att vidkännas avdrag för hyra m. m. med belopp, som förvaltningarna angivit, syntes emellertid en jämkning nedåt av hyresersättningen kunna vidtagas med hänsyn till att tjänstebostaden — särskilt vid Herrevadskloster — vore större än den, vilken borde anvisas åt befattningshavare med motsvarande löneställning. Om förvaltningarnas förslag likväl ansåges kunna i huvudsak godtagas, ansåge lönenämnden, att detta borde ske i den formen, att de nuvarande arvoden bibehölles och cheferna dessutom tillförsäkrades förmånen av fri bostad samt fri värme och fritt lyse, detta närmast såsom ersättning för den ekonomiska förvaltningen av fastigheterna i fråga.

Statskontoret har i huvudsak anslutit sig till lönenämndens förslag beträffande höjda arvoden och jämkning av hyresersättningarna men ansett, att en placering av chefen för Gudhems remontdepå i högre löneklass än Oa 12 icke borde ifrågakomma.

För egen del ifrågasätter jag, om icke de speciella uppgifter med avseende å förvaltningen och skötseln av de för depåerna upplåtna fastigheterna som vid sidan av deras militära funktioner ankomma på depåcheferna vid Herrevadsklosters och Gudhems remontdepåer, kunna motivera, att de fortfarande komma i åtnjutande av viss del av de förmåner i form av fri bostad och fri värme jämte fritt lyse, som av ålder tillkommit innehavarna av dessa befattningar. Någon reduktion av dessa förmåner för de nuvarande befattningshavarna finner jag mig icke böra föreslå med hänsyn till att detta skulle för dem medföra mycket kännbara ekonomiska konsekvenser. Jag förordar fördenskull, att de nuvarande innehavarna av ifrågavarande befattningar fortfarande må komma i åtnjutande av sagda förmåner, och förutsätter icke av denna anledning någon ändring i deras nuvarande löneställningar. Vid uppkommande ledighet å befattningarna synes dock böra övervägas, om icke en ersättning för ifrågavarande förmåner, motsvarande normalbostad för likartade befattningshavare, men något jämkad nedåt med hänsyn till nämnda speciella arbetsuppgifter bör erläggas av efterträdarna. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i detta hänseende meddela beslut. Såsom framgår av vad jag i det föregående vid behandlingen av frågan om kavalleriets omorganisation anfört, anser jag, att chefen för Herrevadsklosters remontdepå, efter dressyranstaltens överförande till Skånska kavalleriregementet, icke bör intaga högre löneställning än chefen för Gudhems remont-

depå. Då jag — med beaktande av ställningstagandet i den nyssberörda frågan — icke anser det obilligt, att den nuvarande depåchefen vid Herrevadskloster underkastar sig den inkomstminskning, som föranledes av sålunda minskade arbetsuppgifter, föreslår jag, att befattningen som chef för Herrevadsklostrets remontdepå från och med nästa budgetår och med tillämpning från tidpunkten för dressyranstaltens överflyttande upptages i löneklassen Oa 11.

Avlöningskostnaderna för helt budgetår för den i förslaget till personalförteckning upptagna personalen i arvodesbefattning beräknas uppgå till i runt tal 5 850 000 kronor, med vilket belopp ifrågavarande anslagspost synes böra upptagas för nästa budgetår (nu 5 725 000 kronor).

De pensionsmedel, som arvodesinnehavarna ha att avstå och som skola upptagas såsom särskilda uppbördsmedel å avlöningsstaten, kunna, under förutsättning att alla arvodesbefattningarna vore besatta med från aktiv stat pensionsavgången personal, uppskattas till cirka 5 030 000 kronor. Emellertid skola befattningarna i första hand uppehållas av personal, som tvångsvis överförts på övergångsstat, varjämte Kungl. Maj:t, som förut anmärkts, i åtskilliga fall, då det visat sig omöjligt att besätta befattningarna med dylik personal eller från aktiv stat pensionsavgången, medgivit, att jämväl andra personalkategorier, såsom personal å frivillig övergångsstat eller reservstat eller i reserven utnämnd personal eller ock från nämnda stater pensionsavgångna beställningshavare, finge förordnas å befattningarna. Detta förhållande medför att pensionsmedlen minskas. Civilförvaltningen har uppskattat den minskning i pensionsmedlen, som skulle uppkomma därest hitills meddelade dispensbeslut skulle bliva gällande för hela nästa budgetår, till i runt tal 600 000 kronor. Denna beräkning anser jag mig kunna godtaga. Med utgångspunkt från sistnämnda belopp kunna de pensionsmedel, vilka såsom särskilda uppbördsmedel böra upptagas i avlöningsstaten för nästa budgetår, beräknas till (5 030 000 — 600 000 =) i avrundat tal 4 400 000 kronor.

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Enligt vad jag i det föregående föreslagit bör denna anslagspost bildas genom sammanslagning av de nuvarande anslagsposterna Arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän samt Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Av praktiska skäl torde den nuvarande uppdelningen i två särskilda arvodesförteckningar böra bibehållas, därvid förteckningen å arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör benämnas förteckning å vissa andra arvoden och särskilda ersättningar. Den nya anslagsposten bör, såsom framgår av vad under punkt 1 anförts, upptagas förslagsvis.

Arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän.

I enlighet med vad jag under punkt 1 anført beräknar jag för här ifrågavarande ändamål ett belopp av 220 000 kronor.

Vissa andra arvoden och särskilda ersättningar.**Arméstaben.**

Under denna rubrik bör i enlighet med vad jag under nästföregående anslagspost anfört upptagas ett personligt arvode till majoren å reservstat N. O. Malmström, motsvarande skillnaden mellan Malmström tillkommande reservstatslön och nettoavlönningen enligt löneklass Oa 11, eller 6 100 kronor.

Centrala värnpliktsbyrån.

Genom beslut av 1944 års riksdag (skrivelse nr 321) har inom centrala värnpliktsbyrån inrättats en personalprövningsdetalj. I beslutet förutsattes, bland annat, att ersättningar skulle komma att utgå till erforderliga sakkunniga med 20 à 40 kronor för dag, att bestridas från den under vederbörande försvarsgrens avlöningsanslag uppförda delposten till tillfälligt anställande av tjänstemän m. m. (jfr propositionen 1944: 185 s. 38). Genom beslut den 24 november 1944 har Kungl. Maj:t medgivit, bland annat, att högst 6 400 kronor finge disponeras från nämnda delpost under arméns avlöningsanslag för arvoden åt dylika sakkunniga efter i medeltal 30 kronor för dag samt för statistikarbete.

I enlighet med förslag av arméchefen räknar jag för nästa budgetår oförändrat medelsbehov för ifrågavarande ändamål. Arvodena synas lämpligen böra i fortsättningen utgå från arméns avlöningsanslag och redovisas i förevarande förteckning.

Militärområdena m. m.

Under denna rubrik finnas bland arvoden, som utbetalas vid truppförband eller försvarsområdesstab, upptagna arvoden om tillhopa 15 150 kronor till vakter vid förråd m. m. inom VI. militärområdet. I enlighet med av arméchefen framställt och av civilförvaltningen tillstyrkt förslag bör militärbefälhavaren äga att inom ramen för summabeloppet verkställa den fördelning av dessa arvoden, som betingas av förhållandena inom olika försvarsområden.

Väg- och vattenbyggnadskårens chefsexpedition.

Till förevarande förteckning böra, med hänsyn till att arvodena icke utgå till ordinarie tjänstemän vid armén, överföras de under punkt 1 i det föregående bland övriga arvoden under förevarande rubrik anmärkta arvodena å tillhopa 4 500 kronor till kårchefen och till adjutant ur väg- och vattenbyggnadskåren.

Civila timlärare vid truppförbanden.

För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår i arvodesförteckningen upptaget ett belopp av 525 000 kronor. Arvoden utgå enligt av Kungl. Maj:t den 18 september 1942 meddelade bestämmelser, graderade efter dyrtidsgrupper och med olika belopp allt efter läroämnets art eller lärarnas utbildningsgrad.

I skrivelse den 26 februari 1944 har chefen för armén, efter att i ärendet ha hört försvarets civilförvaltning och skolöverstyrelsen, gjort framställning om åtgärder för fastare anställningsform för ifrågavarande lärare och i sådant hänseende hemställt, att för lärare med viss minsta tjänstgöringstid skulle fastställas arvoden för läsår, graderade efter dyrortsgrupper, att sålunda avlönad lärare skulle vid tjänstledighet på grund av styrkt sjukdom bibehållas vid sitt arvode, minskat med 25 % för den tid ledigheten omfattade, samt att till lärare med tjänstgöring av mindre omfattning liksom till vikarie för tjänstledig lärare skulle få utgå timarvode enligt nu gällande grunder.

Statskontoret har i utlåtande över framställningen anfört, att det enligt ämbetsverkets mening icke föreläge skäl att för närvarande, innan ytterligare erfarenhet vunnits, frångå de hittills tillämpade principerna vid avvägningen av ersättningen till ifrågavarande lärare. Frågan om en allmän lönereglering för denna grupp av befattningshavare syntes först framdeles böra upptagas till prövning. Därest emellertid redan nu en förbättring av de heltidsanställda lärarnas avlöningsförmåner ansåges böra komma till stånd, syntes det statskontoret att — då de föreslagna bestämmelserna i huvudsak avsåge att tillförsäkra dessa lärare rätt till viss löneförmån under tjänstledighet för sjukdom — syftet med framställningen enklast kunde ernås genom att låta dem under sådan ledighet bibehålla viss del, förslagsvis hälften, av timarvodet.

I likhet med statskontoret anser jag, att närmare erfarenheter av den civila lärarverksamheten vid truppförbanden böra avvaktas, innan ändringar vidtagas i formen för deras anställande. Det nuvarande systemet med timarvoden synes därför böra tills vidare bibehållas. Jag vill dock erinra, att för innevarande läsår arvoden med för månad bestämda belopp enligt megivande utgå till civila lärare vid manskapsskolorna vid vissa flygflottiljer. Förslaget att tillerkänna vissa lärare rätt att bibehålla viss del av arvodet vid tjänstledighet på grund av sjukdom, sådant det av statskontoret utformats, finner jag vara värt beaktande. Innan ställning tages till detsamma, torde dock böra undersökas, om skäl kunna anses föreligga att meddela bestämmelser i ämnet jämväl för civila lärare vid motsvarande utbildningsanstalter vid de andra försvarsgrenarna. Det bör ankomma på civilförvaltningen att företaga utredning i ämnet och inkomma med därav betingade förslag.

I medelsbehovet för här ifrågavarande ändamål har chefen för armén för nästa budgetår icke förutsatt någon ändring. I enlighet härmed beräknar jag här oförändrat 525 000 kronor. Vid bifall till under punkt 1 framlagt förslag att upptaga här förevarande anslagspost förslagsvis torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att medgiva det överskridande av nämnda belopp, som må kunna komma att erfordras för utgivande av ersättning under tjänstledighet för sjukdom till civila lärare vid truppförbanden.

Hemvärnet.

Enligt beslut av 1944 års riksdag (skrivelse nr 321) i anledning av väckta motioner utgå för innevarande budgetår under nu rådande förhållanden arvoden till hemvärnsområdesbefälhavare med respektive 150, 225 och 300

kronor. I vad motionerna avsåge jämväl en höjning av de för fredstid fastställda arvodesbeloppen ansåg sig riksdagen icke böra bifalla vad i motionerna yrkats. Riksdagen förklarade sig nämligen förutsätta, att denna fråga efter återgång till fredsförhållanden komme att bliva föremål för övervägande av Kungl. Maj:t.

Chefen för armén har föreslagit, att de sålunda bestämda arvodesbeloppen skulle fastställas för framtiden. Civilförvaltningen har, under hänvisning till riksdagens uttalande, ansett sig icke böra föreslå någon ändring i det belopp, som å arvodesförteckningen bör upptagas för hemvärnets.

För egen del får jag erinra, att Kungl. Maj:t den 2 februari 1945 beslutat, att utredning skall företagas rörande hemvärnets organisation m. m. Sak-kunniga för biträde med denna utredning ha av mig tillkallats den 16 i samma månad. Då förevarande ersättningsfråga torde komma under övervägande vid denna utredning, saknar jag anledning att nu upptaga densamma till prövning.

För handhavande av viss utbildning av frivillig luftbevakningspersonal samt för övervakning av byggnader och förbindelser m. m. för luftbevakningen föreslog 1941 års försvarsutredning för varje försvarsområde en luftbevakningsofficer, reservofficer eller värnpliktig officer. Tjänstgöringen beräknades till omkring 4 veckor per år. Som ersättning härför föreslogs skola utgå årsarvode om 400 kronor.

I skrivelse den 18 november 1944 har chefen för armén — med förmålan att vid en återgång till fredsförhållanden omedelbart behov uppkommer av dylika luftbevakningsofficerare — föreslagit, att arvoden för luftbevakningsofficerare borde beräknas från och med nästa budgetår. I samma skrivelse har arméchefen vidare föreslagit, att till lottor, som i fredstid erfordrades för biträde inom försvarsområdesstaber vid handläggning av ärenden rörande lottaorganisationen, s. k. fomoblottor, borde utgå arvoden, samt att medel för ändamålet borde beräknas för nästa budgetår. Överbefälhavaren, som efter förslag av chefen för marinen anmält behov av medel för samma ändamål för marinens del, har tillstyrkt arvoden till ifrågavarande personal. Civilförvaltningen har jämväl tillstyrkt vad i förevarande hänseenden föreslagits. Försvarsväsendets lönenämnd har ansett förslaget om arvoden för luftbevakningsofficerare kunna godtagas men har ställt sig tveksam till förslaget om arvoden till fomoblottor, särskilt med hänsyn till lottarörelsens karaktär av helt frivillig försvarsorganisation. Med hänsyn till vad myndigheterna anført, ansåge sig lönenämnden dock icke böra motsätta sig förslaget.

För egen del anser jag anledning icke föreligga att i vart fall för nästa budgetår räkna med medel för de angivna ändamålen.

Arvodessumman för innevarande budgetår utgör 836 855 kronor. Med beaktande av i det föregående föreslagna ändringar kan beloppet för nästa budgetår beräknas till $(836\ 855 + 6\ 100 + 6\ 400 + 4\ 500 =)$ 853 855 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t bör enligt vad sålunda anförts för budgetåret 1945/46 uppföras med ett belopp av $(220\ 000 + 853\ 855 =)$ i avrundat tal 1 075 000 kronor.

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Under denna anslagspost skola enligt förslaget till omläggning av avlöningsstaten upptagas jämväl avlöningar till vård- och ekonomipersonal, avlöningar till fänrikar samt stipendier för underlättande av officersrekryteringen i Boden.

I personalförteckning redovisade extra ordinarie tjänstemän.

Kostnaderna för avlöningar m. m. till den extra ordinarie personal, som uppförts å personalförteckning för innevarande budgetår, ha beräknats till 6 780 000 kronor, varav 2 180 000 kronor för vård- och ekonomipersonal. För nästa budgetår beräknar jag motsvarande kostnader till förslagsvis 7 350 000 kronor. Rörande beräkningsgrunderna må följande framhållas.

Beträffande frågan om genomförande av den överflyttning från sakanslag av lönekostnader för icke-ordinarie personal, som av mig senast i statsverkspropositionen till 1942 års riksdag (fjärde huvudtiteln, s. 34) i princip förordats, får jag erinra, att med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 juni 1944 tillkallats utredningsmän för biträde med prövning av denna fråga — försvarets sakanslagsutredning. Utredningen har främst till syfte att söka avgränsa den från sakanslag avlönade icke-ordinarie personal, som bör anses vara under fredsförhållanden på längre sikt nödvändig. Tanken är därvid, att den sålunda avgränsade personalen skall överföras till att avlönas från vederbörliga avlöningsanslag.

Personalförteckning för extra ordinarie tjänstemän vid armén för budgetåret 1944/45 har av Kungl. Maj:t fastställts den 2 juni 1944. Förteckningen överensstämmer i allt väsentligt med det förslag, som i anslutning till propositionen 1944:185 tillhandahållits vederbörligt utskott vid 1944 års riksdag. För budgetåret 1945/46 föreslår jag följande ändringar i förhållande till innevarande budgetår.

Arméstaben.

Under denna rubrik redovisas den personal, som avses för arméstaben, centrala värnpliktsbyrån, arméinspektionen och hemvärnsstaben. Personalen fördelas enligt arméchefens bestämmande.

Här räknar jag med den utökning med 1 befattning såsom kontorsbiträde i lönegraden MEo 4, vars inrättande jag i det föregående förordat under motsvarande rubrik under anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän.

I likhet med civilförvaltningen anser jag däremot, att med inrättande av en av arméchefen föreslagen befattning för ett kontorsbiträde för personalprövningsdetaljen vid centrala värnpliktsbyrån bör anstå till dess ytterligare erfarenhet vunnits rörande prövningsdetaljens verksamhet och personalbehov.

Militärområdena m. m.

Förslag av chefen för armén om inrättande vid kommandantsstaben i Stockholm av en befattning för ritare av 2. klass, avsedd för fastighetsförvaltningen, kan jag i avvaktan på resultatet av byggnads- och fortifikationsförvaltningsutredningens arbete icke tillstyrka.

I enlighet med vad jag i det föregående anført vid beräkningen av personalbehovet för arméns jägarskola räknar jag med följande utökning av den extra ordinarie personalen vid Kiruna-Jokkmokks försvarsområdestab, nämligen med 1 förrådsman, 1 eldare av 2. klass, 1 husmoder av 2. klass, 1 kontorsbiträde, 1 skrivbiträde samt 14 köks- och servisbiträden. Vad kökspersonalen angår inhämtas av det föregående att denna liksom den icke-ordinarie personalen i övrigt utom kontorsbiträdet är avsedd att överföras från Norrbottens regemente.

Civilförvaltningen har tillstyrkt en av chefen för armén på förslag av generalintendenten gjord hemställan att under en ny underrubrik Intendenturkårens chefsexpedition måtte uppföras en befattning för ett kontorsbiträde i lönegrad MEo 4. Generalintendenten har i ärendet anført följande:

Vid intendenturkårens chefsexpedition tjänstgöra två skrivbiträden i lönegrad Ex 4 (avlönade å arméförvaltningens anslag till avlöningar för icke-ordinarie personal). Det ena av dessa biträden fullgör en synnerligen väl kvalificerad tjänst, som kommer att fortsätta även efter avvecklingen av nuvarande krigsorganisation. Det torde särskilt få framhållas, att den personal, som numera redovisas, placeras och utbildas genom generalintendentens försorg, sedan år 1936 fyrdubblats, och att intendenturkårens chefsexpedition, varest ifrågavarande ärenden handläggas, för närvarande torde vara en av försvarets största. Med hänsyn dels till arbetets art, dels till önskemålet att fastare binda kvalificerad arbetskraft till anställningen, bör därför det ena skrivbiträdet uppflyttas till kontorsbiträde och placeras i lönegrad MEo 4. Härigenom kommer chefsexpeditionen i vart fall icke i sämre läge vad beträffar kvalificerad arbetskraft för expeditjonsarbetet än arméns övriga högre staber samt regementen och kårer.

Med hänsyn till den höjning av arméförvaltningens icke-ordinariepost, som jag i det föregående föreslagit, anser jag mig icke kunna tillstyrka förevarande förslag.

Truppförbanden m. m.

Infanteriets truppförband. I skrivelse den 30 oktober 1944 har chefen för Södra skånska infanteriregementets depå hemställt, att befattningen för biträdande husmoder vid regementets förläggning vid Revingehed måtte utbytas mot en befattning för husmoder av 1. klass i MEo 8. Försvarets civilförvaltning och försvarsväsendets lönenämnd ha förordat bifall till framställningen på sådant sätt att befattningen såsom husmoder av 2. klass vid nämnda förläggning föreslagits utbytt mot en befattning såsom husmoder av 1. klass.

För egen del finner jag mig med hänsyn till vad jag i det föregående anført rörande personalen vid arméns matinrättningar icke kunna nu tillstyrka framställningen.

Vid bifall till förslaget om organiserande av arméns jägarskola kan antalet extra ordinarie befattningar vid Norrbottens regemente minskas med 2 förrådsmän, 1 eldare av 2. klass, 1 husmoder av 2. klass, 1 skrivbiträde samt 14 köks- och servisbiträden.

Vid kavalleriets truppförband bör antalet remontryttare planenligt utökas med 35 till 70. För Skånska kavalleriregementet böra tillkomma nya befattningar för 1 eldare av 2. klass, 2 kontorsbiträden och 3 skrivbiträden. Minskning bör ske med 1 befattning för förrädsman.

Pansartruppförbanden. Genom beslut den 12 november 1943 medgav Kungl. Maj:t, att tills vidare finge anställas en extra tjänsteman i lönegrad MEx 8 såsom skogvaktare för Göta pansarlivgardes pansarskjutfält å Utö. Befattningen torde från och med nästa budgetår böra uppföras såsom skogvaktare av 2. klass i lönegrad MEo 8.

Beträffande artilleriets truppförband böra vid ettvart av Svea, Göta och Norrlands artilleriregementen antalet remontryttare planenligt utökas med 3 till 8.

Ingenjörkåreerna. Civilförvaltningen har tillstyrkt ett av arméchefen framlagt förslag till inrättande vid Göta ingenjörkår av fyra befattningar för remontryttare samt viss minskning i anledning därav av manskapskadreerna vid ingenjörkåreerna.

Såsom framgår av vad i ämnet anförts i årets statsverksproposition under anslaget till Armén: Remontering avses frågan om behovet av stambästar vid, bland annat, ingenjörtrupperna framdeles skola tagas under övervägande. I avvaktan härå anser jag mig icke kunna nu föreslå inrättande av ifrågasvarande befattningar.

I personalförteckningen för innevarande budgetår finnas under trängkåreerna upptagna ett skrivbiträde och 9 köks- och servisbiträden, avsedda för Göta trängkårs kompani i Nora. Genom beslut den 26 januari 1945 har Kungl. Maj:t medgivit, att vid trängkompaniet i Nora finge från angivna tidpunkter tills vidare intill den 1 juli 1945 finnas anställda en maskinist i 8:e, en eldare av 2. klass i 5:e, en husmoder av 2. klass i 6:e, en biträdande husmoder i 4:e och två förrädsmän i 5:e lönegraderna av löneplanen MEx. Därvid har jämväl föreskrivits, att två köks- och servisbiträdesbefattningar vid kåren skulle under tiden hållas vakanta. Av denna extra personal, vilken, utom vad beträffar maskinisten, motsvaras av extra ordinarie befattningar, som enligt vad i samband med 1942 års försvarsbeslut förutsattes skulle finnas vid trängkompaniet, böra från och med nästa budgetår 1 eldare av 2. klass och 2 förrädsmän upptagas i extra ordinarie befattning, samtliga i lönegraden MEo 5. Med inplacering av maskinisten i extra ordinarie anställning synes böra anstå i avvaktan å resultatet av det utredningsarbete, som bedrivs av försvarets tjänsteförteckningssakkunniga. Av skäl som jag i det föregående anført böra husmödrarna tills vidare bibehållas i extra anställning. Av samma skäl kunna från och med nästa budgetår antalet befattningar för köks- och servisbiträden minskas med 2, motsvarande de nu vakanthållna befattningarna.

Under rubriken arméns intendenturförråd upptager jag den extra ordinarie personal, som enligt vad under punkten 2 i det föregående föreslagits skola tillkomma för det centrala bok- och blankettförrådet och för försvarets tryckeri med tillhörande bokbinderi. Det bör ankomma på Kungl.

Maj:tt att avgöra, huruvida den personal som sålunda upptagits för tryckeriet i stället bör avlönas enligt kollektivavtal. Därest så blir fallet, böra motsvarande på personalförteckningen redovisade befattningar hållas vakanta. Någon uppräknig av anslaget till Armén: Avlöningar till civil handräckningspersonal torde för nästa budgetår icke behöva ske av denna anledning.

Vissa utbildningsanstalter.

Chefen för armén har framlagt förslag av innebörd, att en vaktmästare vid arméns underofficersskola skulle uppflyttas till lönegraden MEO 6 och erhålla benämningen garageförman, att en kontorsbiträdesbefattning vid skolan skulle utbytas mot en befattning för kontorist samt att antalet skrivbiträden därstädes skulle ökas med ett. Arméchefen har därvid hänvisat till en skrivelse av chefen för skolan, vari denne i sistnämnda båda hänseenden anfört i huvudsak följande.

Kontorsbiträdet vore placerat vid skolans kassaförvaltning och fullgjorde i stort samma tjänstgöring som regementskassör vid ett regemente. Arbetet vid kassaförvaltningen hade ökat i omfång genom tillkomsten av försvarets läroverk och komme att ytterligare ökas från och med nästa budgetår. På grund därav erfordrades kvalificerad arbetskraft, vilken praktiskt taget bleve omöjlig att anskaffa med avlöning enligt MEO 4. På grund därav borde befattningen lämpligen bestridas av en kontorist i lönegrad MEO 8. Kontoristen borde då helt svara för kassaförvaltningen i likhet med regementskassör vid truppförband. Därigenom kunde expeditionsunderofficeren vid internatet, vilken avsetts placeras å kassaförvaltningen, utgå. För det mindre kvalificerade skrivarbetet fordrades dock dessutom ett skrivbiträde i lönegrad MEO 2.

Civilförvaltningen har under hänvisning till utredningen för prövning av behovet av icke-ordinarie personal vid försvarsväsendet icke ansett sig böra framlägga arméchefens förslag.

Allmänna lönenämnden och försvarsväsendets lönenämnd ha ansett att, då underofficersskolan syntes bliva av permanent karaktär, skolchefens förslag om utbyte av en expeditionsunderofficersbefattning mot en kontoristbefattning borde kunna genomföras redan från och med nästa budgetår.

Även jag anser mig kunna tillstyrka, att kontorsbiträdesbefattningen vid arméns underofficersskola utbytes mot en kontoristbefattning i lönegraden MEO 8. I det föregående har jag räknat med att den för läroverkets internat avsedde expeditionsunderofficeren av denna anledning kan utgå. I avvaktan å närmare erfarenheter rörande arbetsbelastningen anser jag mig icke nu kunna förorda någon utökning av skrivbiträdespersonalen. Förslaget om löneuppflyttning för en av skolans vaktmästare kan jag icke tillstyrka.

I enlighet med förslag av chefen för underofficersskolan har den å personalförteckningen upptagne förrådsmanen i MEO 5 överförts till gruppen vaktmästare, vilken därigenom ökats till 11. Skälet härtill är att denne förrådsman ur arbets- och ansvarssynpunkt närmast är att jämföra med vaktmästare.

Sjukvårdsväsendet.

Försvarets sjukvårdsförvaltning har gjort framställning om förbättrad löneställning för instruktionssköterskorna och i sådant hänseende föreslagit,

att fem av de nuvarande sjuksköterskorna skulle uppflyttas till lönegraden MEO 9. Förvaltningen har vidare föreslagit inrättande av ett antal befattningar för hälsovårdsinspektörer i lönegraden MEO 15. Därjämte har sjukvårdsförvaltningen gjort framställning om utökning av förrådspersonalen och därvid anført i huvudsak följande.

Den personal, som enligt nu gällande stat stode till förfogande för själva skötseln och vården av sjukvårdsmaterielen vid förråden, hade visat sig vara långt ifrån tillräcklig. I och med att förråden blivit avsedda för hela försvarsväsendet hade materielen väsentligt ökat i omfattning. En avsevärd del därav, såsom instrument m. m., vore dyrbar och fordrade noggrann tillsyn och tidsödande omvårdnad. Den för ändamålet närmast erforderliga personalen, förrådsmännen, hade icke utökats i förhållande till materielen utan uppginge till samma antal som ansetts behövt för betjänande av endast arméns behov. En utökning av förrådsmännens antal främst vid centralförråden i Stockholm och Örebro finge anses ofrånkomlig. Sjukvårdsförvaltningen finge i sådant hänseende föreslå, att tvenne förrådsmän i lönegrad MEO 5 måtte tillkomma vid vardera av sagda båda förråd. Redan vunna erfarenheter gäve klart vid handen, att behovet av sagda personalförstärkning komme att bestå även efter inträdda fredsförhållanden.

Civiltförvaltningen har tillstyrkt inrättande av ytterligare fyra befattningar för förrådsmän men ansett sig icke kunna framlägga förslag om löneroglering för instruktionssköterskor, enär frågan därom syntes vara av natur att böra prövas av försvarets tjänsteförteckningssakkunniga. I avvaktan å närmare erfarenheter rörande lämpligaste anställningsformen för de föreslagna hälsovårdsinspektörerna har civiltförvaltningen ansett sig icke kunna tillstyrka inrättande av extra ordinarie befattningar för ändamålet. Uppkommande kostnader för under fredsforhållanden försöksvis anställda hälsovårdsinspektörer syntes få bestridas av för tillfälligt anställande av tjänstemän anvisade medel.

Jag delar civiltförvaltningens uppfattning beträffande förslaget om löneroglering för instruktionssköterskorna och inrättande av befattningar för hälsovårdsinspektörer och är alltså icke beredd att nu tillstyrka de i dessa hänseenden framlagda förslagen. Med hänsyn till angelägenheten av betryggande materiellvård vill jag icke motsätta mig en utökning av antalet förrådsmän. I avbidan på erfarenheter om verksamhetens omfattning i fredstid böra dock nu endast 2 förrådsmän tillkomma.

För Skånska kavalleriregementet böra tillkomma 1 sjuksköterska och, i enlighet med förslag av sjukvårdsförvaltningen, 1 sjukvårdsbiträde. Därjämte förordar jag, att för den organisation av skärmbildsundersökningar av värnpliktiga m. fl., varom förslag framlagts i årets statsverksproposition, beräknas 2 sjuksköterskor, skärmbildssköterskor vid poliklinikerna i Stockholm och Karlskrona.

Remonteringsväsendet.

Chefen för armén har föreslagit, att för vardera av Herrevadsklosters och Gudhems remontdepåer skulle från och med budgetåret 1945/46 inrättas en skrivbiträdesbefattning i lönegrad MEO 2. Av handlingarna i ärendet framgår, att skrivgöromålen vid depåerna hitintills ombesörjts av värnpliktiga bi-

träden samt att från centrala värnpliktsbyrån framhållits, att dylika biträden icke i fortsättningen kunde påräknas.

Civilförvaltningen har med hänsyn därtill och då enligt förvaltningens åsikt ett stadigvarande behov av skrivhjälp måste anses föreligga vid depåerna, tillstyrkt förslaget.

Aven jag anser mig kunna tillstyrka förslaget och förutsätter därvid, att kommendering av värnpliktiga till depåerna för bestridande av skrivgöromål icke vidare skall förekomma.

Arméhundväsendet.

I det föregående har jag föreslagit, att befattningen för skrivbiträde vid arméhundväsendet utbytes mot 1 befattning för kontorsbiträde i lönegraden MEo 4.

Viss ingenjörpersonal.

Från och med budgetåret 1943/44 ha, i avbidan å slutligt ställningstagande till frågan om ingenjörorganisationen inom försvaret, inrättats ett antal extra ordinarie befattningar för ingenjörer vid armén. Såsom jag i det föregående anfört kommer försvarsväsendets ingenjörutrednings numera framlagda förslag rörande ingenjörpersonalen inom försvaret icke att föranleda förslag till årets riksdag. Liksom hittills böra därför extra ordinarie ingenjörer finnas anställda även under nästa budgetår. I enlighet med förslag av arméchefen böra för nämnda budgetår tillkomma nya befattningar för 1 motoringenjör i lönegraden MEo 18, avsedd för Gotlands artillerikår, och 1 signalingenjör i lönegraden MEo 24, avsedd för arméns signalskola.

Viss extra personal m. m.

Under denna rubrik behandlar jag de medelsbehov, som hittills upptagits under de särskilda delposterna betjäningpersonal m. fl., extra sjuksköterskor m. m. och tillfälligt anställande av tjänstemän m. m., ävensom de under delposten extra ordinarie och extra tjänstemän hittills beräknade kostnaderna för anställande av telefonister vid vissa växelbordsanläggningar och för avlönande av vikarier för extra ordinarie befattningshavare.

Vad sistnämnda utgiftsändamål beträffar ha för innevarande budgetår kostnaderna för avlönande av sådana extra tjänstemän, som anställas såsom vikarier för i personalförteckningen uppförda extra ordinarie befattningshavare i anledning av dessas semester eller tjänstledighet, upptagits till 50 000 kronor. Utan ändring av beräkningsgrunderna i övrigt räknar jag för nästa budgetår för detta ändamål med ett med hänsyn till den ändrade dyrortsberäkningen till 52 000 kronor förhöjt belopp. Emellertid har under anslagsposten extra sjuksköterskor m. fl. för innevarande budgetår räknats med ett belopp av högst 27 000 kronor för samma ändamål i vad gäller sjuksköterskepersonalen (jfr statsliggaren för budgetåret 1944/45, s. 94). Sistnämnda kostnader böra medräknas i detta sammanhang. Då jag icke förutsätter någon ändring i beräkningen av desamma för nästa budgetår, böra för

här ifrågavarande ändamål beräknas förslagsvis (52 000 + 27 000 =) 79 000 kronor.

För innevarande budgetår har för anställande såsom extra tjänstemän av telefonister vid vissa växelbordsanläggningar vid arméns truppförband, staber m. m. under delposten till extra ordinarie och extra tjänstemän beräknats ett belopp av 20 000 kronor. Frågan om sagda telefonisters framtida löneställning torde komma att upptagas till prövning av försvarets tjänsteförteckningsakkunniga. I avvaktan på resultatet av de sakkunnigas arbete räknar jag med, att befattningarna fortfarande skola uppehållas av extra tjänstemän. För ändamålet bör för nästa budgetår beräknas ett oförändrat belopp av förslagsvis 20 000 kronor.

Den för innevarande budgetår med förslagsvis 46 000 kronor upptagna delposten betjäningsspersonal m. fl., må jämlikt föreskrift i Kungl. Maj:ts brev den 2 juni 1944 (regleringsbrevet) disponeras för bestridande av avlöningskostnaderna för betjäningsspersonal — kokerskor vid vissa truppförband och skolor, viss personal vid fortifikationsförvaltningen i Boden samt viss ekonomipersonal vid krigsskolan — till högst det antal, som angives i budgetåret 1941/42 gällande personalförteckning. Därvid skall iakttagas, att nyanställning i kokerskebefattning icke må ske, utan skall vid avgång i sådan befattning hittills utgående arvode inbesparas.

För nästa budgetår räknar jag med oförändrat medelsbehov eller 46 000 kronor.

För anställande av extra sjuksköterskor har för innevarande budgetår räknats med, förutom förenämnda belopp av 27 000 kronor, förslagsvis 5 000 kronor för mötande av krav på ökad sjukvårdspersonal vid ökad sjuklighet, epidemier etc. Då anledning icke yppats att räkna med ändrat medelsbehov, upptager jag för nästa budgetår oförändrat 5 000 kronor.

För tillfälligt anställande av tjänstemän m. m. är i gällande avlöningsstat uppförd en delpost å 150 000 kronor. Under den för innevarande budgetår uppförda anslagsposten till avlöningar till vård- och ekonomipersonal, vilka avlöningar i det föregående beräknats under förevarande anslagspost, har för tillfälligt anställande av vård- och ekonomipersonal beräknats ett belopp av 1 100 000 kronor. För budgetåret 1945/46 förutsättes ingen ändring härutinnan, varför jag här för ändamålet upptager ett belopp av förslagsvis (150 000 + 1 100 000 =) 1 250 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för viss extra personal m. m. uppgår sålunda till (79 000 + 20 000 + 46 000 + 5 000 + 1 250 000 =) 1 400 000 kronor (nu 1 398 000 kronor).

Fänrikar.

För avlöningar till fänrikar är för innevarande budgetår beräknat ett belopp av förslagsvis 1 290 000 kronor, varvid antalet fänrikar beräknats till omkring 430.

Chefen för armén har anmält, att nämnda antal för nästa budgetår beräknas nedgå till omkring 410. Civilförvaltningen har på grundval härav räknat med

ett medelsbehov av 1 280 000 kronor för nästa budgetår, varvid hänsyn tagits till den ändrade dyrortsberäkningen.

Stipendier för underlättande av officersrekryteringen i Boden ha för innevarande budgetår upptagits med ett belopp av 24 000 kronor, beräknat efter 12 fänrikar. Enligt uppgift av chefen för armén kan antalet nytillkommande fänrikar vid Bodenförbanden under nästa budgetår beräknas till 8. Civiltförvaltningen har därför räknat med att för stipendier erfordras ett belopp av 16 000 kronor.

Med godtagande av dessa beräkningsgrunder räknar jag med ett medelsbehov för nästa budgetår för här ifrågavarande ändamål av förslagsvis (1 280 000 + 16 000 =) 1 296 000 kronor (nu 1 314 000 kronor).

Bataljonsläkare vid fältläkarkåren.

Av de å vederbörlig förteckning uppförda 39 befattningarna för bataljonsläkare vid fältläkarkåren är en avsedd för en medicinsk assistent vid försvarsväsendets kemiska anstalt. Då i beslutet angående inrättande av försvarets forskningsanstalt icke förutsattes annan ändring i denne befattningshavares tjänstgöring än att densamma i fortsättningen bör fullgöras vid forskningsanstalten, bör antalet arvoden fortfarande utgöra 39 och medelsbehovet oförändrat upptagas till 120 000 kronor.

Bataljonsveterinärer vid fältveterinärkåren.

För innevarande budgetår har under särskild delpost beräknats medel för arvoden m. m. till 8 bataljonsveterinärer vid fältveterinärkåren. För nästa budgetår torde i överensstämmelse med förslag av arméchefen 2 nya dylika befattningar böra tillkomma, varigenom det enligt 1942 års försvarsbeslut beräknade antalet vid fullt genomförd organisation uppnås. För arvoden m. m. till denna personalkategori beräknas omkring 25 000 kronor (nu 20 000 kronor).

Musikelever.

För innevarande budgetår ha under särskild delpost beräknats medel för kontant ersättning till 157 musikelever med 360 kronor för år och elev. Någon ändring härutinnan förutsattes icke, varför för budgetåret 1945/46 upptages oförändrat belopp, 57 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för nästa budgetår skulle sålunda utgöra (7 350 000 + 1 400 000 + 1 296 000 + 120 000 + 25 000 + 57 000 =) i avrundat tal 10 250 000 kronor.

5. Rörligt tillägg.

Med tillämpning av sedvanliga beräkningsgrunder erfordras för rörligt tillägg för budgetåret 1945/46 ett belopp av i runt tal 9 425 000 kronor (nu 9 009 564 kronor).

Det sålunda beräknade medelsbehovet under arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1945/46 kommer att uppgå till 70 700 000 kronor. Såsom i det föregående anförts har vid anslagsberäkningen vad beträffar dyrortsgraderade löner räknats efter lön å ortsgrupp F i stället för — såsom tidigare varit fallet — ortsgrupp E. Med omräkning av dyrortgraderade löner till sistnämnda ortsgrupp skulle här ifrågakvarande medelsbehov uppgå till 68 800 000 kronor.

Under åberopande av vad i det föregående anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels för budgetåret 1945/46 fastställa de personalförteckningar för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodsbefattning vid armén, vilka komma att till riksdagen i särskild ordning överlämnas;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende å de av riksdagen fastställda personalförteckningarna meddela ej mindre särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser, som genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1942, den 30 juni 1943 och den 2 juni 1944 fastställts att lända till efter rättelse för tillämpningen av arméns personalförteckningar budgetåren 1942/43—1944/45, än även de särskilda föreskrifter, som kunna visa sig erforderliga i samband med genomförandet av den av 1942 års riksdag godkända planen för fortsatt utbyggnad och organisation av landets försvarskrafter under budgetåren 1942/47;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med av mig angivna grunder utfärda bestämmelser om placering i löneklass och beräkning av tid för uppflyttning till högre löneklass för personal, som i anslutning till föreliggande förslag om befälskadrernas utökning må komma att överflyttas från övergångsstat, reservstat och reserv till officers- och underofficersbeställningar på aktiv stat vid försvarsväsendet;

dels godkänna följande avlöningsstat för arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. att tillämpas under budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 48 500 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodsbefattning, <i>förslagsvis</i>	» 5 850 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 1 075 000

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor 10 250 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 9 425 000
	<hr/> Summa kronor 75 100 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor 4 400 000
	<hr/> Nettoutgift kronor 70 700 000;

dels ock till Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 70 700 000 kronor.

MARINEN.

Avlöningar m. m. till fast anställd personal.

[19.] **Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl., förslagsanslag.**

1942 års försvarsbeslut:

under uppsättningsperioden	kronor 32 220 000
vid genomförd organisation.....	» 36 487 000
Budgetåret 1942/43	» 27 160 000
» 1943/44	» 29 000 000
» 1944/45	» 31 400 000
» 1945/46 (<i>civilförvaltningens förslag</i>)	» 32 450 000
» 1945/46 (<i>Kungl. Maj:ts förslag</i>)	» 31 400 000
Budgetåren 1942/47 (beräknad medelbelastning per år å kostnadsramen)	» 29 740 000

I årets statsverksproposition (fjärde huvudtiteln, punkt 68) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1945/46 beräkna ett förslagsanslag av 32 450 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 2 juni 1944 fastställt dels avlöningsstat för anslaget för budgetåret 1944/45 (se statsloggaren för nämnda budgetår, s. 122), dels ock särskilda personalförteckningar beträffande den från anslaget avlönade personalen.

Enligt de riktlinjer för utformningen av försvarsgrenarnas avlöningsstater, som jag förordat vid behandlingen av motsvarande anslag för armén, böra under förevarande anslag uppföras följande anslagsposter — utan uppdelning i delposter — nämligen till avlöningar till ordinarie tjänstemän, till arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattning, till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt till rörligt tillägg.

Såsom jag anfört vid anmälan av förevarande anslagsfråga i statsverkspropositionen har försvarets civilförvaltning vid sina anslagsberäkningar för

nästa budgetår utgått från planelig utökning av organisationen för såväl flottans som kustartilleriets del. För egen del ansåg jag mig, utan att taga ställning till frågan om de särskilda enheternas utbyggnad under nästa budgetår, vid avvägningen av marinens medelsbehov kunna i huvudsak lägga de av civilförvaltningen framlagda beräkningarna rörande organisationens omfattning till grund.

Under hänvisning till vad jag under arméns motsvarande anslag inledningsvis anfört i vissa frågor, som beröra flera försvarsgrenar, övergår jag här efter till behandlingen av de olika anslagsposterna samt lämnar i anslutning därtill en redogörelse för de huvudsakliga ändringar i de för innevarande budgetår fastställda personalförteckningarna som böra vidtagas.

I. Avlöningar till ordinarie tjänstemän.

Från denna anslagspost böra enligt de av mig vid behandlingen av arméns motsvarande anslag förordade riktlinjerna bestridas — förutom avlöningskostnader enligt nu gällande bestämmelser — avlöningar till personal å avgångs- och disponibilitetsstat samt till nyantaget manskap över stat ävensom till ordinarie personal utgående sjö tillägg och flygtillägg m. m.

Marindistriktet.

Under denna rubrik finnas i personalförteckningen för innevarande budgetår upptagna 2 expeditionsvakter vid Ostkustens marindistrikt och 3 expeditionsvakter vid Sydkustens marindistrikt, samtliga i lönegraden A 5. I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår föreslog marinförvaltningen, att vid vardera marindistriktet en av expeditionsvakterna skulle uppflyttas till lönegraden A 7.

Vid anmälan av denna fråga i propositionen 1944:185 (s. 196) anförde jag emellertid, att jag, ehuru allmänna lönenämnden och försvarsväsendets lönenämnd i avgivet utlåtande förklarar sig icke vilja motsätta sig den föreslagna löne regleringen, med hänsyn till riktlinjerna för 1944 års budgetarbete ansågo mig icke kunna tillstyrka den föreslagna löne regleringen.

I sina medelsäskanden för nästa budgetår har försvarets civilförvaltning anfört, att chefen för marinen ånyo framlagt förslag i angiven riktning. Marinchefen hade vidare uttalat, att med den omfattning arbetet numera fått vid marindistriktsstaben vid Västkustens marindistrikt behov föreläge att där anställa en förste expeditionsvakt i lönegrad A 7. Enligt marinchefen borde vidare under ifrågavarande rubrik uppföras en befattning såsom expeditionsvakt i lönegrad A 5 för utövande av tillsynen över städning och renhållning inom Blekinge kustartilleriförsvars kansli, såsom uppbördsman för inventarier tillhörande expeditioner m. m. inom kansliet samt såsom föreståndare för postkontor och ordonnanscentral, för vilka uppgifter för närvarande utnyttjades militär personal. Civilförvaltningen vore av den uppfattningen, att behovet av expeditionsvakter vid nämnda marindistriktsstaber och Blekinge kustartilleriförsvaret samt sagda personals lönegradsplacering borde tagas under omprövning. Civilförvaltningen ville dock ifrågasätta, om icke detta närmast

borde ankomma på de sakkunniga, som inom finansdepartementet skulle biträda med bland annat avvägningen av proportionerna mellan ordinarie, extra ordinarie och andra anställningsformer för viss personal inom försvarsväsendet och denna personals lönegradsplacering. I avvaktan på resultatet av nämnda sakkunnigutredning hade civilförvaltningen därför ansett sig icke böra framlägga något förslag i ämnet.

För egen del vill jag i dessa frågor anföra, att med prövning av frågan om löneställningen för expeditionsvakterna vid Ostkustens och Sydkustens marindistrikt fortfarande synes böra anstå. De av marinchefen föreslagna nya expeditionsvaktsbefattningarna vid Västkustens marindistrikt och Blekinge kustartilleriförsvaret ha icke förutsetts i 1942 års försvarsbeslut, varför avsikten torde ha varit, att de arbetsuppgifter, som skulle förenas med de nya befattningarna, skulle liksom nu fullgöras av militär personal. Innan ställning togs till förslaget om inrättande av ifrågavarande två civila befattningar synes därför böra förebringas utredning, i vad mån beställningar för militär personal kunna i motsvarande mån indragas.

Flottan.

Vid anmälan av propositionen 1944: 185 (s. 197) framhöll jag vid behandlingen av frågan om flottans personalstater, att efter 1942 års försvarsbeslut vissa jämkningar vidtagits i det av 1941 års försvarsutredning framlagda fartygsbyggnadsprogrammet samt att vissa andra omständigheter tillkommit av beskaffenhet att kunna påverka flottans personalbehov. Med hänsyn därtill hade jag ansett erforderligt med en översyn av de i försvarsbeslutet framlagda personalberäkningarna för flottan. Med ledning av en inom marin-staben upprättad, den 28 januari 1944 dagtecknad promemoria räknade jag med att personalstaterna för budgetåret 1946/47 skulle understiga de i försvarsbeslutet beräknade med — förutom 3 fänrikar, från vilka i detta sammanhang kan bortses — 1 kommandörkapten av 2. graden, 5 kaptener, 6 löjtnanter, 26 flaggunderofficerare, 62 underofficerare av 2. graden, 3 hög-båtsmän, 32 furirer och 145 meniga.

De framlagda statberäkningarna föranledde icke erinran från riksdagens sida (skrivelse nr 321).

I sina medelsäskanden för nästa budgetår har civilförvaltningen, i anslutning till av chefen för marinen framlagt förslag, med vissa i det följande berörda avvikelser i huvudsak utgått från de sålunda vid 1944 års riksdag godtagna grunderna vid beräkningen av behovet av aktiv militär personal vid flottan.

I utlåtande över sjöförsvarets utbildningskommissions den 27 november 1943 avgivna betänkande med förslag angående utbildningen av värnpliktiga och fast anställt manskap vid marinen hemställde chefen för marinen om inrättande av en ny kommandörsbeställning i lönegrad Oa 6, avsedd för en befattning såsom inspektör för flottans manskapsskolor. Förslaget avstyrktes av överbefälhavaren. Vid anmälan av denna fråga i propositionen 1944: 185

(s. 37) anförde jag att, ehuru vissa skäl talade för den av marinchefen sålunda föreslagna förstärkningen av marinstaben, med prövningen av detta förslag borde tills vidare anstå.

Ifrågavarande förslag har ånyo framlagts i medelsäskanden för nästa budgetår. Jag kan emellertid fortfarande icke tillstyrka den föreslagna personalförstärkningen, till vilken överbefälhavaren även nu ställt sig avvisande.

Däremot har jag intet att erinra mot att för nästa budgetår i enlighet med marinchefens av civilförvaltningen biträdda förslag planenligt upptagas nya beställningar för 2 kommandörkapten av 1. graden och 4 kommandörkapten av 2. graden.

A personalförteckningen för innevarande budgetår finnas uppförda 6 kommandörbeställningar i lönegrad Oa 6. Av dessa ha 3 avsetts för befattningarna såsom inspektörer för sjöartilleriet, torped- och ubåtsvapnen samt minväsendet. I likhet med vad som för närvarande gäller beträffande arméns truppslagsinspektörer synas dessa beställningar böra i personalförteckningen knytas omedelbart till respektive befattningar. I gällande personalförteckning synes samtidigt böra göras den jämkningen, att de med beställningarna såsom chefer för marinförvaltningens vapenavdelning, Karlskrona och Stockholms örlogsstationer samt Stockholms örlogsvarv förenade tjänstegradsbe-
teckningarna utgå ur förteckningen.

Vid anmälan av propositionen 1944:293 angående inrättande av försvarets forskningsanstalt förordade jag (s. 73) bland annat, att å marinens personalförteckning skulle uppföras en ny kaptensbeställning, avsedd för militärassistent vid forskningsanstalten. Riksdagen (skrivelse nr 498) hade intet att däremot erinra. Den sålunda föreslagna beställningen torde böra upptagas i personalförteckningen för nästa budgetår. Å andra sidan har jag i det föregående vid anmälan av frågan om marinintendenturkårens organisation och omfattning (punkt 4) förutsatt, att en kaptensbeställning vid flottan, som i försvarsbeslutet beräknats för försvarsstabens kvartermästaravdelning, skall utbytas mot en beställning vid marinintendenturkåren. Med hänsyn till vad sålunda anförts synas i enlighet med civilförvaltningens förslag böra planenligt inrättas 5 nya kaptensbeställningar. Jag har icke heller något att erinra mot att för nästa budgetår inrättas 6 nya beställningar för löjtnanter.

För underofficerare ha i civilförvaltningens medelsäskanden upptagits 46 nya beställningar, varav 11 i lönegrad UO 3, 18 i UO 2 och 17 i UO 1. Här-
emot synes intet vara att erinra. Enligt en i gällande personalförteckning intagen anmärkning må två för sjukvårdsförråd avsedda beställningar i lönegrad UO 3 kunna besättas jämväl av personal från kustartilleriet. I det följande avser jag att föreslå, att för kustartilleriet inrättas 3 nya beställningar i nyssberörda lönegrad. Enär en av de nya beställningarna vid kustartille-
riet avsetts för den ena av sjukvårdsförrådsbefattningarna samt den andra av dessa befattningar på sätt i försvarsbeslutet förutsatts bör tillsättas med be-
ställningshavare ur flottan, kan ifrågavarande anmärkning utgå ur personal-
förteckningen. I likhet med vad som gällt för innevarande budgetår bör det

ankomma på Kungl. Maj:t att närmare pröva behovet av beställningarna i lönegrad UO 3, varför föreskrift bör meddelas, att beställningarna — vilka i enlighet med vad jag i det föregående föreslagit böra benämnas förvaltare — icke må tillsättas, förrän Kungl. Maj:t därtill lämnat särskilt medgivande.

Flaggkorpralsgraden har i försvarsbeslutet förutsatts skola successivt avvecklas och har i gällande personalförteckning nedbringats att omfatta 15 beställningar. På sätt civilförvaltningen i enlighet med marinchefens förslag förordad kan antalet flaggkorpralsbeställningar för nästa budgetår minskas med ytterligare 5. I likhet med vad som gällt för innevarande budgetår bör, så länge flaggkorpralsbeställningar finnas tillsatta, ett motsvarande antal beställningar för underofficerare av 2. graden hållas vakant.

I propositionen 1944: 143 framlades förslag om inrättande av ett antal beställningar för s. k. långtjänstunderbefäl vid armén och kustartilleriet. Vid anmälan av propositionen framhöll jag, att det skulle vara önskvärt, om försvarets manskapsstater kunde ytterligare minskas, samt förutsatte, att de militära myndigheterna närmare övervägde dessa frågor och framlade de förslag, som kunde anses påkallade.

I skrivelse den 22 juni 1944 har chefen för marinen framlagt förslag om successivt inrättande av ett antal beställningar för högbåtsmän vid flottan samt om därav betingad minskning av antalet manskapsbeställningar i övriga lönegrader. Förslaget, som förutsätter en ökning av flottans värnpliktskontingent med 200 man, skulle bland annat medföra en minskning av flottans rekryteringsbehov med i runt tal 100 man om året. Förslaget har tillstyrkts av överbefälhavaren och har tjänat till utgångspunkt för försvarets civilförvaltning vid ämbetsverkets beräkningar rörande flottans manskapsstater för nästa budgetår.

För egen del finner jag det tveksamt, huruvida marinchefens förslag bör genomföras i föreliggande skick. Den med förslagets genomförande förenade minskningen av flottans rekryteringsbehov är visserligen önskvärd, men fördelarna därav komma att i väsentlig mån motvägas av den avsevärda ökningen av flottans värnpliktskontingent. Jag vill erinra om att denna, såsom närmare framgår av årets statsverksproposition (fjärde huvudtiteln, punkt 74), för innevarande år ökats med 300 man för beredande av möjlighet till bättre utbildning av det fast anställda manskapet. Med hänsyn till den avsevärda minskning av de årliga värnpliktskontingenterna, som är att förutse, synes en fortsatt överflyttning av värnpliktiga från armén till marinen icke böra äga rum, därest detta ej är alldeles nödvändigt. Innan beslut fattas i den av marinchefen föreslagna riktningen, synes böra ytterligare undersökas, huruvida icke möjlighet föreligger till minskning av flottans manskapsstater utan en motsvarande ökning av flottans värnpliktskontingent. Jag har för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att uppdraga denna utredning åt 1944 års manskapsutredning.

I avvaktan på utredning i nyss angivna hänseenden torde flottans manskapsstater tills vidare böra beräknas i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som angivits i förenämnda inom marinstaben upprättade, den 28 januari

1944 dagtecknade promemoria. Vid bifall till mina i särskild proposition till innevarande års riksdag framlagda förslag beträffande organisationen av försvarets civilanställningsorgan kan dock antalet högbåtsmän minskas med den beställning, som beräknats för civilanställningskommissionen i Stockholm. Jag beräknar i enlighet härmed, att för budgetåret 1945/46 erfordras nya manskapsbeställningar för 4 högbåtsmän, 90 furirer och 5 korpraler. Samtidigt bör antalet meniga kunna minskas med 85.

I sin skrivelse 1944: 321, i anledning av propositionen nr 185 jämte i ämnet väckta motioner, anförde riksdagen, att riksdagen uppmärksammat, att 1942 års civilanställningssakkunniga i sitt den 1 februari 1944 avgivna betänkande — i enlighet med vad sjöförsvarets utbildningskommission förordat — föreslagit, att nyantaget manskap vid marinen liksom fallet redan vore vid armén skulle under första halvåret av en anställningstid om 4½ år vara anställt över stat och under detta halvår meddelas huvudsakligen allmänbildande undervisning. Under erinran om att i samband med 1942 års försvarsbeslut (propositionen 1942: 210 s. 512; riksdagens skrivelse nr 374 s. 35) förutsatts, att likformighet i utbildningshänseende borde, vad anginge det fast anställda manskapet, eftersträvas vid de olika försvarsgrenarna, hade riksdagen intet att erinra mot genomförande av utbildningskommissionens och civilanställningssakkunnigas förslag i denna del. Riksdagen hade icke heller något att erinra mot att den i avlöningsstaten för fast anställd personal vid marinen beräknade anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, tills vidare intill dess särskild post uppfördes för ändamålet, anlidades för bestridande av avlöningskostnaderna för ifrågavarande över stat anställda personal.

Bestämmelser med av riksdagen antytt innehåll ha meddelats i kungörelsen den 26 maj 1944 (nr 223) angående manskaps och musikelevers anställning vid krigsmakten. Enligt bestämmelserna skall första anställningstiden för fast anställt manskap vid flottan och kustartilleriet — liksom tidigare vid armén — utgöra 4½ år, varjämte föreskrivits, att den som vunnit första anställning, under de första 6 månaderna i regel skall vara anställd över stat. Under denna tid skall företrädesvis bedrivas allmänbildande undervisning och allmänmilitär utbildning. Anställningstiden löper för flottans ekonomi-, maskin- och hantverksavdelningar från och med den 1 april och för övriga manskapskategorier inom marinen från och med den 1 oktober.

Det nya anställnings- och utbildningssystemet för marinen innebär för flottans del, att flottans rekryteringskontingent, av chefen för marinen uppskattad till 1 050 man, under 6 månader av året kommer att vara överstatsanställd. Av det enligt förenämnda grunder beräknade antalet beställningar för meniga torde därför av detta skäl 1 050 böra beräknas vara besatta allenast under 6 månader. Någon minskning av avlöningskostnaderna under förevarande anslagspost vinnes emellertid icke härigenom, enär jag enligt vad i det föregående anförts föreslår, att även avlöningar till manskap med anställning över stat skola bestridas från denna anslagspost.

I personalförteckningen för innevarande budgetår finnas uppförda beställningar för 2 musikdirektörer i lönegrad Oa 3 eller Oa 2 samt 1 musikdirektör

i Oa 2. I enlighet med vad som föreslagits i fråga om arméns musikedirektörer böra beställningshavare i Oa 3 benämnas musikedirektör av 1. graden och beställningshavare i Oa 2 musikedirektör av 2. graden.

Kustartilleriet.

Sedan den 1 oktober 1942 finnes i enlighet med 1942 års försvarsbeslut en beställning såsom chef för Göteborgs kustartilleriförsvar, tillika chef för Älvsborgs kustartilleriregemente. Beställningen var för budgetåret 1942/43 uppförd i lönegraden Oa 6 men har från och med budgetåret 1943/44 plan enligt hänförs till lönegraden Ob 1.

I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår biträdde marinförvaltningen ett av inspektören för kustartilleriet framfört förslag, att för chefen för Älvsborgs kustartilleriregemente skulle avses en särskild beställning i lönegraden Ob 1, varvid dock en för biträde åt denne regementschef beräknad regementsofficersbeställning i lönegraden Oa 5 skulle kunna utgå.

Med hänsyn till den korta tid, som den i försvarsbeslutet fastställda organisationen dittills hunnit prövas, fann jag mig emellertid vid anmälan av propositionen 1944:185 icke för det dåvarande kunna biträda det sålunda framlagda förslaget. På ytterligare erfarenheter syntes få bero, huruvida den föreslagna uppdelningen av ifrågavarande befattningar på två beställningar borde genomföras.

Inspektören för kustartilleriet har nu upprepat ifrågavarande förslag och framhållit, att arbetsbördan för innehavaren av den kombinerade kustartilleriförsvars- och regementschefsbefattningen visat sig vara sådan, att fara föreläge för att han överansträngdes och därmed vid krig komme att vara mer eller mindre förbrukad och ur stånd att med full kraft föra sitt befäl. Chefen för marinen har förklarat sig icke vilja motsätta sig förslaget.

Civilförvaltningen har anfört, att ämbetsverket väl insåge, att med den dubbla befattningen såsom chef för Göteborgs kustartilleriförsvar och Älvsborgs kustartilleriregemente måste följa mycket stora krav på dess innehavare. Å andra sidan kunde väl fullt säkra utgångspunkter för bedömandet av förevarande fråga knappast ännu ha vunnits. Ämbetsverket ville därför ifrågasätta lämpligheten av att innan ytterligare erfarenheter föreläge vidtaga den av inspektören för kustartilleriet föreslagna ändringen.

Överbefälhavaren har ansett, att förslaget i avvaktan på ytterligare erfarenheter i fråga om kustartilleriförsvarschefens arbetsbörda under mera normala förhållanden icke för närvarande borde föranleda någon åtgärd.

Jag ansluter mig till överbefälhavarens och civilförvaltningens uppfattning och anser mig alltså icke för närvarande kunna tillstyrka inrättande av en ny beställning i lönegrad Ob 1.

I sina beräkningar rörande personalbehovet för nästa budgetår har inspektören för kustartilleriet upptagit en ny överstelöjtnantsbeställning. Då jag icke ansett mig kunna biträda förslaget om utbyte av en överstelöjtnantsbeställning mot överstebeställning vid Älvsborgs kustartilleriregemente, synes ytterligare en överstelöjtnantsbeställning böra tillkomma. I enlighet med

civilförvaltningens förslag böra vidare planenligt tillkomma nya beställningar till följande antal, nämligen 2 i Oa 4, 7 i Oa 3, 7 i Oa 2, 3 i UO 3, 13 i UO 2 och 28 i UO 1. I likhet med vad som föreslagits för flottan och gällt för innevarande budgetår bör föreskrivas, att nytillkomna beställningar i lönegraden UO 3 icke må tillsättas utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande. Beträffande ändrad tjänstebenenämning å beställningshavare i sistnämnda lönegrad liksom å regementskassörer av 2. klassen hänvisar jag till vad jag vid behandlingen av arméns motsvarande anslag inledningsvis anført:

Den i personalförteckningen för innevarande budgetår upptagna flaggkorpralsbeställningen torde i enlighet med myndigheternas förslag böra bibehållas jämväl under nästa budgetår.

I enlighet med ett i propositionen 1944: 143 framlagt förslag har riksdagen (skrivelse nr 273) beslutat om inrättande av beställningar i lönegrad Mb 1 för s. k. långtjänstunderbefäl vid kustartilleriet. För innevarande budgetår ha upptagits 21 sådana beställningar. I enlighet med de för 1944 års riksdag framlagda beräkningarna böra för nästa budgetår tillkomma 17 beställningar för långtjänstunderbefäl.

Vid beräkningen av behovet av manskapsbeställningar i övrigt har inspektören för kustartilleriet enligt vad jag under hand inhämtat räknat med en omläggning av utbildningen inom kustartilleriet enligt i huvudsak de riktlinjer som angivits av sjöförsvarets utbildningskommission. Därvid har befunnits erforderligt att upptaga ett antal beställningar alternativt i lönegrad Ma 2 eller Ma 1. Med beaktande i övrigt av de grunder för utökningen av manskapsstaterna, som förutsatts i 1944 års beslut rörande inrättande av överfurirsbeställningar vid kustartilleriet, har inspektören för kustartilleriet hemställt om 48 nya furirsbeställningar. Antalet beställningar för korpraler och meniga har däremot ansetts kunna minskas med tillhoppa 251 beställningar. Minskningen sammanhänger med — förutom beslutet om inrättande av överfurirsbeställningar — att även vid kustartilleriet införts ett s. k. provhalvår i början av anställningstiden i manskapsgrad, varför manskapet under första halvåret av sin anställning förutsatts skola vara anställt över stat. Antalet överstatsanställda har för nästa budgetår beräknats till 392.

Mot ifrågakvarande beräkningar, vilka godtagits av försvarets civilförvaltning, synes intet vara att erinra.

I enlighet med vad som föreslagits i fråga om arméns och flottans musikdirektörer böra de för kustartilleriet avsedda musikdirektörerna, i lönegraderna Oa 3 och Oa 2, benämnas musikdirektörer av 1. respektive 2. graden.

Mariningenjörkåren.

Försvarsutredningen föreslog i sitt betänkande, att den nuvarande uppdelningen av mariningenjörkåren i två grupper, egentliga mariningenjörer och specialingenjörer, av rekryteringshänsyn skulle upphöra och att ett enhetligt system för antagning och utbildning av all personal vid kåren skulle tillämpas. I anslutning härtill föreslogs bland annat, att huvuddelen av de nuvarande specialingenjörerna skulle överföras till att bliva egentliga mariningenjörer

med inplacering i de tjänstegrader, som motsvarade specialingenjörernas nuvarande lönegradsplacering, och att återstoden — verkstadsingenjörerna, stationsingenjörerna och en kemist — skulle överflyttas å övergångsstat och efter hand avföras från kåren för att ersättas med civil personal, avlönad från sakanslag.

I försvarspropositionen anförde jag, att jag i avvaktan på resultatet av den sedermera igångsatta utredningen av frågan om utnyttjande inom den militära organisationen av ingenjörtekniskt utbildad personal och av 1941 års militära förvaltningsutredning ansåge mig icke böra taga slutlig ståndpunkt till frågan om mariningenjörkårens organisation.

I anledning härav har mariningenjörkåren under budgetåren 1942/45 utökats i allenast begränsad omfattning.

I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår föreslog marinförvaltningen bland annat, att 3 beställningar för förste mariningenjörer skulle utbytas mot 1 beställning för marindirektör av 1. graden och 2 beställningar för marindirektörer av 2. graden.

Vid anmälan av denna fråga i propositionen 1944: 185 (s. 205) anförde jag, att jag i avvaktan på ingenjörutredningens förslag icke funne mig kunna tillstyrka andra förändringar med avseende å mariningenjörkårens organisation än som med hänsyn till tjänstens krav måste anses såsom oavvisliga. De anförda skälen för vissa löneregleringar inom kåren syntes mig icke ur denna synpunkt övertygande, och jag kunde därför icke förorda det föreslagna utbytet av ett antal beställningar såsom förste mariningenjörer mot beställningar i högre lönegrad.

I skrivelse till chefen för marinen har nu chefen för mariningenjörkåren upprepat ifrågavarande förslag samt därvid anfört i huvudsak följande.

Sedan kårchefen förra gången framlagt sitt förslag hade marinförvaltningens omorganisation trätt i kraft och befattningarna såsom chef för konstruktionskontoret samt såsom byråchefer å skeppsbyggnadsavdelningen m. fl. ledande befattningar tillsatts. Det hade därvid visat sig, att det tillgängliga antalet marindirektörer på stat icke varit tillräckligt att besätta dessa befattningar, utan hade dels befattningarna såsom chef för konstruktionskontoret och såsom chefer för projektbyrån och underhållssektionen måst besättas med inkallade, pensionerade marindirektörer, dels befattningarna såsom chefer för fartygsbyrån och ubåtsbyrån måst besättas med förste mariningenjörer, varjämte befattningen som chef för inspektionsbyrån endast kunnat besättas genom att assistenten även ålagts denna befattning.

Vid en avveckling av försvarsberedskapen måste förväntas, att den pensionerade personalen avginge. Beträffande de med förste mariningenjörer beklädda byråchefsbefattningarna måste beaktas, att med befattningarna följde icke endast tekniskt utan även så stort ekonomiskt ansvar, att det icke kunde anses rimligt, att detta ansvar ålades beställningshavare av så låg grad som förste mariningenjör.

Chefen för mariningenjörkåren har vidare hemställt om inrättande av 5 nya beställningar för specialingenjörer, varav 2 för specialingenjörer av 2. graden och 3 för specialingenjörer av 3. graden. Av de nya beställningarna ha 2 avsetts för torpedingenjörer, 1 för radioingenjör, 1 för elektroingenjör vid Göteborgs örlogsvarv samt 1 för artilleriingenjör. Den sistnämnde skulle

tjänstgöra å beskrivningsdetaljen inom marinförvaltningens vapenavdelnings artilleritekniska byrå.

Förslagen ha tillstyrkts av chefen för marinen, medan försvarets civilförvaltning — med erinran om mitt förenämnda uttalande i propositionen 1944: 185 — ansett sig icke kunna tillstyrka detsamma.

Såsom förut anförts har försvarsväsendets ingenjörutredning den 6 oktober 1944 avgivit betänkande med förslag rörande utnyttjandet av ingenjörtekniskt utbildad personal inom försvarsväsendet och därmed sammanhängande frågor. I betänkandet har emellertid frågan om mariningenjörkårens organisation icke upptagits till närmare behandling.

Chefen för marinen har i sitt över utredningens betänkande avgivna utlåtande erinrat om att viktiga förslag från de marina myndigheterna om förstärkning av den tekniska personalen ställts på framtiden i avvaktan på resultatet av ingenjörutredningens arbete. Då detta icke längre borde ske, hemställde marinchefen om uppdrag att verkställa utredning och avgiva förslag rörande effektivisering av den tekniska tjänsten inom marinen. Ett uttalande i samma riktning har gjorts av marinförvaltningen, som föreslagit en utredning genom marinchefens försorg om mariningenjörkårens storlek och de smärre förändringar av organisatorisk art, som böra vidtagas beträffande kåren.

För egen del vill jag framhålla, att det synes angeläget, att den svävande frågan om mariningenjörkårens organisation och omfattning bringas till sådan lösning, att kåren nöjaktigt kan betjäna marinen i tekniskt avseende. Därest utredning härom befines kunna verkställas utan omedelbar anknytning till motsvarande spörsmål inom de övriga försvarsgrenarna, synes densamma böra utan uppskov igångsättas. Härtill torde jag få återkomma i annat sammanhang.

I avvaktan på definitivt ställningstagande till mariningenjörkårens organisation och omfattning har kåren under de senaste åren blott i begränsad omfattning utökats. Förändringarna för innevarande budgetår inskränkte sig sålunda till inrättandet av fyra nya beställningar för specialingenjörer. Med hänsyn till vad chefen för mariningenjörkåren anförts synes emellertid nu icke kunna ytterligare anstå med den av kårchefen redan tidigare föreslagna utflyttningen av tre beställningar för förste mariningenjörer till marindirektörsbeställningar. Förslaget genomförande synes erforderligt för att marinförvaltningen enligt dess år 1943 beslutade organisation skall kunna utrustas med tillräckligt kvalificerad personal.

En fortsatt ökning av antalet specialingenjörer synes även böra komma till stånd. Då det emellertid i avvaktan på definitivt ställningstagande till kårens organisation är önskvärt, att återhållsamhet iakttages i fråga om inrättande av beställningar av detta slag, föreslår jag, att ökningen begränsas till 3 beställningar, varav 1 för specialingenjör av 2. graden och 2 för specialingenjörer av 3. graden. I likhet med vad som gällt för innevarande budgetår böra de nytillkomna beställningarna icke tillsättas med ordinarie innehavare utan endast uppehållas på förordnande tills vidare intill dess Kungl. Maj:tt annorlunda bestämmer.

Marinintendenturkåren.

I enlighet med vad jag i det föregående vid behandlingen av frågan om marinintendenturkårens organisation och omfattning anført bör den för innevarande budgetår fastställda personalförteckningen såvitt avser marinintendenturkåren ändras i följande avseenden. Beställningen såsom marinöverintendent uppflyttas från lönegrad Ob 1 till Ob 2. Antalet beställningar i envar av lönegraderna Oa 5 och Oa 4 minskas med 1. I personalförteckningen upptagna 2 beställningar i lönegrad Oa 3 eller Oa 2 utbytas mot beställningar i lönegrad Oa 3. Slutligen tillkommer 1 beställning i lönegrad Oa 2. I fråga om 1 beställning i vardera av lönegraderna Oa 3 och Oa 2 bör gälla, att densamma må tillsättas allenast medelst förordnande tills vidare.

Marinläkarkåren.

Enligt beslut av 1943 års riksdag skall marinens sjukhus i Karlskrona nedläggas och sjukhusets uppgifter övertagas av ett till länslasarettet i Karlskrona förlagt samarbetssjukhus. Med bidrag av statsmedel pågå i anledning härav omfattande tillbyggnadsarbeten å länslasarettet. Av de å personalförteckningen för innevarande budgetår uppförda beställningarna för marinläkare av 1. graden i lönegraden Ca 24 är en avsedd för marinens sjukhus. Såsom framgår av årets statsverksproposition (fjärde huvudtiteln, punkt 69) är det sannolikt, att innehavaren av denna beställning vid sjukhusets nedläggande måste överföras å övergångsstat. Då det emellertid är ovisst, när beslut i denna fråga kan komma att meddelas, synes beställningen fortfarande böra medräknas bland marinläkarkårens beställningar för nästa budgetår.

Marinens sjukhus i Karlskrona.

Under förevarande rubrik finnas å personalförteckningen för innevarande budgetår upptagna beställningar för 1 maskinist i lönegraden Ca 12 och 1 eldare av 1. klassen i lönegraden Ca 7. Enligt en till personalförteckningen fogad anmärkning skall ifrågavarande personal från tidpunkt, som Kungl. Maj:t bestämmer, tjänstgöra vid sjömansskolan. Vid uppkommande ledighet i sjukhusbefattningarna skall frågan om deras återbesättande underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Då det är ovisst, vid vilken tidpunkt marinens sjukhus skall kunna nedläggas, torde personalförteckningen för nästa budgetår böra erhålla motsvarande innehåll.

Marinens poliskår.

Genom beslut den 3 juli 1942 anmodade Kungl. Maj:t 1939 års polisutredning att i samband med sitt utredningsuppdrag upptaga till behandling frågan om ersättande av marinens poliskår med särskilda statspolisavdelningar.

På förslag av polisutredningen förordnade därefter Kungl. Maj:t genom beslut den 19 mars 1943, att lediga eller ledigblivande ordinarie beställningar vid marinens poliskår tills vidare icke finge återbesättas utan allenast uppehållas på förordnande.

1939 års polisutredning avgav den 5 februari 1944 utlåtande rörande frågan om en omorganisation av marinens poliskår. I utlåtandet föreslogs bibehållande i huvudsak av nuvarande organisation. Sålunda skulle de nuvarande beställningarna för polisöverkonstaplar i lönegraden Ca 12 och för poliskonstaplar i lönegraden Ca 10 bibehållas, liksom även de i personalförteckningen för icke-ordinarie personal m. fl. upptagna extra ordinarie befattningarna. Beträffande poliskommissarietjänsterna föreslogs däremot en närmare anknytning till det civila polisväsendet, innebärande att tjänsterna skulle omändras till särskilda arvodesbefattningar, av vilka den i Karlskrona borde innehavas av kommissarien vid stadens poliskår och den i Stockholm av den kommissarie polismästaren efter samråd med varvsmyndigheterna därtill utsåge. Beställningarna i lönegraden Ca 14 för polisöverkonstaplar, tillika poliskommissarier, borde med hänsyn därtill ändras till överkonstapelsbeställningar i lönegraden Ca 12, varvid besparingen i lönekostnader skulle utnyttjas för att bereda förenämnda kommunalt anställda poliskommissarier arvoden om 600 kronor per år vardera.

Vid avlåtandet av propositionen 1944: 185 var polisutredningens utlåtande föremål för remissbehandling. Vid anmälan av propositionen framhöll jag emellertid (s. 208), att det ur rekryteringssynpunkt syntes angeläget, att åtminstone vissa av de i personalförteckningen upptagna beställningarna i lönegraderna Ca 12 och Ca 10, därest de skulle bibehållas, snarast möjligt borde kunna besättas med ordinarie innehavare. Det borde därför ankomma på Kungl. Maj:t att efter verkställd prövning av utredningens förslag besluta om återbesättande av de marinens poliskår tillhörande beställningarna. Jag ämnade emellertid föranstalta om särskild utredning rörande möjligheterna att reducera polisorganisationen.

Vad sålunda anförts föranledde icke erinran från riksdagens sida (skrivelse 1944: 321).

Sedan vid remissbehandlingen befunnits, att den av polisutredningen föreslagna anknytningen av polisorganisationens ledning till vissa kommunala polisorgan icke kunde genomföras, varför den nuvarande organisationen syntes bära i huvudsak bibehållas, medgav Kungl. Maj:t enligt beslut den 27 oktober 1944, att en ledig beställning såsom polisöverkonstapel, tillika poliskommissarie, finge i vanlig ordning återbesättas. Samtidigt uppdrogs åt marinförvaltningen att företaga undersökning rörande möjligheterna att — i syfte att nedbringa kostnaderna för poliskårens verksamhet — minska den för Stockholms och Karlskrona örlogsvarv avsedda marinpolispersonalen.

I anledning härav har marinförvaltningen i skrivelse den 30 januari 1945 inkommit med utredning i ämnet. Av utredningen framgår, att marinpolispersonalen, därest vissa i skrivelsen angivna mindre ombyggnadsarbeten ävensom vissa andra åtgärder vidtagas, torde kunna något minskas. Då marinförvaltningen ansett ytterligare utredning erforderlig, innan slutligt förslag i ämnet kan framläggas, torde nu gällande bestämmelse, att lediga eller ledigblivande beställningar icke må utan Kungl. Maj:ts tillstånd återbesättas med ordinarie innehavare, bära gälla även under nästa budgetår.

Vissa utbildningsanstalter.

Enligt 1942 års försvarsbeslut har en för flottan och kustartilleriet gemensam underofficersskola avsetts skola organiseras från och med budgetåret 1946/47. Skolan skall enligt beslut av 1944 års riksdag (propositionen nr 175, s. 105 ff; riksdagens skrivelse nr 322, s. 3) gemensamt med Stockholms örlogsstations värnpliktskola förläggas till den av kronan förvärvade egendomen Berga invid Hårstjärden. Värnpliktskolan avses skola om möjligt organiseras vid Berga redan under budgetåret 1945/46.

Chefen för marinen har anhållit, att den i försvarsbeslutet beräknade beställningen i lönegrad Oa 5 såsom chef för marinens underofficersskola måtte inrättas redan från och med budgetåret 1945/46. Till stöd för förslaget har bland annat åberopats skolans anordnande som internat och sammankopplingen med värnpliktskolan vid Stockholms örlogsstation. I framställningen har även erinrats om det förberedelsearbete, som måste utföras i form av utarbetande av utbildningsplaner, anställande av lärare samt bestyr med kasern- och andra lokalförhållanden, personalens inkvartering, bespisning, transporter m. m.

Civilförvaltningen har förklarat sig intet ha att erinra mot marinchefens förslag. Även jag finner mig kunna biträda detsamma.

Löneutgifterna enligt vederbörliga löneplaner för de ordinarie tjänstemän, som enligt vad jag sålunda föreslagit böra finnas upptagna i personalförteckningen för nästa budgetår, beräknas för helt budgetår utgöra 23 800 000 kronor. Från anslagsposten till avlöningar till nämnda personalkategori böra emellertid i enlighet med de grunder för statuppställningen som jag i det föregående förordat, utgå jämväl dels avlöningar till personal å avgångs- och disponibilitetsstat samt till meniga anställda över stat vid flottan och kustartilleriet, dels och vissa i lönereglementena omförmälda fasta lönetillägg och särskilda ersättningar, bland annat sjötillägg och i förekommande fall flygtillägg, vilka hittills bestritts från en särskild anslagspost. Kostnaderna för avlöningar till personal å avgångs- och disponibilitetsstat kunna enligt tillämpade grunder beräknas till 11 300 kronor. Kostnaderna för avlöningar till överstatsanställda meniga kunna, med beaktande av rådande rekryteringssvårigheter, beräknas till 350 000 kronor och utgifterna för ifrågavarande lönetillägg och särskilda ersättningar till 1 250 000 kronor. Slutsumman under anslagsposten skulle sålunda utgöra (23 800 000 + 11 300 + 350 000 + 1 250 000 =) 25 411 300 kronor. Detta belopp läser emellertid kunna minskas med förslagsvis 1 200 000 kronor på grund därav, att belastningen å posten under nästa budgetår kan beräknas komma att understiga det belopp, som vid de föregående beräkningarna framkommit. Härutinnan torde få hänvisas till vad i motsvarande hänseende yttrats beträffande arméns avlöningsanslag. Posten synes alltså böra upptagas med i avrundat tal 24 200 000 kronor.

§ 2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattning.

Försvarets civilförvaltning har på förslag av chefen för marinen hemställt om inrättande av 17 nya arvodesbefattningar för pensionerad personal, varav

3 för officerare med arvoden motsvarande nettoavlönning i löneklass Oa 10 och 14 för underofficerare med arvoden motsvarande nettoavlönning i löneklass UO 7.

Marinens centrala intendenturförråd.

I enlighet med vad i det föregående under punkt 4 anförts bör en ny befattning i löneklass Oa 11 inrättas för chefen för marinens centrala intendenturförråd.

Sjökrigsskolan.

På sätt anförts under punkt 4 bör en ny befattning i löneklass Oa 10 inrättas för sjökrigsskolans intendent och redogörare.

Marinens underofficersskola.

Såsom i det föregående anförts avses marinens underofficersskola skola organiseras från och med budgetåret 1946/47. Jag har dock biträtt ett av civilförvaltningen framlagt förslag om inrättande redan från och med nästa budgetår av en beställning såsom chef för skolan i lönegrad Oa 5. Chefen för marinen har, under framhållande av att skolchefen hade att verkställa ett omfattande förberedelsearbete för skolans nyorganisation, hemställt om inrättande av den i försvarsbeslutet för skolan beräknade befattningen såsom expeditionsunderofficer, tillika uppbördsman. Då jag emellertid förutsätter, att skolchefen för erforderligt biträde under nästa budgetår skall kunna anlita befintlig personal inom staber m. m., kan jag icke nu tillstyrka förslaget om inrättande av ifrågavarande arvodesbefattning.

Flottans sjömansskola.

I innevarande års personalförteckning finnes upptaget ett underofficersarvode för sjömansskolan. Förslag har nu framlagts om inrättande av ytterligare en arvodesbefattning, avsedd för uppbördsman vid skolans matinrättning. Enär emellertid denna fråga torde kunna påverkas av pågående organisationsundersökningar inom försvarets matinrättningar, anser jag mig icke för närvarande kunna tillstyrka förslaget.

Norrlandskustens marindistrikt.

För Norrlandskustens marindistrikt har föreslagits en ny befattning såsom expeditionsofficer. Till stöd för förslaget har chefen för marinen — med erinran att i 1942 års försvarsbeslut räknats med en sådan befattning för Gustavsviks örlogsdepå men att denna depå enligt 1944 års riksdags beslut icke skall organiseras i tidigare avsedd omfattning — anført, att enligt den nya organisationen förvaltningen av depån skulle skötas vid marindistriktsstaben, varför ifrågavarande befattning borde avses för denna stab, där den under alla förhållanden vore nödvändig.

För egen del finner jag det tveksamt, om den beslutade omorganisationen i fråga om Gustavsviks örlogsdepå kommer att föranleda sådan ökning av arbetet i fredstid vid marindistriktsstaben, att en ny expeditionsofficersbe-

fattning måste inrättas vid staben. Jag anser mig därför icke kunna nu tillstyrka ifrågavarande förslag.

Ostkustens marindistrikt.

Civilförvaltningen har räknat med två nya befattningar för pensionerade officerare, båda avsedda för Stockholms örlogsstation, för vilken även beräknats två nya arvoden för pensionerade underofficerare. Med hänsyn till pågående organisationsundersökningar vid örlogsstationerna synes emellertid återhållsamhet böra iakttagas såvitt avser inrättande av nya befattningar. Jag kan därför icke tillstyrka förevarande förslag.

Chefen för marinen har föreslagit, att för Hårsfjärdens örlogsdepå skulle inrättas ett nytt underofficersarvode, avsett för en uppborädsman vid sporthallen i Vitså. Marinchefen har framhållit, att sporthallen icke vore förutsedd i försvarsbeslutet, varför icke heller ifrågavarande arvodesbefattning beräknats däri. På grund av de knappt beräknade staterna för underofficerare på aktiv stat kunde man icke räkna med att befattningen skulle kunna uppehållas av sådan underofficer.

Allmänna lönenämnden och försvarsväsendets lönenämnd ha funnit det tveksamt, om det kunde anses oundgängligen erforderligt att för denna uppgift avse en särskild arvodesbefattning.

Enligt vad jag inhämtat handhavas göromålen som uppborädsman vid sporthallen för närvarande av en pensionerad underofficer, som inkallats för ändamålet. Då det emellertid kan ifrågasättas, om icke arbetsuppgifterna i fredstid skola kunna fullgöras av annan befattningshavare vid sidan av övriga göromål, kan jag icke tillstyrka, att för ifrågavarande ändamål inrättas en särskild arvodesbefattning.

Syd kustens marindistrikt.

För Syd kustens marindistrikt ha föreslagits 8 nya underofficersbefattningar, varav 1 för marindistriktsstabens, 2 för Karlskrona örlogsstation, 2 för förmän vid kasernverkstäderna i kasernerna Sparre och Ankarstierna samt 3 för uppborädsmän vid Karlskrona örlogsvarv.

Mot inrättande av den föreslagna befattningen vid marindistriktsstabens har jag intet att erinra. Med hänsyn till de nyssberörda organisationsundersökningarna vid örlogsstationerna kan jag däremot icke tillstyrka inrättande av någon arvodesbefattning vid Karlskrona örlogsstation. Behovet av arvodesbefattningar för förmän vid vissa kasernverkstäder har jag i avsaknad av uppgifter rörande verkstädernas uppgifter och omfattning icke funnit styrkt. Det synes för övrigt kunna ifrågasättas, huruvida icke förmanskapet vid verkstäderna — därest dessa skola bibehållas — borde handhavas av civila fackmän.

Civilförvaltningen har efter förslag av chefen för marinen hemställt om inrättande av 3 nya underofficersbefattningar vid Karlskrona örlogsvarv. Av ifrågavarande befattningar avses en skola ersätta en nu befintlig civil befattning såsom bilförman i lönegrad MEo 12. Härom har varvschefen i skrivelse till chefen för marinen anfört i huvudsak följande.

Av verkställd utredning angående skärpt kontroll över örlogsvarvets bilar, vilken utredning föranletts av de under andra halvåret 1943 uppdagade stölderna av olja m. m. från örlogsvarvet, hade framgått nödvändigheten att ersätta den nu befintliga befattningen såsom bilförman med en tjänsteman med bättre uppfattning om militär ordning och större auktoritet gentemot personalen. Den nuvarande bilförmannen uppnådde pensionsåldern under december 1945 och måste sålunda ersättas under budgetåret 1945/46. Den lämpligaste formen för tjänstens bestridande syntes erbjudas genom en befattning för pensionerad underofficer med arvode.

För egen del anser jag mig icke på den föreliggande utredningen kunna tillstyrka, att befattningen såsom bilförman ersättes med en befattning för pensionerad underofficer. Frågan synes böra ytterligare övervägas inom örlogsvarvets ledning. I avvaktan därpå bör bilförmansbefattningen vid nuvarande innehavarens avgång icke återbesättas med extra ordinarie tjänsteman.

Mot inrättande av de två övriga av civilförvaltningen föreslagna underofficersbefattningarna vid örlogsvarvet har jag intet att erinra. Enligt vad jag inhämtat från marinförvaltningen beräknas dessa bli erforderliga även efter örlogsvarvets av 1944 års riksdag beslutade organisation.

Västkustens marindistrikt.

På sätt myndigheterna föreslagit torde planenligt böra inrättas en ny underofficersbefattning vid Västkustens marindistrikt. Befattningen är avsedd för marindistriktsstaben.

I enlighet med det anförda föreslår jag, att för nästa budgetår inrättas 6 nya arvodesbefattningar för pensionerad personal, varav 1 med arvode motsvarande nettoavlöning i löneklass Oa 11, 1 med arvode motsvarande nettoavlöning i löneklass Oa 10 och 4 med arvoden motsvarande nettoavlöning i löneklass UO 7.

Avlöningskostnaderna för den i förslaget till personalförteckning för nästa budgetår upptagna personalen i arvodesbefattning beräknas uppgå till i runt tal 925 000 kronor, med vilket belopp ifrågavarande anslagspost synes böra upptagas för nästa budgetår (nu 845 000 kronor).

De pensionsmedel, som arvodesinnehavarna ha att avstå och som skola upptagas såsom särskilda uppbördsmedel å avlöningsstaten, skulle under förutsättning att alla arvodesbefattningar vore besatta med från aktiv stat pensionsavgången personal kunna uppskattas till cirka 770 000 kronor. Emellertid räknar jag, av skäl som anförts vid behandlingen av motsvarande anslagspost under arméns avlöningsanslag, med en minskning av pensionsmedlen i nuvarande läge med i runt tal 85 000 kronor. De pensionsmedel, vilka såsom särskilda uppbördsmedel böra upptagas i avlöningsstaten för nästa budgetår, kunna med hänsyn till vad sålunda anförts beräknas till (770 000 — 85 000 =) 685 000 kronor.

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Enligt vad jag vid behandlingen av motsvarande spörsmål för armén anfört böra under denna anslagspost beräknas medel för de ändamål, för vilka

utgifterna hittills redovisats under anslagsposterna Arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän samt Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av av Kungl. Maj:t. Anslagsposten bör, såsom framgår av vad under punkt 1 anförts, upptagas förslagsvis.

Arvoden och särskilda ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän.

I enlighet med vad jag under punkt 1 anført beräknar jag för här ifrågasvarande ändamål ett belopp av 100 000 kronor.

Vissa andra arvoden och särskilda ersättningar.

Norrlandskustens marindistrikt.

I enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning synes ett nytt arvode å 420 kronor böra beräknas för en tillsynsman vid visst i handlingarna angivet batteri.

Ostkustens marindistrikt.

Å innevarande års förteckning å arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän finnes upptaget ett belopp av 3 110 kronor till tillsynsmän vid befästningar, kruthus m. m. inom Stockholms kustartilleriförsvaret. Detta belopp synes böra beräknas i detta sammanhang, enär enligt uppgift av 1943 års arvodessakkunniga vederbörande tillsynsmän numera icke äro beställningshavare på aktiv stat.

Sydskustens marindistrikt.

Såsom civilförvaltningen föreslagit synas de för vaktkarlar vid tygförvaltning samt för tillsynsmän vid baracker, befästningar, kruthus m. m. beräknade beloppen böra höjas med 8 235 kronor respektive 1 200 kronor.

Vissa utbildningsanstalter.

Civilförvaltningen har anført, att det för sjökrigshögskolan för innevarande budgetår beräknade beloppet, 17 150 kronor, vid bifall till marinchefens under punkt 5 i det föregående omförmälda förslag till omorganisation av utbildningen vid högskolan borde höjas med 1 175 kronor. Under åberopande av vad jag anført i anledning av marinchefens förslag räknar jag med det sålunda förhöjda beloppet.

För sjökrigsskolan beräknar jag i enlighet med förslag av civilförvaltningen en minskning av arvodesbeloppen med 13 300 kronor till 32 500 kronor.

Med hänsyn till den begränsade utbildning, som under nästa budgetår beräknas äga rum vid marinens underofficerssskolor, torde på sätt civilförvaltningen föreslagit det sammanlagda arvodesbeloppet för skolorna kunna nedsättas med 51 075 kronor till 16 725 kronor, varav 9 000 kronor till arvoden till timplärare vid flottans underofficerssskola, 300 kronor till arvode till studierektor vid kustartilleriets underofficerssskola samt 7 425 kronor till arvoden till timplärare m. m. vid sistnämnda skola.

För särskilda kurser m. m. ha för innevarande budgetår upptagits sammanlagt 110 425 kronor. För nästa budgetår föreslås ingen annan ändring

än att ett för korpralskurser för radiomatrosor och certifikatkurser vid radioskola beräknat belopp av 1 640 kronor bör ersättas med ett belopp av 2 540 kronor till furirskurser för radiomatrosor och certifikatkurser vid radioskola, alltså innebärande en höjning med 900 kronor.

Till lärare vid flottans underbefälsskolor och sjömansskolan ha för innevarande budgetår upptagits 94 200 kronor respektive 190 420 kronor. Chefen för marinen har beräknat medelsbehovet för nästa budgetår, med tillämpning av tidigare använda beräkningsgrunder, till 108 924 kronor respektive 253 796 kronor. Civilförvaltningen har ansett sig böra räkna med de sålunda angivna beloppen men förutsatt, att mera specificerade kostnadsberäkningar sedermera skola förebringas.

I avvaktan på säkrare kostnadsberäkningar anser jag mig böra räkna med angivna belopp, avrundade till 109 000 kronor respektive 253 800 kronor, innebärande en höjning i förhållande till innevarande budgetår med 78 180 kronor. Då emellertid vissa kostnader för sjömansskolans verkstads- och förplägnadsskolor för innevarande budgetår bestritts från annat anslag, utgör den verkliga utgiftsökningen omkring 50 000 kronor. En del av detta belopp hänför sig till arvoden vid verkstadsskolan, för vilken definitiva utbildningsplaner ännu ej fastställts. Det för sjömansskolan beräknade beloppets fördelning torde icke kunna fastställas, förrän frågan om utbildningens ordnande kunnat säkrare överblickas. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med gällande arvodesgrunder meddela beslut härutinnan liksom i fråga om användningen av de för övriga utbildningsanstalter beräknade beloppen.

I övrigt förutsätter jag inga ändringar med avseende å den för innevarande budgetår fastställda arvodesförteckningen.

Arvodessumman för innevarande budgetår utgör 724 219 kronor. Med beaktande av i det föregående föreslagna ändringar kan beloppet beräknas till $(724\,219 + 420 + 3\,110 + 8\,235 + 1\,200 + 1\,175 - 13\,300 - 51\,075 + 900 + 78\,180 =)$ i avrundat tal 750 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslagsposten till övriga arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, kan i enlighet med det anförda beräknas till $(100\,000 + 750\,000 =)$ 850 000 kronor.

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Från denna anslagspost böra såsom under arméns avlöningsanslag anförts bestridas — förutom de kostnader som för närvarande utgå från anslagsposten — avlöningar till fänrikar och till vård- och ekonomipersonal. Jag har, liksom vid behandlingen av motsvarande anslagspost under arméns avlöningsanslag, utgått från att jämväl under nästa budgetår skall anstå med den vid flera tillfällen ifrågasatta överflyttningen av vissa avlöningskostnader för icke-ordinarie personal från sakanslag till avlöningsanslag.

I personalförteckning redovisade extra ordinarie tjänstemän.

Personalförteckning för de extra ordinarie tjänstemännen vid marinen för innevarande budgetår har av Kungl. Maj:t fastställts den 2 juni 1944. Förteckningen överensstämmer i allt väsentligt med det förslag, som i anslutning till propositionen 1944: 185 tillhandahållits vederbörligt utskott vid 1944 års riksdag. Beträffande personalförteckningen för nästa budgetår må här följande anföras.

Marinstaben.

I gällande personalförteckning finnes under förevarande rubrik bland annat upptagen en befattning såsom studierektor i lönegrad MEO 23. Chefen för marinen har föreslagit, att ifrågakvarande befattning från och med nästa budgetår skall uppflyttas i lönegrad MEO 27.

Försvarets civilförvaltning har framhållit, att för i stort sett motsvarande uppgifter, som tillkomme ifrågakvarande studierektor vid marinstaben, finnes anställda studierektorer i respektive lönegraderna MEO 30 och MEO 23 vid armé- och flygstaberna. Beträffande studierektorn vid flygstaben hade chefen för flygvapnet föreslagit en uppflyttning till lönegrad MEO 26. Det ville synas civilförvaltningen som om de arbetsuppgifter, som åvilade de tre studierektorerna vid försvarsgrensstaberna, vore av så ensartad beskaffenhet, att en närmare undersökning borde vidtagas i syfte att utreda förutsättningarna för en samordning av deras verksamhet. Det syntes icke uteslutet, att en dylik utredning skulle kunna giva vid handen att en gemensam organisation för ledningen av den allmänbildande undervisningen vid försvarets manskapsskolor vore gämlig och måhända komme att draga mindre kostnader än under nuvarande förhållanden. Ämbetsverket hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte på lämpligt sätt låta vidtaga en sådan utredning. I avvaktan på resultatet härav och då i allt fall en utredning redan anbefallts rörande löneställningen för bland annat den extra ordinarie personalen vid försvarsväsendet, ansåge sig civilförvaltningen icke nu böra framlägga förslag om ändrad lönegradsplacering för studierektorn vid marinstaben.

Vad civilförvaltningen sålunda anført synes mig vara värt beaktande. Innan frågan om en reglering av studierektorernas löneställning upptages till behandling, synes alltså böra närmare undersökas möjligheterna att samordna deras verksamhet.

I likhet med civilförvaltningen anser jag, att med inrättande av vissa av chefen för marinen föreslagna extra ordinarie befattningar för en inom marinen upprättad personaluttagscentral bör tills vidare anstå.

Chefen för marinen har föreslagit inrättande av ytterligare ett antal extra ordinarie befattningar för skilda uppgifter inom marinstaben. I avvaktan på resultatet av förenämnda utredningar rörande behovet av icke-ordinarie personal vid försvarsväsendet och angående dennas löneställning har emellertid civilförvaltningen ansett sig icke böra nu framlägga förslag i av marinchefen föreslagen riktning.

Allmänna lönenämnden och försvarsväsendets lönenämnd ha ifrågasatt, om

icke civilförvaltningen i en del fall ställt sig alltför avvisande mot framförda krav på inrättande av nya befattningar. Sälunda ha lönenämnderna icke haft något att erinra mot inrättande av två av marinchefen föreslagna kontorsbiträdesbefattningar i lönegrad MEo 4, den ena avsedd för sjövärnsskårens chefsexpedition och den andra för personalavdelningens truppregistreringsdetalj, under förutsättning att behovet av befattningarna komme att bli permanent. Ej heller ha lönenämnderna haft något att erinra mot inrättande av en för marinförvaltningen avsedd befattning för automobilförare i lönegrad MEo 5, särskilt om därigenom en värnpliktig skulle kunna frigöras.

För egen del finner jag mig icke för närvarande kunna tillstyrka inrättande av de föreslagna kontorsbiträdesbefattningarna. Erfarenheter rörande arbetsbelastningen under fredsförhållanden torde nämligen böra avvaktas, innan biträdespersonalen inom marinledningen på angivet sätt förstärkes. För marinförvaltningen och marinstaberna ha i försvarsbeslutet beräknats två bilar. Den ena av dessa handhaves av en civil automobilförare i lönegrad MEo 5, medan den andra måste skötas av en värnpliktig. Då det ur olika synpunkter synes önskvärt, att även den andra bilen erhåller civil förare, förordar jag marinchefens förslag om inrättande av en ny befattning för automobilförare i lönegrad MEo 5. Jag utgår från att automobilförarna, i den mån deras arbetstid ej helt erfordras för bilkörning m. m., utnyttjas för andra uppgifter inom marinledningen.

Norrlandskustens marindistrikt.

Inom detta marindistrikt tillämpas sedan den 1 november 1944 försöksvis en provisorisk förvaltningsorganisation, bland annat innebärande en sammanslagning av marindistriktsförvaltningen med förvaltningen för Hemsö kustartilleriförsvaret och Härnösands kustartilleridetachment. Med hänsyn härtill synes den för marindistriktet avsedda icke-ordinarie personalen böra uppföras i personalförteckningen utan fördelning på de olika stabs- och förvaltningsorganen. I avvaktan på närmare erfarenheter av den nya organisationen torde med inrättande av nya extra ordinarie befattningar vid marindistriktet böra tills vidare anstå.

Ostkustens marindistrikt.

I enlighet med ett av civilförvaltningen framlagt förslag synes en ny befattning för sjuksköterska i lönegrad MEo 7 böra inrättas för Hårsfjärdens örlogsdepås sjukavdelning. Enligt vad jag inhämtat från försvarets sjukvårdsförvaltning beräknas behovet av ifrågavarande befattning komma att kvarstå även i fredstid.

Chefen för marinen har hemställt om inrättande av ett antal nya extra ordinarie befattningar samt om vissa löneregleringar vid Stockholms örlogsstation, kameralkontoret vid Ostkustens marindistrikt samt Stockholms kustartilleriförsvaret och Vaxholms kustartilleriregemente.

Med hänsyn främst till pågående eller planerade organisationsundersökningar vid ifrågavarande stabs- och förvaltningsorgan kan jag emellertid i lik-

het med civilförvaltningen icke för närvarande tillstyrka de sålunda framlagda förslagen.

Sydskustens marindistrikt.

Av motsvarande skäl som anförts vid behandlingen av personalfrågorna vid Ostkustens marindistrikt bör även såvitt avser Sydskustens marindistrikt särskild återhållsamhet iakttagas i fråga om tillskapande av nya extra ordinarie befattningar.

I enlighet med civilförvaltningens förslag synes dock ett antal nya sjukvårdsbefattningar böra inrättas. Efter pågående utvidgning av det för kasern Ankarstierna avsedda sjukhuset läser sålunda ytterligare en befattning för sjukvårdsbiträde vara erforderlig. Antalet sjuksköterskor vid Karlskrona kustartilleriregemente torde böra ökas från 1 till 3. En av de nytillkommande avses för alternerande tjänstgöring vid de olika i Karlskrona befintliga sjukvårdsanstalterna för att dessas personal skall kunna beredas föreskriven ledighet.

Chefen för marinen har föreslagit inrättande av nya befattningar för bland annat 2 förmän av 1. klass (badmästare) och 2 eldare av 2. klass, avsedda för kasern Sparres simhall. Försvarets civilförvaltning har ansett, att behovet av ifrågavarande befattningar borde prövas inom förenämnda utredningar rörande behovet av civil icke-ordinarie personal vid försvarsväsendet. Lönenämnderna ha emellertid anført, att då ett permanent behov av eldare syntes föreligga vid ifrågavarande institution, hinder ej borde möta mot att redan från och med nästa budgetår åtminstone en extra ordinarie eldarebefattning beräknades för ändamålet.

Jag tillstyrker lönenämndernas förslag och föreslår alltså, att för nästa budgetår för ändamålet inrättas en ny befattning som eldare av 2. klassen i lönegrad MEo 5.

Med biträdande av marinchefens av försvarets civilförvaltning tillstyrkta förslag förordar jag vidare, att å personalförteckningen upptages en ny kontorsbiträdesbefattning i lönegrad MEo 4 för Karlskrona kustartilleriregemente.

Den i gällande personalförteckning upptagna, för marinens sjukhus i Karlskrona avsedda personalen synes böra kvarstå å personalförteckningen för nästa budgetår. Det kan nämligen icke ännu med säkerhet överblickas, när sjukhuset kan nedläggas. Enligt beslut den 30 juni 1943 har Kungl. Maj:t uppdragit åt marinförvaltningen att inkomma med utredning och förslag, i vad mån och på vad sätt den vid marinens sjukhus tjänstgörande personalen efter sjukhusets upphörande borde inom försvarsväsendet tagas i anspråk för andra uppgifter. Utredning i angivet hänseende har förebragts allenast såvitt avser två eldare. Vidkommande personalen i övrigt torde förenämnda utredning, vilken numera ankommer på försvarets sjukvårdsförvaltning, få avvaktas, innan ställning kan tagas till dess framtida utnyttjande.

Västskustens marindistrikt.

Av motsvarande skäl som anförts vid behandlingen av personalfrågorna vid Ostkustens marindistrikt räknar jag icke med några nya extra ordinarie befattningar vid Västskustens marindistrikt.

Vissa utbildningsanstalter.

Å personalförteckningen för innevarande budgetår finnas uppförda 39 befattningar för extra ordinarie personal vid sjökrigsskolan. Befattningarna ha hänförts till följande lönegrader, nämligen 1 i MEo 13, 1 i MEo 11, 1 i MEo 8, 3 i MEo 7, 1 i MEo 6, 14 i MEo 5, 1 i MEo 4, 4 i MEo 2 och 13 i Mvd. Därjämte finnes ett antal extra befattningshavare anställda vid skolan.

I skrivelse den 12 oktober 1943 hemställde försvarets civila tjänstemannaförbund hos marinförvaltningen om ändrad lönegradsplacering för en del av ifrågavarande personal. Sedan ärendet överlämnats till försvarets civilförvaltning samt förhandlingar i ämnet förts mellan civilförvaltningen och förbundet, har civilförvaltningen i skrivelse den 15 september 1944 föreslagit ett flertal ändringar i gällande personalförteckning. Ämbetsverket har därvid inledningsvis anfört, att representanter för ämbetsverket för erhållande av närmare insikt beträffande arten och omfattningen av de göromål, som vore förenade med de befattningar, i fråga om vilka krav på en förbättrad löneställning framställts av tjänstemannaförbundet, vid besök å sjökrigsskolans förläggning i Näsby företagit en ingående inspektion av skolans etablissemang och olika anläggningar och därvid grundligt undersökt varje berörd befattningshavares tjänstealliganden. Ämbetsverket hade därigenom och på grundval av vad i övrigt i ärendet förekommit bibragts den bestämda uppfattningen, att lönesättningar och tjänstebestämmelser för ett flertal befattningshavare vid skolan icke stode i överensstämmelse med de principer härutinnan, som eljest plägade tillämpas inom statsförvaltningen. Att så icke blivit fallet, syntes kunna tillskrivas den omständigheten att man vid beräkning av personalbehovet för skolan saknat tillräcklig kännedom om de särpräglade förhållanden, som skulle komma att känneteckna verksamheten vid skolan efter dess utflyttning till Näsby.

Försvarsväsendets lönenämnd har funnit, att skäl otvivelaktigt föreläge för att vissa befattningshavare vid sjökrigsskolan erhöle en förbättrad löneställning med hänsyn till arten och omfattningen av de göromål, som ålåg dem. Enligt lönenämndens mening hade dock försvarets civilförvaltning i en del fall föreslagit en lönegradsplacering, som syntes väl hög.

Försvarets tjänsteförteckningssakkunniga ha framhållit, att det på nuvarande stadium av de sakkunnigas arbete vore förenat med betydande svårigheter att utan föregripande av utredningens resultat taga positiv ställning till det föreliggande spörsmålet. Även om de nuvarande löneställningarna för den personal varom här vore fråga i ett eller annat fall kunde förefalla väl låga — såsom exempelvis i fråga om maskinisten och en del av de såsom vaktmästarpersonal betecknade befattningshavarna — ansåge sig de sakkunniga således för närvarande böra avstå från att ingå på en saklig prövning av de löneställningar, som i varje särskilt fall kunde befinnas skäliga eller lämpliga.

Det förslag, som framlagts av försvarets civilförvaltning, berör ett stort antal av de vid sjökrigsskolan anställda civila befattningshavarna, och det hade självfallet varit önskvärt, om med prövningen av förslaget kunnat anstå

till dess försvarets tjänsteförteckningssakkunniga — vilka enligt meddelade direktiv bland annat ha att utreda frågan om antalet befattningar i olika lönegrader — avgivit förslag i ämnet. Emellertid synes en omedelbar reglering av anställningsförhållandena för sjökrigsskolans civila personal vara erforderlig, om skolan skall kunna erhålla tillräckligt kvalificerad personal. Såsom av utredningen i ärendet närmare framgår motsvara nämligen vissa av de i personalförteckningen fastställda lönegradsplaceringarna icke det ansvar och de arbetsuppgifter, som äro förenade med respektive befattningar. Speciellt är detta förhållandet beträffande befattningen såsom maskinist, vilken i personalförteckningen uppförts i lönegrad MEO 6, samt vissa av de till lönegrad MEO 5 hänfödda vaktmästarbefattningarna. Då det befunnits erforderligt att redan under innevarande budgetår omreglera maskinistbefattningens lönegradsplacering, har Kungl. Maj:t genom beslut den 26 januari 1945 medgivit, att för tiden den 1 april—den 30 juni 1945 må finnas anställd en extra maskinist i lönegrad MEX 12 i stället för den i MEO 6 uppförde maskinisten. Vad angår vaktmästarbefattningarna utnyttjas dessa enligt den vid skolan gällande organisationen i huvudsak för uppgifter, som icke äro att hänföra till vaktmästargöromål. I dessa befattningar ha sålunda anställts förrådsförmän, tyghantverkare, trädgårdsmästare, snickare, chaufför m. fl.

Det torde icke vara erforderligt att här lämna en detaljerad redogörelse för civilförvaltningens förslag till nya lönegradsplaceringar jämte lönenämndens däröver avgivna utlåtande. Härutinnan torde få hänvisas till handlingarna i ärendet. För egen del har jag kommit till den uppfattningen, att civilförvaltningens förslag, med av lönenämnden förordade jämkningar, kunna i huvudsak läggas till grund vid frågans bedömande. Jag förordar i enlighet härmed, att i personalförteckningen för nästa budgetår upptagas följande extra ordinarie befattningar för sjökrigsskolan, nämligen 1 kontorsskrivare av 2. klass i lönegrad MEO 13, 1 maskinist i MEO 12, 1 kassör i MEO 11, 1 kontorist och 1 husmoder av 1. klass i MEO 8, 3 förmän av 1. klass, 1 förste vaktmästare, 1 kanslibitråde, 1 montör, 1 reparatör, 1 snickare och 1 sjuksköterska i MEO 7, 2 vaktmästare i MEO 6, 2 vaktmästare, 1 bilförare och 3 förrådsmän i MEO 5, 1 kontorsbitråde och 1 biträdande husmoder i MEO 4, 3 skrivbiträden och 1 telefonvakt av 2. klass i MEO 2 samt 13 köks- och servisbiträden i MVD. Två extra befattningshavare, den ena i MEX 8 och den andra i MEX 6, förutsättas härvid skola erhålla extra ordinarie anställning i MEO 7 respektive MEO 4. Anmärkas må, att den förstnämnda befattningen i lönenämndens förslag placerats i MEO 8. I likhet med vad som gäller för innevarande budgetår böra två extra ordinarie befattningar hållas vakanta, så länge de å övergångsstat vid sjökrigsskolan uppförda befattningshavarna i lönegraden A 5 kvarstå i sina befattningar.

Såsom i det föregående anförts beräknas marinens underofficersskola å Bergaområdet vid Hårsfjärden skola träda i verksamhet från och med budgetåret 1946/47, medan Stockholms örlogsstations värnpliktskola, vilken skall förläggas i anslutning till underofficersskolan, avses skola om möjligt organiseras vid Berga redan under nästa budgetår. Civilförvaltningen har

på förslag av chefen för marinen hemställt, att för det nya etablissemnetet å Berga måtte inrättas befattningar för 1 husmoder av 1. klass, 1 husmoder av 2. klass, 1 biträdande husmoder, 20 köks- och servisbiträden samt 1 sjuksköterska och 2 sjukvårdsbiträden.

Huruvida värnpliktskolan redan under nästa budgetår skall kunna flytta till Berga kan icke nu bedömas. Försiktigheten torde dock bjuda, att personal för driften av matinrättningen samt för sjukvården redan nu beräknas. Med hänsyn till pågående organisationsundersökningar vid försvarets matinrättningar bör dock en viss återhållsamhet iakttagas i fråga om inrättande av extra ordinarie befattningar för matinrättningen. Med beaktande härav föreslår jag, att i personalförteckningen för nästa budgetår upptagas befattningar för 1 husmoder av 1. klass i lönegrad MEO 8, 1 husmoder av 2. klass i lönegrad MEO 6, 1 sjuksköterska i lönegrad MEO 7 samt 14 köks- och servisbiträden och 2 sjukvårdsbiträden i MVD.

Marinens poliskår.

1941 års försvarsutredning föreslog, att för Göteborgs örlogsdepå — numera uppdelad i Göteborgs örlogsstation och Göteborgs örlogsvarv — skulle inrättas ordinarie beställningar för 1 överkonstapel och 2 konstaplar samt 2 befattningar för extra ordinarie konstaplar. Vid anmälan av 1942 års försvarsproposition (1942: 210) fann jag mig, i avvaktan på utredning rörande frågan om ersättande av den nuvarande marinpoliskåren med särskilda statspolisavdelningar, icke kunna tillstyrka försvarsutredningens förslag.

Sedan emellertid 1939 års polisutredning i utlåtande den 5 februari 1944 uttalat, att hinder icke borde möta mot genomförande av försvarsutredningens förslag, hemställde försvarets civilförvaltning i skrivelse den 20 juli 1944, efter framställning från chefen för marinen, att såsom extra tjänstemän måtte för angivna ändamål få anställas 1 polisöverkonstapel i lönegrad MEX 12, 2 poliskonstaplar i MEX 10 och 2 poliskonstaplar i MEX 9.

Då anställandet av berörda polispersonal syntes kunna begränsa användningen av värnpliktig personal för bevakningsändamål, biföll Kungl. Maj:t enligt beslut den 27 oktober 1944 civilförvaltningens framställning, såvitt avsåg tiden intill utgången av innevarande budgetår.

Den av 1939 års polisutredning verkställda undersökningen giver vid handen, att bevakningen av Göteborgs örlogsvarv icke lämpligen bör, såsom i 1942 års försvarsbeslut ifrågasatts, utövas av särskilda statspolisavdelningar. Med hänsyn härtill synes hinder icke föreligga att göra den innevarande budgetår genomförda provisoriska bevakningsorganisationen mera permanent. Av den lämnade redogörelsen framgår, att Kungl. Maj:t medgivit anställande av 1 polisöverkonstapel och 4 poliskonstaplar för örlogsvarvets bevakning. Av denna personal synas polisöverkonstapeln och 2 poliskonstaplar böra beredas möjlighet till extra ordinarie anställning. Polisöverkonstapelsbefattningen synes böra placeras i lönegrad MEO 12, medan befattningarna för poliskonstaplar, liksom de redan befintliga extra ordinarie poliskonstapelsbefattningarna, böra uppföras i lönegrad MEO 9.

Marinens lokala väderlekstjänst.

I 1943 års riksdags beslut rörande den militära väderlekstjänstens organisation (propositionen nr 354, riksdagens skrivelse nr 510) förutsattes, att för lokala väderleksorgan vid marinen skulle inrättas befattningar för 1 militärmeteorolog av 1. graden och 4 militärmeteorologer av 3. graden. I enlighet med försvarets civilförvaltnings förslag synas 2 av befattningarna för militärmeteorologer av 3. graden böra inrättas från och med nästa budgetår. Befattningarna böra i enlighet med vad i det föregående under punkt 6 anförts placeras i lönegrad MEO 13.

Kostnaderna för avlöningar m. m. till den extra ordinarie personal, som sålunda bör uppföras å personalförteckning för nästa budgetår, kunna beräknas uppgå till omkring 1 470 000 kronor. För avlöande av extra personal, tjänstgörande såsom vikarier för extra ordinarie tjänstemän, torde böra beräknas ett belopp av 12 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet för här ifrågakarande ändamål skulle sålunda utgöra 1 482 000 kronor eller i runt tal 1 480 000 kronor.

Fänrikar.

För avlöningar till fänrikar är för innevarande budgetår beräknat ett belopp av förslagsvis 470 000 kronor, varvid antalet fänrikslöner fördelat över hela budgetåret beräknats till 125. Enligt marinchefens beräkningar kan antalet fänrikslöner för nästa budgetår uppskattas till 117. Medelsbehovet för avlöningar till fänrikar kan därför nästa budgetår beräknas till i runt tal 365 000 kronor.

Viss icke-ordinarie personal vid marinläkarkåren.

Å den för innevarande budgetår fastställda personalförteckningen för icke-ordinarie personal m. fl. finnas under förestående rubrik uppförda 35 marinläkare av 2. graden vid marinläkarkåren och 12 marinläkarstipendiater.

Chefen för marinen har föreslagit — förutom i försvarsbeslutet förutsatt ökning med 2 marinläkare av 2. graden vid marinläkarkåren — att för upprätthållande av befattning såsom stabsläkare vid kustflottan måtte få anställas ytterligare 4 sådana marinläkare.

I avvaktan på resultatet av pågående utredning rörande militärsjukvårdens organisation, vilken utredning enligt lämnade direktiv bland annat har att klarlägga det periodvis skiftande behovet av läkare av olika kategorier samt lämpligaste sättet att tillgodose detta behov, har civilförvaltningen emellertid ansett sig för nästa budgetår icke kunna tillstyrka annan ändring beträffande marinläkare av 2. graden än som följer av det fortsatta genomförandet av 1942 års försvarsbeslut. Ämbetsverket har alltså för nästa budgetår räknat med 2 nya befattningar för marinläkare av 2. graden.

Mot civilförvaltningens förslag synes intet vara att erinra. Då den för arvoden m. m. till ifrågakarande personal i avlöningsstaten för innevarande budgetår upptagna delposten, 165 000 kronor, enligt vad civilförvaltningen framhållit synes ha beräknats väl högt, torde — trots utökningen av antalet tjänster — för ändamålet böra beräknas samma belopp för nästa budgetår.

Betjäningspersonal m. fl.

Under förevarande rubrik är i gällande personalförteckning för icke-ordinarie personal m. fl. uppförda befattningar för kokerska å Kungsholmen och 6 sjukvakter vid marinens sjukhus i Karlskrona. Då ifrågavarande kokerskebefattning alltfört ansetts vara erforderlig samt det ännu icke kunnat bedömas, huruvida nämnda sjukhus kommer att vara helt avvecklat vid ingången av nästa budgetår, har civilförvaltningen beräknat kostnaderna för nästa budgetår för avlönande av här avsedd personal till samma belopp, som för ändamålet anvisats för innevarande budgetår, eller 20 000 kronor. Häremot synes intet vara att erinra.

Musikelever.

Till kontant ersättning åt 40 musikelever beräknar jag i enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning samma belopp som för innevarande budgetår, 15 120 kronor.

Tillfälligt anställande av tjänstemän m. m.

I gällande avlöningsstat är för tillfälligt anställande av tjänstemän uppförd en delpost å 47 000 kronor. För nästa budgetår böra därutöver under förevarande anslagspost beräknas medel även för tillfälligt anställande av köks- och servispersonal, för vilket ändamål för innevarande budgetår beräknats 100 000 kronor under anslagsposten till avlöningar till vård- och ekonomipersonal. För tillfälligt anställande av tjänstemän beräknar jag enligt dessa grunder tillhoppa i avrundat tal 150 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal utgör enligt det anförda (1 480 000 + 365 000 + 165 000 + 20 000 + 15 120 + 150 000 =) i avrundat tal 2 200 000 kronor.

5. Rörligt tillägg.

För tillgodoseende av medelsbehovet under denna anslagspost har för innevarande budgetår beräknats ett belopp av 3 851 934 kronor. Med hänsyn till föreslagna personalökningar synes detta belopp böra ökas till förslagsvis 3 910 000 kronor.

I enlighet med vad i det föregående anförts kommer det sammanlagda medelsbehovet under marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. att uppgå till 31 400 000 kronor, eller samma belopp som för innevarande budgetår. Därest de i samband med försvarsbeslutet tillämpade grunderna för beräkning av avlöningskostnader — för marinens del bland annat innebärande, att avlöningar till personal vid kustartilleriet beräknats enligt E-ort — skulle ha tillämpats, skulle medelsbehovet ha utgjort omkring 31 200 000 kronor.

Under åberopande av vad i det föregående anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels för budgetåret 1945/46 fastställa de personalförteckningar för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattning vid marinen som komma att till riksdagen i särskild ordning överlämnas;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende å de av riksdagen fastställda personalförteckningarna meddela de särskilda föreskrifter, som kunna visa sig erforderliga i samband med genomförandet av den av 1942 års riksdag godkända planen för fortsatt utbyggnad och organisation av landets försvarskrafter under budgetåren 1942/47;

dels godkänna följande avlöningsstat för marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	24 200 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	»	925 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	850 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	2 200 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	3 910 000
	<u>Summa kronor</u>	<u>32 085 000</u>

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	685 000
	<u>Nettoutgift kronor</u>	<u>31 400 000;</u>

dels ock till *Marinen*: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1945/46 anvisa ett *förslagsanslag* av 31 400 000 kronor.

FLYGVAPNET.

Avlöningar m. m. till fast anställd personal.

[20.] Avlöningar till aktiv personal m. fl., förslagsanslag.

1942 års försvarsbeslut:

under uppsättningsperioden	kronor	21 360 400
vid genomförd organisation	»	31 450 000
Budgetåret 1942/43	»	16 000 000
» 1943/44	»	18 400 000
» 1944/45	»	21 900 000
» 1945/46 (civilförvaltningens förslag)	»	23 500 000
» 1945/46 (Kungl. Maj:ts förslag)	»	23 400 000
Budgetåren 1942/46 (beräknad medelbelastning per år å kostnadsramen).....	»	19 925 000

I årets statsverksproposition (fjärde huvudtiteln, punkt 104) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Flygvapet: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1945/46 beräkna ett förslagsanslag av 23 500 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 2 juni 1944 fastställt dels avlöningsstat för anslaget för budgetåret 1944/45 (se statsliggaren för nämnda budgetår, sid. 142), dels ock särskilda personalförteckningar beträffande den från anslaget avlönade personalen.

I enlighet med de av mig vid behandlingen av arméns motsvarande anslag förordade ändringarna i uppställningen av försvarsgrenarnas avlöningsstater böra i flygvapnets avlöningsstat för budgetåret 1945/46 på utgiftssidan upptagas följande anslagsposter — utan uppdelning i delposter — nämligen till avlöningar till ordinarie tjänstemän, till arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattning, till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt till rörligt tillägg.

Såsom jag anfört vid anmälan av förevarande anslagsfråga i statsverkspropositionen har försvarets civilförvaltning vid sina anslagsberäkningar för nästa budgetår räknat med att Hälsinge flygflottilj skall organiseras samt att organisationen av fjärde eskaderstaben och Södra flygbasområdesstaben skall fullt genomföras. Ämbetsverket har vidare räknat med att den av 1943 års riksdag beslutade militära väderlektjänsten skall planenligt utbyggas samt att vissa förberedelser skola göras för uppsättande av den av 1944 års riksdag beslutade sjunde jaktflottiljen, Södertörns flygflottilj. För egen del ansåg jag mig kunna i huvudsak lägga det sålunda skisserade organisationsschemat till grund för bedömandet av flygvapnets medelsbehov för nästa budgetår.

Jag får i detta sammanhang erinra om att i propositionen 1942: 210 fram-

hållits, att viss personal vid flygvapnet icke kunde utökas i den omfattning, som vore påkallad av uppsättningen av nya förband, och att 1941 års försvarsutredning angivit vissa åtgärder för att fylla den personalbrist, som under uppsättningsperioden 1942/47 och närmast därefter komme att förefinnas inom flygvapnet. Chefen för flygvapnet har i sina anvisningar för beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår anfört, att de av försvarsutredningen angivna sätten för att åstadkomma en utökning av flygvapnets personalorganisation — frivillig övergång av officerare och underofficerare från armén och marinen samt bibehållande av kontraktsanställd civil personal såsom ersättare för äldre underbefäl i tekniska befattningar — även under budgetåret 1945/46 måste tillgripas. I anslutning härtill har chefen för flygvapnet framhållit, att det föreslagna antalet officers-, underofficers- och civilmilitära beställningar icke täckte flygvapenorganisationens behov för budgetåret 1945/46.

Den för flygledningen avsedda meteorologpersonalen är i gällande personalförteckningar uppförd under rubriken Flygstaben, medan de för flygvapnets lokala väderlekstjänst avsedda militärmeteorologerna, samtliga extra ordinarie, redovisas under den i personalförteckningen för icke-ordinarie personal m. fl. uppförda rubriken Flygförbanden. För att den civilmilitära meteorologpersonalen skall kunna utnyttjas på ett smidigt sätt och vid behov kunna omplaceras synes denna emellertid från och med nästa budgetår böra i respektive personalförteckningar sammanföras under gemensam rubrik. Ordinarie personal bör därvid upptagas bland flygvapnets civilmilitära personal i övrigt, medan den extra ordinarie personalen lämpligen torde böra sammanföras under en ny rubrik, Väderlekstjänsten. Jag förutsätter ingen ändring beträffande den civila meteorologpersonal, som övergångsvis finnes uppförd å flygvapnets personalförteckningar.

Under hänvisning till vad jag under arméns motsvarande anslag inledningsvis anfört i vissa frågor, som beröra flera försvarsgrenar, övergår jag härefter till beräkningen av medelsbehovet under de olika anslagsposterna.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän.

Från denna anslagspost böra enligt de av mig vid behandlingen av arméns motsvarande anslag förordade riktlinjerna bestridas — förutom avlöningskostnader enligt nu gällande bestämmelser — avlöningar till personal å avgångs- och disponibilitetsstat ävensom till ordinarie personal utgående sjötillägg och flygtillägg m. m.

Flygstaben.

Chefen för flygvapnet har ånyo framlagt förslag om beredande av ordinarie anställning för ett kanslibitråde och ett kontorsbiträde samt en från och med innevarande år på personalförteckningen för flygstaben uppförd telefonvakt av 1. klass.

Civilförvaltningen har funnit skäl tala för de framlagda förslagen men ansett att med beredande av ordinarie anställning för ifrågakvarande per-

sonal tills vidare borde anstå i avvaktan på resultatet av den omprövning av lönegradsplacering m. m. för befattningshavare inom försvarsväsendet, som skall verkställas av försvarets tjänsteförteckningssakkunniga, vilken omprövning bland annat skall omfatta avvägningen av de proportioner, i vilka ordinarie, extra ordinarie och andra anställningsformer böra anlitas.

Med hänsyn till vad civilförvaltningen anfört finner jag mig böra biträda föreliggande förslag endast såvitt angår kontorsbiträdet.

Personal vid flygvapnet.

Chefen för flygvapnet har upptagit fråga om lönereglering för flottiljcheferna och för översten i intendenturbefattning vid flygvapnet, chef för flygförvaltningens intendenturavdelning, och därutinnan föreslagit, att sistnämnde befattningshavare skulle placeras i lönegraden Ob 1 samt att till flottiljcheferna skulle utgå arvode utöver lön, utgörande lönefyllnad till nämnda lönegrad. Civilförvaltningen har på anförda skäl icke upptagit dessa förslag. För egen del anser jag mig av skäl som jag anfört vid behandlingen av lönespörsmål av liknande art vid armén icke kunna nu tillstyrka förslagen.

För nästa budgetår har upptagits i stort sett den ordinarie personal vid flygvapnet, som för budgetåret 1944/45 angivits i den preliminära plan för personalökning under femårsperioden, vilken i anslutning till framläggandet av propositionen 1942: 210 överlämnades till riksdagens vederbörande utskott, dock med de avvikelser, som betingas av 1943 års riksdags beslut rörande omorganisation av flygförvaltningen och beslutet om Södertörns flygflottilj.

Antalet officerare motsvarar med nyss angiven reservation i huvudsak det antal, som upptagits i nämnda plan. Antalet kaptener har dock i förhållande till planen ökats med två. Därav är en avsedd såsom militärassistent vid försvarets forskningsanstalt (jfr propositionen 1944: 293, riksdagens skrivelse 1944: 498). Den andre, i intendenturbefattning, är avsedd för Södertörns flygflottilj och erfordras för förberedelserna för flottiljens uppsättning. Med hänsyn till befodringsläget har vidare ökningen av löjtnantsbeställningarna något begränsats.

Beträffande underofficerarna har på grund av befodringsläget antalet fanjunkare måst upptagas något lägre än enligt förenämnda plan.

Vad beträffar manskapet har med hänsyn till den planerade uppsättningen av Södertörns flygflottilj föreslagits något högre antal vicekorpraler och meniga än som för nästa budgetår förutsatts i planen.

Musikpersonal har upptagits i överensstämmelse med vad som angivits i 1942 års plan.

Beträffande beuämning av underofficerare och musikedirektörer får jag hänvisa till vad jag därom anfört under arméns motsvarande anslag.

I fråga om flygvapnets civilmilitära personal har civilförvaltningen tillstyrkt förslag om ökning av *ingenjörspersonalen* med 2 flygdirektörer av 2. graden, 4 flygingenjörer av 1. graden och 4 flygingenjörer av 2. graden.

Ehuru i försvarsbeslutet slutlig ställning icke tagits till ingenjörorganisationen inom flygvapnet och frågan därom torde böra ytterligare övervägas, anser jag mig dock med hänsyn till angelägenheten av att flygvapnet tillföres kvalificerad ingenjörspersonal i erforderlig omfattning böra tillstyrka förslaget. Utökningarna ligga inom ramen för det i planen angivna antalet.

Civilförvaltningen har tillstyrkt förslag av chefen för flygvapnet om lönefyllnadsarvodet till styresmännen för de centrala flygverkstäderna. Då denna lönefråga bör komma under bedömande av försvarets tjänsteförteckningssakkunniga, anser jag mig icke nu böra taga ställning till densamma.

Antalet *flygläkarebeställningar* bör med hänsyn till tillkomsten av Hälsinge flygflottilj ökas med 1 flygläkare av 1. graden.

Chefen för flygvapnet har framhållit, att som skäl för avvisande av tidigare framförda förslag om förbättrad löneställning för flygvapnets ordinarie läkarpersonal angivits en blivande översyn av tjänsteförteckningen för civilmilitära beställningshavare, samt — enär dylik översyn ännu icke kommit till stånd — föreslagit, att beställningarna såsom förste flygläkare och flygläkare av 1. graden skulle uppflyttas, den förra från lönegraden Ca 26 till lönegraden Ca 28 och de senare från lönegraden Ca 22 till lönegraden Ca 24.

Civilförvaltningen har ansett, att med prövningen av dessa förslag borde anstå i avbidan på resultatet av den utredning omfattande jämväl befattningar på Ca-planen, som anförtrotts försvarets tjänsteförteckningssakkunniga.

Jag ansluter mig till vad civilförvaltningen anført. Jag vill därjämte framhålla, att 1944 års militärsjukvårdskommitté i sitt betänkande del I (SOU 1944: 46) upptagit frågan om lönereglering jämväl för flygvapnets läkarpersonal. Sjukvårdskommitténs förslag synes icke kunna föreläggas årets riksdag. Då jag icke anser det lämpligt att föregripa den prövning av förevarande lönespörsmål som sålunda kan komma att ske i större sammanhang, är jag icke beredd att nu upptaga chefens för flygvapnet förslag.

Såsom i det föregående anförts bör bland den civilmilitära personalen upptagas den *meteorologpersonal*, som enligt vad under punkt 6 anförts bör beredas ordinarie anställning. Å innevarande års personalförteckning för icke-ordinarie personal m. fl. finnas upptagna tre befattningar för militärmeteorologer i lönegrad MEo 21. Chefen för flygvapnet har föreslagit, att två av dessa från och med nästa budgetår skola erhålla ordinarie anställning i lönegraden Ca 23. Försvarets civilförvaltning har anført, att i så fall alla tre befattningarna borde överföras på ordinarie stat. Jag delar civilförvaltningens uppfattning, varvid jag självfallet förutsätter, att beställningarna tillsättes med allenast kompetent personal. Såsom under punkt 6 föreslagits böra ifrågavarande beställningar placeras i 22:a lönegraden.

Av beställningar för *verkmästare* ha i förslaget till personalförteckning upptagits 21 av 1. klassen och 20 av 2. klassen. Av verkmästarna av 1. klassen skola fyra, avsedda för de centrala flygverkstäderna å Malmen och i Västerås, efter hand som de avgå ersättas med civil personal. An-

märkning bör intagas i personalförteckningen för nästa budgetår, att dessa fyra beställningar icke må återbesättas.

Antalet *mästare* har med hänsyn till förbättrade rekryteringsmöjligheter befunnits kunna ökas något hastigare än som beräknades i försvarsbeslutet. Med anledning härav ha för nästa budgetår upptagits 40 mästare av 1. klassen och 110 av 2. klassen, eller tillhoppa 150 mot i försvarsbeslutet för nämnda budgetår beräknade 132.

Personal vid flygförbanden.

Beträffande denna personal föreslår jag utökning med 1 maskinist, 1 eldare av 1. klassen och 2 förrädsvaktmästare, samtliga avsedda för Hälsinge flygflottilj.

Kostnaderna för lön enligt vederbörliga löneplaner för den i förslaget till personalförteckning upptagna ordinarie personalen beräknas för helt budgetår utgöra 12 915 000 kronor. För närvarande finnes icke någon beställningshavare vid flygvapnet överförd till avgångsstat eller disponibilitetsstat. För avlöningar till personal å dylika stater synas därför icke böra nu beräknas särskilda medel. Till bestridande av de andra löneförmåner, som utgå från anslagsposten till ordinarie tjänstemän eller i enlighet med vad jag i det föregående förslagit, från och med nästa budgetår skola utgå från denna post — felräkningspenningar, ansvarsarvoden i intendenturtjänst, hyres- och ortstillägg åt visst manskap, begravningshjälp, flygtillägg och, i förekommande fall, sjötillägg m. m. samt flyglärartillägg i enlighet med vad under punkt 1 förslagits — kan beräknas 3 600 000 kronor. Anslagsposten skulle sålunda kunna beräknas till (12 915 000 + 3 600 000 =) 16 515 000 kronor. Av i huvudsak samma skäl, som anförts för begränsning av det beräknade medelsbehovet under arméns motsvarande anslagspost, torde emellertid detta belopp böra för nästa budgetår minskas med 415 000 kronor till 16 100 000 kronor. Motsvarande belopp för innevarande budget har upptagits till 15 785 000 kronor.

2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattning.

A den för innevarande budgetår fastställda personalförteckningen för pensionerad personal i arvodesbefattning ha upptagits befattningar för tillhoppa 48 officerare och 78 underofficerare.

Chefen för flygvapnet har för budgetåret 1945/46 förslagit uppförande i personalförteckningen av befattningar för ytterligare 3 officerare och 3 underofficerare. Befattningarna för officerare avses för expeditionsofficer vid fjärde eskaderstaben, flygbasområdeschef vid Södra flygbasområdet och mobiliseringsofficer vid Hälsinge flygflottilj. Antalet expeditionsunderofficerare har förslagits skola liksom för innevarande budgetår beräknas till fyra vid flygbaskåren och tre vid varje flottilj, enär en minskning till det i propositionen 1942: 210 förutsatta antalet icke kan genomföras förrän behovet av stamunderofficerare fyllts. De 3 nya befattningarna för underofficerare avses i enlighet därmed för Hälsinge flygflottilj.

Vad chefen för flygvapnet sålunda föreslagit finner jag mig böra tillstyrka. Kostnaderna för arvoden motsvarande nettolön i respektive löneklasser beräknar civilförvaltningen till ett belopp av i runt tal förslagsvis 875 000 kronor (nu 800 000 kronor). Häremot synes intet vara att invända. Å avlöningsstatens inkomsttitel inflytande pensionsmedel skulle, under förutsättning att alla arvodesbefattningar vore besatta med från aktiv stat pensionsavgången personal, kunna uppskattas till 750 000 kronor. Samma omständigheter, som föranlett nedräkning av motsvarande inkomstposter under arméns och marinens avlöningsanslag, föreligga även för flygvapnets del. Inflytande pensionsmedel böra med hänsyn härtill beräknas till 675 000 kronor.

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Enligt de av mig föreslagna ändringarna i avlöningsstaternas uppställning böra under denna anslagspost beräknas medel för de ändamål, för vilka utgifterna hittills redovisats under anslagsposterna till arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän samt till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Såsom framgår av vad jag anfört under punkt 1 bör den nya anslagsposten upptagas förslagsvis. Beräkningen av densamma bör ske i anslutning till de nuvarande arvodesförteckningarna, varvid den mot sistnämnda anslagspost svarande förteckningen bör benämnas förteckning å vissa andra arvoden och särskilda ersättningar.

Arvoden och särskilda ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän.

I enlighet med vad jag under punkt 1 i det föregående anfört beräknar jag medelsbehovet för här ifrågasvarande arvoden för nästa budgetår till 125 000 kronor.

Vissa andra arvoden och särskilda ersättningar.

Flygförbanden.

För arvoden till civila lärare vid manskapsskolorna är för innevarande budgetår upptaget ett belopp av 154 000 kronor. Vid beräkningen av detta belopp har jag, såsom framgår av propositionen 1944:185, utan att därvid taga ställning till arvodesbeloppens storlek utgått från ett genomsnittligt arvode av 6 kronor 50 öre, dock att arvodet till lärare i främmande språk vid furirskola för signalmekaniker beräknats till 7 kronor. Innan beslut meddelades rörande arvodesbeloppens fördelning syntes, anförde jag, böra övervägas, huruvida icke inom flygvapnet liksom inom armén borde tillämpas en efter dyrortsgrupperingen graderad arvodestaxa.

Genom beslut den 24 november 1944 och den 26 januari 1945 har Kungl. Maj:t, efter förslag av civilförvaltningen, som ansett sig, med hänsyn till för flygvapnets del föreliggande speciella förhållanden, icke böra föreslå dyrortsgradering av arvodena, för läsåret 1944/45 fastställt maximiarvoden till ifrågasvarande lärarpersonal, varierande mellan 6 och 8 kronor per timme.

Vidare har Kungl. Maj:t medgivit, att till lärare vid vissa flottiljer med viss minsta undervisningsskyldighet finge utgå ersättning med visst belopp för månad. Därjämte har Kungl. Maj:t medgivit, att särskild ersättning finge utgå till en civil lärare vid varje flygflottilj (motsvarande) för tjänstgöring som studieledare.

Vid beräkningen av kostnaderna för civila lärare vid flygvapnets man-
skapskolor för nästa budgetår anser jag mig kunna utgå från de för inne-
varande budgetår fastställda arvoden och ersättningarna. Civilförvaltningen
har med tillämpning av dessa grunder beräknat kostnaderna till i runt
tal 189 000 kronor. Förhöjningen med 35 000 kronor i förhållande till in-
nevarande budgetår är föranledd av att antalet undervisningsavdelningar
beräknas komma att ökas från 70 till 86 vid korpral- och furirskolorna
och från 7 till 8 vid furirskola för signalmekaniker samt att timantalet för
varje avdelning vid furirskolan för signalmekaniker beräknas öka från 370
till 400.

Dessa beräkningar anser jag mig kunna godtaga och beräknar därför
ifrågavarande medelsbehov för nästa budgetår till 189 000 kronor.

Flygvapnets skolor.

Till läraren i gymnastik och idrott vid flygkadettskolan utgår under inne-
varande budgetår, liksom tidigare, arvode av 6 300 kronor. Chefen för flyg-
vapnet har föreslagit, att detta arvode — motsvarande bruttolönen i lägsta
löneklassen för kapten på dyrort C, till vilken kadettskolans tidigare för-
läggningsort, Ljungbyhed, var hänförd — måtte sedan flygkadettskolan nu-
mera överflyttats till Gamla Uppsala för nästa budgetår höjas till 6 950
kronor, ungefär motsvarande bruttolönen i lägsta löneklassen för kapten å
den nya bostadsorten (Uppsala, F-ort). Beträffande detta förslag har civil-
förvaltningen anfört följande.

Enligt vad i ärendet inhämtats har läraren i gymnastik och idrott vid
flygkadettskolan på grund av bostadsbrist å förläggningssorten, Gamla Upp-
sala, vilken ort är hänförd till dyrortsgrupp B, nödgats anskaffa bostad i
Uppsala. Då den militära och civilmilitära personalen ävensom den med
lön enligt löneplan MEo eller MEx anställda icke-ordinarie personalen vid
flygkadettskolan genom Kungl. Maj:ts beslut den 21 juli 1944 beretts möj-
lighet att, såframt bostad å förläggningssorten icke kan beredas vederbörande
och bostad för den skull måste bibehållas eller anskaffas å dyrare ort,
komma i åtnjutande av lön med belopp, som fastställts för den ortsgrupp,
vartill den dyrare bostadsorten är att hänföra, synas skäl tala för bifall till
chefens för flygvapnet förslag. Med hänsyn till svårigheten att nu kunna
bedöma bostadstillgången å förläggningssorten under budgetåret 1945/46 synes
arvodet icke nu böra definitivt fastställas. Försiktigheten bjuder dock att i
vederbörig arvodesförteckning räkna med ett efter F-ort (Uppsala) beräknat
arvodesbelopp av 6 950 kronor. Det lärers få ankomma på civilförvaltningen
att i samband med avgivande av förslag till fördelning av lärararvoden vid
flygvapnets skolor för nästa budgetår inkomma med slutligt förslag till
reglering av arvodet i fråga.

Mot vad civilförvaltningen sålunda anfört har jag intet att erinra. Jag beräknar därför sammanlagda kostnaden för arvoden till civila lärare vid flygkadettskolan till (2 400 + 6 950 =) 9 350 kronor, innebärande förhöjning i förhållande till innevarande budgetår med 650 kronor.

Undervisningen vid aspirantskolan beräknas komma att bedrivas på sex parallella avdelningar. Kostnaderna för arvoden till civila lärare torde därför bära i enlighet med civilförvaltningens beräkningar upptagas till sammanlagt 12 630 kronor, eller 500 kronor mera än för innevarande budgetår.

Till arvoden till civila lärare vid underofficersskolan ha för innevarande budgetår upptagits 11 096 kronor. Då undervisningen i allmänbildande ämnen beräknas komma att från och med budgetåret 1945/46 bliva förlagd till försvarets läroverk, ha några motsvarande medel icke beräknats för nästa budgetår.

I sina medelsäskanden för innevarande budgetår föreslog flygförvaltningen inrättande av en i försvarsbeslutet icke förutsedd befattning i lönegraden MEO 18 för en lärare i elektrolära vid flygvapnets signalskola. I propositionen 1944:185 anförde jag, att det av flygförvaltningens utredning i ärendet syntes framgå, att en förstärkning av lärarkrafterna i elektrolära vid signalskolan vore erforderlig. Innan en särskild befattning inrättades för ändamålet, borde undersökas, om undervisningen icke kunde upprätthållas av timplärare.

Chefen för flygvapnet har nu ånyo föreslagit inrättande för ändamålet av en befattning i lönegraden MEO 18 och därvid anfört i huvudsak följande.

Med hänsyn till att undervisningen i elektrolära för flertalet elevkategorier stode på ett relativt högt plan, vore det nödvändigt, att väl kvalificerad lärarkraft funnes. Läraren i elektrolära borde fördenskull vara ingenjör. För att mot timarvode kunna anställa sådan lärare måste beräknas ett arvode av omkring 10 kronor per timme. För ifrågavarande lärare beräknades sammanlagda undervisningstiden i form av lektioner bliva minst 18—19 timmar per vecka (under ett mindre antal veckor omkring 10 timmar). Kostnaden per månad skulle med ett timarvode av 10 kronor under större delen av året utgöra omkring 720 kronor.

Därest timplärare anställdes, kunde man emellertid icke med säkerhet räkna med att få kontinuitet i undervisningen. Att allt för ofta byta lärare inverkade menligt på undervisningen, bland annat på grund av svårigheterna för vederbörande lärare att sätta sig in i flygvapnets speciella material. Dessa olägenheter syntes däremot bortfalla, därest vederbörande lärare fastare knötes till flygvapnets centrala skolor, såsom extra ordinarie tjänsteman.

Ur kostnadssynpunkt syntes denna anställningsform även vara för statsverket fördelaktigare. Om man räknade med sammanlagt 38 18-timmarsveckor och 8 10-timmarsveckor (sammanlagt 46 veckor), skulle med ett timarvode av 10 kronor kostnaderna per år uppgå till sammanlagt 7 640 kronor. Årslönen vid anställning i lägsta löneklassen i lönegraden MEO 18 i förevarande dyrort (Västerås) bleve 6 685 kronor, varvid även inberäknats rörligt tillägg och kristillägg enligt nu gällande grunder.

Civilförvaltningen har i ärendet anfört följande.

Gentemot vad chefen för flygvapnet anfört får civilförvaltningen framhålla, att med hänsyn till den jämförelsevis låga löneställning, som kan

ifrågakomma och som även föreslagits, befattningens inplacering å extra ordinarie stat knappast kan förväntas medföra ökad garanti för att åsyftad kontinuitet i undervisningen kommer till stånd. Vid angivna förhållande och då befattningen, med hänsyn till omfattningen av med densamma för- enad undervisningsskyldighet, icke torde kunna betraktas såsom heltidstjänst, synes det icke lämpligt att uppföra befattningen såsom extra ordinarie, utan torde innehavaren av densamma, i likhet med vad fallet är beträffande civila lärare vid truppförbanden, böra avlönas medelst timarvode. Det av chefen för flygvapnet angivna timarvodet, 10 kronor, synes civilförvaltningen kunna läggas till grund för arvodeskostnadernas beräkning. Under rubrik Signalskolan föreslås sålunda för nästa budgetår upptaget ett belopp av 7 640 kronor.

Till civilförvaltningens synpunkter på denna fråga kan jag i stort sett ansluta mig. Jag anser således, att ersättning för ifrågavarande lärartjänst bör utgå i form av timarvode. Mot det föreslagna timarvodet, 10 kronor, synes erinran icke kunna göras. Då jag jämväl i övrigt godtager civilför- valtningens beräkningar, upptager jag för ifrågavarande ändamål ett belopp av 7 640 kronor.

För innevarande budgetår finnes i förteckningen å arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, upptagen en post å 12 934 kronor, avsedd för arvoden för upprätthållande av läkarvården under semester m. m. Dessa arvoden tagas i anspråk för avlöande av vid krigsmakten icke tjänst- görande läkare, som antingen uppehåller flottiljläkares tjänst under dennes semester, sjukdom eller annat tjänsteförhinder eller uppehåller läkarvården vid del av flygförband, som i utbildningssyfte förläggas utom ordinarie för- lägningsort.

Civilförvaltningen har erinrat, att motsvarande kostnader vad beträffar armén jämlikt särskilda Kungl. Maj:ts beslut senast den 16 juli 1943 skola avföras från arméns avlöningsanslag respektive vederbörligt undervisnings- eller övningsanslag. Civilförvaltningen har i anledning härav velat ifrågasätta, huruvida icke motsvarande anordning borde genomföras för flygvapnets del. Kostnaderna för arvoden för upprätthållande av läkarvården under flottilj- läkares semester, sjukdom eller annat tjänsteförhinder syntes därvid böra bestridas från anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Den av civilförvaltningen föreslagna anordningen finner jag lämplig, var- för jag icke under förevarande post beräknar några arvodeskostnader av ifrågavarande art för nästa budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de bestämmelser, som erfordras för reglering av kostnaderna för här ifrågavarande läkarbiträde. Till de kostnader som i enlighet med vad jag sålunda förordat skola bestridas från anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, återkommer jag vid beräkningen av denna post. De kostnader, som komma att belasta flygvapnets undervisnings- eller övningsanslag, synas icke behöva föranleda uppräknig av dessa anslag.

Summan av de för innevarande budgetår upptagna arvodena av här ifråga- varande slag uppgår till 255 160 kronor. Med beaktande av i det föregående föreslagna ändringar kan beloppet beräknas till $[255\ 160 + 35\ 000 + 650 + 500 + 7\ 640 - (11\ 096 + 12\ 934) =] 274\ 920$ kronor.

Sammanlagda medelsbehovet under anslagsposten till övriga arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, kan i enlighet med det anförda beräknas till (125 000 + 274 920 =) i runt tal 400 000 kronor.

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Under denna anslagspost skola enligt förslaget till omläggning av försvarsgrenarnas avlöningsstater upptagas jämväl avlöningar till fänrikar, löner till viss kontraktsanställd civil personal samt avlöningar till vård- och ekonomipersonal ävensom sjö- och flygtillägg m. m. till under anslagsposten redovisad personal. Jag har, liksom vid behandlingen av motsvarande anslagsposter under arméns och marinens avlöningsanslag, utgått från att jämväl under nästa budgetår skall anstå med överflyttning av vissa avlöningskostnader för icke-ordinarie personal från sakanslag till avlöningsanslag.

I personalförteckningen redovisade extra ordinarie tjänstemän.

Personalförteckning för extra ordinarie tjänstemän vid flygvapnet för innevarande budgetår har av Kungl. Maj:t fastställts den 2 juni 1944. Förteckningen överensstämmer helt med det förslag, som i anslutning till propositionen 1944: 185 tillhandahållits vederbörligt utskott vid 1944 års riksdag. Beträffande personalförteckningen för nästa budgetår må här anföras följande.

Flygstaben.

Beträffande det förslag till uppflyttning av studierektorn vid flygstaben till lönegrad MEo 26, som chefen för flygvapnet framlagt, får jag hänvisa till vad jag anført under marinens motsvarande anslag.

Chefen för flygvapnet har på anförda skäl framlagt förslag om inrättande av ytterligare en portvaktsbefattning vid flygstaben samt vidare hemställt, att en av de nuvarande portvakterna i lönegrad MEo 5 måtte uppföras i lönegrad MEo 7. Chefen för flygvapnet har ytterligare föreslagit utbyte av en skrivbiträdesbefattning mot en befattning för extra ordinarie kanslibitråde samt inrättande från och med nästa budgetår av ytterligare extra ordinarie befattningar för en telefonvakt av 1. klass och en telefonvakt av 2. klass.

I likhet med civilförvaltningen anser jag, att samtliga de av chefen för flygvapnet framlagda förslagen om löneregleringar för och nyanställningar av extra ordinarie personal böra bedömas först i det större sammanhang som en prövning av försvarets tjänsteförteckningssakkunnigas blivande förslag torde komma att erbjuda. Intill dess så kan ske, torde oundgängligt behov av ytterligare personal få tillgodoses genom anställning av extra personal i mån av tillgång på medel. I det föregående har jag förordat förslag om beredande av ordinarie anställning för ett extra ordinarie kontorsbiträde. Vid bifall därtill bör 1 kontorsbiträde i MEo 4 utgå ur förteckningen.

I skrivelse den 28 februari 1945 har chefen för flygvapnet hemställt om utökning av och löneförhöjningar för tekniska biträden och skrivpersonal, avsedda för väderlekscentralen. Framställningen är föremål för remissbehand-

ling. Det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att i vanlig ordning pröva de framlagda lönefrågorna.

Eskaderstaberna.

Antalet skrivbiträden bör planenligt utökas med 1 för fjärde eskaderstaben.

Chefen för flygvapnet har ånyo upptagit ett tidigare framfört förslag om inrättande av en befattning för en portvakt i lönegraden MEO 5, avsedd för andra eskaderstaben och Västra flygbasområdesstaben. Förslaget har av mig tidigare avstyrkts (jfr propositionen 1944: 185), enär det syntes mig tveksamt om behov av en portvakt skulle komma att kvarstå i fredstid.

Chefen för flygvapnet har beträffande behovet av ifrågavarande portvakt nu anfört i huvudsak följande.

Inom eskader- och flygbasområdesstaberna påginge i fred ett omfattande krigsförberedelsearbete av strängt hemlig natur. Detta medförde att även i fred bevakning erfordrades och kontroll av in- och utpassering. Denna bevakning kunde utföras av militärvakt. Ur kostnadssynpunkt och i personalbesparande syfte syntes dock bevakningen böra utföras av en portvakt såsom nu vore fallet. Portvakten hade även andra uppgifter vid sidan om bevakningsuppgiften, för vilka eljest annan arbetskraft måste anställas, såsom övervakning av städningen inom lokalerna, fönsterputsning och smärre reparationer.

Civilförvaltningen har på anförda skäl ansett sig icke böra upptaga förslaget.

Med hänsyn till vad som anförts rörande behovet av befattningen även under fredsförhållanden vill jag ej motsätta mig förslaget. Jag beräknar därför medel för 1 ny befattning såsom portvakt i lönegraden MEO 5, avsedd för andra eskaderstaben och Västra flygbasområdesstaben.

Flygbasområdesstaberna.

Civilförvaltningen har ansett sig icke böra upptaga ett av chefen för flygvapnet framlagt förslag om inrättande jämväl vid Norra flygbasområdesstaben av en extra ordinarie portvaktsbefattning i lönegraden MEO 5. Som skäl för förslaget har chefen för flygvapnet anfört, att det vore nödvändigt att staben i samband med dess övertagande av den s. k. äldre stabsbyggnaden i Östersund, vilket beräknades komma att ske hösten 1945, tillfördes en befattningshavare, som omhändertog bland annat eldning, renhållning, kontroll av in- och utpassering samt övervakning av lokalerna under icke tjänstetid. Härigenom skulle eljest nödvändig kommendering av militär personal för dessa ändamål kunna undvaras.

För bifall till detta förslag torde tala i huvudsak samma skäl som anförts beträffande motsvarande befattning vid andra flygeskadern. Jag anser mig därför böra tillstyrka förslaget.

Flygförbanden.

För Hälsinge flygflottilj har i förteckningen upptagits samma antal extra ordinarie befattningar av olika kategorier, som avsetts för normalflottilj, med undantag för husmödrar samt köks- och servisbiträden. Beträffande dessa sist-

nämnda båda grupper av befattningshavare får jag hänvisa till vad jag under arméns avlöningsanslag inledningsvis anfört beträffande vissa genom försvarets organisationskommittés försorg pågående undersökningar rörande matinrättningar. I avbidan på resultatet av dylika undersökningar upptager jag för Hälsinge flygflottilj av kökspersonal nu endast 1 befattning för husmoder av 1. klass. Av samma skäl anser jag mig icke böra tillstyrka nu framlagt förslag om utökning av antalet köks- och servisbiträden vid Upplands flygflottilj. En föreslagen utökning med 2 köks- och servisbiträden vid Västmanlands flygflottilj och en däremot svarande minskning vid underofficers-, signal- och tekniska skolorna synes böra komma till stånd.

För nästa budgetår ha ånyo upptagits de tidigare vid olika tillfällen och senast i medelsäskandena för innevarande budgetår (se propositionen 1944: 185) framlagda förslagen om lönerogleringar för signalister, sjukvårdsförmän och garageförmän.

Civilförvaltningen har funnit skäl tala för lönerogleringar för sjukvårdsförmännen och garageförmännen men ansett sig, i avbidan å resultatet av försvarets tjänsteförteckningssakkunnigas arbete, icke kunna förorda de föreslagna löneförbättringarna.

För egen del finner jag icke beträffande någon av de här ifrågavarande personalgrupperna nya skäl vara anförda av sådan styrka, att föreliggande förslag om löneroglering böra isolerat prövas utan tillgång till den vidare översikt över hithörande spörsmål, som blivande förslag av försvarets tjänsteförteckningssakkunniga om revision av tjänsteförteckningarna kan förväntas erbjuda. Jag anser därför, att med prövning av ifrågavarande lönespörsmål bör anstå i avvaktan å nämnda förslag.

Väderlekstjänsten.

Såsom i det föregående anförts bör under denna rubrik sammanföras den extra ordinarie civilmilitära personal, som avses för den militära väderlekstjänsten och som för närvarande redovisas dels under rubriken Flygstaben och dels under rubriken Flygförbanden.

Vid behandlingen av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har jag föreslagit, att tre för flygstaben avsedda befattningar såsom militärmeteorologer från och med nästa budgetår skola uppföras å ordinarie stat. De böra alltså icke vidare upptagas å nu ifrågavarande personalförteckning.

För flygstaben ha vidare i personalförteckningen för innevarande budgetår uppförts befattningar för 1 militärmeteorolog av 1. graden, 5 militärmeteorologer av 2. graden och 2 militärmeteorologer av 3. graden. Med hänsyn till att en av militärmeteorologerna av 2. graden nästa budgetår beräknas inneha kompetens för anställning såsom militärmeteorolog av 1. graden och de båda militärmeteorologerna av 3. graden anses kunna befordras till militärmeteorologer av 2. graden, torde i enlighet med vad civilförvaltningen föreslagit för nästa budgetår böra för flygledningen beräknas 2 befattningar för militärmeteorologer av 1. graden och 6 befattningar för militärmeteorologer av 2. graden.

Den för flygförbanden avsedda meteorologpersonalen lär i enlighet med civilförvaltningens förslag böra utökas med befattningar för 1 militärmeteorolog av 2. graden och 2 militärmeteorologer av 3. graden.

Under punkt 6 har jag föreslagit uppflyttning av befattningarna såsom militärmeteorolog av 1. graden till lönegrad MEO 20 och såsom militärmeteorolog av 3. graden till MEO 13. Med beaktande härav beräknar jag flygvapnets behov av extra ordinarie meteorologpersonal för nästa budgetår till 2 militärmeteorologer av 1. graden i lönegrad MEO 20, 24 militärmeteorologer av 2. graden i MEO 15 och 40 militärmeteorologer av 3. graden i MEO 13.

Centralförrådet för intendenturmateriel.

För innevarande budgetår finnas å personalförteckningen under denna rubrik uppförda 3 befattningar för förrådsman i lönegraden MEO 5.

Flygförvaltningen har föreslagit inrättande vid nämnda förråd av ytterligare en befattning för förrådsman och i anslutning härtill anfört i huvudsak följande.

Vid förrådet hade visat sig föreligga behov av ytterligare en förrådsman. Förrådet, som ursprungligen inrymts i en byggnad, omfattade nu fyra byggnader. Förrådsarbetet bedreves samtidigt i alla byggnaderna. Byggnaderna voro äldre och — ehuru iordningställda för nuvarande ändamål — i vissa avseenden mindre lämpliga. Inlämning till och utlämning från förrådet hade under åren 1941—1943 ökat i ungefärlig proportion 1:5. Förrådets lager och förrådsverksamheten ökade alltjämt i anledning av flygvapnets tillväxt.

Civilförvaltningen har av angivna skäl ansett sig icke böra upptaga flygförvaltningens förslag.

Då behov får anses föreligga av ifrågavarande befattningshavare, vill jag förorda flygförvaltningens förslag. Jag beräknar därför medel för ytterligare 1 befattning för förrådsman i lönegraden MEO 5.

Underofficers-, signal- och tekniska skolorna.

Civilförvaltningen har tillstyrkt förslag om inrättande av en befattning för telefonvakt av 2. klass, avsedd att betjäna den telefonväxel vid kasernerna i Viksäng, som skolorna övertagit vid Västmanlands flygflottiljs utflyttning till Hässlö.

Även jag tillstyrker förslaget och upptager därför för ifrågavarande skolor 1 telefonvakt av 2. klass i lönegraden MEO 2.

Flygkadettskolan.

Chefen för flygvapnet har föreslagit, att en vaktmästare vid skolan skulle uppföras i befattning som förste vaktmästare i lönegraden MEO 7 samt att skrivbiträdesbefattningen därstädes skulle utbytas mot en kontorsbiträdesbefattning. Till stöd för sistnämnda förslag har anförts, att viss del av skrivarbetet vid flygkadettskolan fordrade högt kvalificerad personal och ofta vore

av hemlig natur, varför det vore angeläget, att täta ombyten av personal å denna biträdesbefattning undvekes. Omfattningen av skrivarbetet hade därjämte betydligt ökats sedan flygkadettskolan under budgetåret 1943/44 utbrutits ur krigsflygskolan och bildat en självständig enhet.

Civilförvaltningen har funnit en löneförbättring för den ifrågavarande vaktmästaren vara befogad men ansett, att även i detta fall, med hänsyn till den pågående utredningen rörande lönegradsplacering m. m. för befattningshavare inom försvarsväsendet, frågans bedömande borde uppskjutas. Förslaget om utbyte av skrivbiträdesbefattningen har civilförvaltningen tillstyrkt under erinran att statsmakterna av i stort sett enahanda skäl, som i förevarande fall anförts, bifallit ett av flygförvaltningen framlagt förslag om dylikt utbyte vid flygkrigshögskolan.

I likhet med civilförvaltningen anser jag, att ställning icke nu bör tagas till förslaget om ändrad löneställning för en av vaktmästarna vid skolan. Förslaget i övrigt finner jag mig kunna biträda. Jag föreslår fördenskull, att den nuvarande skrivbiträdesbefattningen utbytes mot 1 befattning för kontorsbiträde i lönegraden MEo 4.

Kostnaderna för avlöningar m. m. till den extra ordinarie personal, som sålunda bör uppföras för nästa budgetår, kunna beräknas till 2 630 000 kronor.

Viss extra personal m. m.

Under särskild rubrik med denna beteckning har under arméns avlöningsanslag beräknats vissa kostnader för avlöande av extra personal. Så bör lämpligen ske även här. Kostnader av natur att bära upptagas i detta sammanhang äro utgifter för avlöande av vikarier för extra ordinarie tjänstemän och för tillfälligt anställande av tjänstemän m. m. samt avlöning till betjäningpersonal. Vad sistnämnda utgiftspost beträffar behöva medel för dylikt ändamål icke beräknas för nästa budgetår, enär i samband med Västmanlands flygflottiljs utflyttning till Hässlö anställningen för den under ifrågavarande delpost i innevarande budgetårs avlöningsstat redovisade portvakten vid Hässlö kommer att upphöra.

Kostnaderna för avlöande av sådana extra tjänstemän, som anställas såsom vikarier för i personalförteckningen uppförda extra ordinarie befattningshavare i anledning av dessas semester eller tjänstledighet, kunna beräknas till 20 000 kronor.

För tillfälligt anställande av tjänstemän m. m. är i gällande avlöningsstat uppförd en delpost å 34 000 kronor. Under anslagsposten till avlöningar till vård- och ekonomipersonal i innevarande budgetårs avlöningsstat är vidare beräknat ett belopp av 100 000 kronor för tillfälligt anställande av köks- och servisbiträden m. m. Enligt vad jag anført i det föregående vid behandlingen av medelsbehovet för vissa andra arvoden och särskilda ersättningar bära vissa av de kostnader, som i vederbörlig arvodesförteckning upptagits för uppehållande av läkarvården under semester m. m. från och med nästa budgetår redovisas under icke-ordinarieposten. Dessa kostnader, vilka

synas böra redovisas i detta sammanhang, kunna med hänsyn till tillkomsten av nya läkarbeställningar i enlighet med civilförvaltningens beräkningar uppskattas till 12 000 kronor. Då jag i övrigt icke förutsätter någon ändring i förhållande till innevarande budgetår beträffande utgifter för här ifrågavarande ändamål, beräknar jag medelsbehovet för tillfälligt anställande av tjänstemän m. m. till $(34\ 000 + 100\ 000 + 12\ 000 =)$ 146 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för viss extra personal m. m. uppgår sålunda till $(20\ 000 + 146\ 000 =)$ 166 000 kronor.

Fänrikar.

Medel böra för nästa budgetår beräknas dels för de fänrikar, som antagits år 1944, dels ock för dem, som beräknas komma att bliva antagna våren 1945 och våren 1946. För de år 1944 antagna, 65, liksom för de våren 1945 antagna, 60, bör lön beräknas för hela budgetåret samt för de våren 1946 antagna, 70, för en tid av två och en halv månader.

Kostnaderna för löner till nu nämnd personal beräknas för nästa budgetår till, i runt tal, 460 000 kronor (nu 410 000 kronor). Flygtillägg och andra särskilda avlöningsförmåner till fänrikar beräknas draga en kostnad av, i runt tal, 380 000 kronor. Sammanlagda medelsbehovet utgör således för nästa budgetår $(460\ 000 + 380\ 000 =)$ 840 000 kronor.

Icke-ordinarie läkarpersonal.

För innevarande budgetår ha beräknats medel för fyra arvoden för flygläkare av 2. graden. För nästa budgetår bör planenligt ytterligare 1 dylikt arvode tillkomma. För arvoden m. m. till denna personalkategori beräknas omkring 20 000 kronor (nu 16 000).

Musikelever.

För detta ändamål upptages oförändrat belopp av 14 600 kronor.

Viss kontraktsanställd civil personal.

För budgetåren 1940/45 ha under flygvapnets avlöningsanslag funnits upptagna särskilda anslagsposter för bestridande av avlöningskostnaderna för viss kontraktsanställd civil personal. Syftet med anställandet av denna personal har varit att med hänsyn till rådande knapphet på militärt utbildad personal under den pågående utbyggnaden av flygvapenorganisationen frigöra underofficerare på stat och i arvodesbefattning samt underbefäl från sådana sysslor och befattningar, som icke nödvändigt kräva militära kvalifikationer hos sina innehavare. För budgetåret 1944/45 har för ändamålet beräknats ett belopp av 500 000 kronor, avsett för högst 148 befattningshavare i expeditionstjänst.

Av dessa befattningshavare utnyttjas vissa såsom köksföreståndare och kasernföreståndare. I försvarsbeslutet förutsattes, att dessa befattningar vid genomförd organisation skulle bestridas av pensionerade underofficerare i arvodesbefattning. I avvaktan på att behovet skulle kunna fyllas medelst pensionerade underofficerare skulle befattningarna emellertid uppehållas av kontraktsanställd civil personal.

Såsom framgår av propositionen 1944:185 (sid. 244 ff.) tillstyrkte flygförvaltningen i sina medelsäskanden för budgetåret 1944/45 framställning av försvarets civila tjänstemannaförbund att köksföreståndarna vid flygvapnet måtte erhålla extra ordinarie anställning, enär för dylika befattningar civil personal lämpade sig bättre än underofficerare i arvodesbefattning. Flygförvaltningen framhöll även, att vad som anförts beträffande köksföreståndarna i samma grad gällde de civila kontraktsanställda kasernföreståndarna. Försvarsväsendets lönenämnd fann den väckta frågan vara av den räckvidd, att densamma lämpligen borde bli föremål för övervägande i ett sammanhang beträffande samtliga försvarsgrenar. Enligt lönenämndens mening borde den nuvarande anordningen med anlåtande i viss utsträckning av civil kontraktsanställd personal tillsvida bibehållas. För egen del anslöt jag mig till vad lönenämnden anfört, och förklarade mig förutsätta, att vederbörande förvaltningsmyndigheter i samråd övervägde denna fråga och i sina anslagsäskanden för budgetåret 1945/46 framlade de förslag, som befundes påkallade.

Civiltförvaltningen har anmält, att flygförvaltningen nu återkommit med framställning i förevarande frågor och därvid föreslagit att, oberoende av fråga om anställningsform för ifrågavarande befattningshavare vid de andra försvarsgrenarna, köksföreståndare och kasernföreståndare vid flygvapnet måtte från och med nästa budgetår beredas extra ordinarie anställning. Sedan armé- och marinförvaltningarna samt arméns fortifikationsförvaltning beretts tillfälle yttra sig över flygförvaltningens förslag, har civiltförvaltningen, som ansett dessa frågor böra prövas i andra sammanhang, icke ansett sig böra föreslå ändrad anställningsform för ifrågavarande personal. I enlighet därmed har civiltförvaltningen beräknat behovet av kontraktsanställd civil personal i expeditionstjänst för nästa budgetår till 157. Ökningen är föranledd av tillkomsten av Hälsinge flygflottilj. Medelsbehovet beräknar civiltförvaltningen till omkring 550 000 kronor.

I likhet med civiltförvaltningen anser jag, att frågorna, huruvida för befattningarna såsom köks- och kasernföreståndare vid flygvapnet böra avses pensionerade underofficerare eller civil personal, icke nu böra upptagas till prövning. Vad köksföreståndare beträffar torde med ställningstagande härutinnan böra anstå i avvaktan å slutförande av de organisationsundersökningar rörande matinrättningarna, som, enligt vad jag inledningsvis under arméns avlöningsanslag anfört, snarast böra komma till stånd. Frågan om fastighetsförvaltningens ordnande inom försvaret, vilken för närvarande är under utredning av fortifikations- och byggnadsförvaltningsutredningen, torde komma att påverka även kasernföreståndarnas ställning.

Civiltförvaltningens beräkningar av personalbehov och kostnader ha icke givit mig anledning till erinran. I enlighet därmed upptager jag för nästa budgetår för här ifrågavarande ändamål ett belopp av 550 000 kronor.

De grundläggande bestämmelserna för anställning och avlöande av här ifrågavarande personal äro av Kungl. Maj:t meddelade genom beslut den 21 mars 1940. Enligt dessa bestämmelser skall anställning av expeditionspers-

sonal ske medelst kontrakt och mot avlöning och förmåner i övrigt som tillkomma extra tjänstemän i lägsta löneklassen av angivna lönegrader i den i militära icke-ordinariereglementet intagna löneplanen MEx.

I skrivelse den 16 februari 1945 har försvarets civilförvaltning, efter att i ärendet ha inhämtat yttrande av chefen för flygvapnet, hemställt, att den hittillsvarande anordningen med kontraktsanställning i lägsta löneklassen i viss lönegrad av civil expeditionspersonal vid flygvapnet måtte utbytas mot anställning såsom extra tjänsteman i viss lönegrad med rätt att i löneturshänseende tillgodoräkna tiden för kontraktsanställning. Civilförvaltningens framställning är för närvarande föremål för remissbehandling.

En tidigare framställning i samma ämne föranledde enligt beslut den 9 april 1943 ingen Kungl. Maj:ts åtgärd. Anledning kan möjligen nu föreligga att i någon form bereda höjd ersättning åt sådan kontraktsanställd civil personal, som varit anställd under längre tid. Någon beräkning av de merkostnader som i anledning härav skulle uppkomma kan icke nu göras. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att medgiva det överskridande av i det föregående beräknat belopp, som må kunna erfordras för utgivande av dylik förhöjd ersättning.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal utgör enligt det ovan anförda (2 630 000 + 166 000 + 840 000 + 20 000 + 14 600 + 550 000 =) i runt tal 4 220 000 kronor.

4. Rörligt tillägg.

Medelsbehovet under förevarande anslagspost, som under innevarande budgetår upptagits med 2 233 760 kronor, torde med hänsyn till det ökade antalet beställnings- och befattningshavare, som under nästa budgetår kommer att avlönas från anslaget, böra beräknas till 2 480 000 kronor.

I enlighet med vad i det föregående anförts kommer det sammanlagda medelsbehovet under flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. att uppgå till 23 400 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 1 500 000 kronor. Med de i försvarsbeslutet tillämpade grunderna för beräkning av avlöningskostnader skulle medelsbehovet ha utgjort omkring 23 000 000 kronor.

Under åberopande av vad i det föregående anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels för budgetåret 1945/46 fastställa de personalförteckningar för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattning vid flygvapnet som komma att till riksdagen i särskild ordning överlämnas;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende å de av riksdagen fastställda personalförteckningarna meddela de särskilda

föreskrifter, som kunna visa sig erforderliga i samband med genomförandet av den av 1942 års riksdag godkända planen för fortsatt utbyggnad och organisation av landets försvarskrafter under budgetåren 1942/47;

dels godkända följande avlöningsstat för flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 16 100 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodsbefattning, förslagsvis	» 875 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	» 400 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	» 4 220 000
5. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 2 480 000
	<hr/> Summa kronor 24 075 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, förslagsvis	kronor 675 000
	<hr/> Nettoutgift kronor 23 400 000;

dels ock till Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 23 400 000 kronor.

D. Vissa för försvaret gemensamma institutioner.

SJÖKARTEVERKET.

[21.] Sjökarteverket: Avlöningar, förslagsanslag.

Budgetåret 1942/43	kronor 490 000
» 1943/44	» 494 000
» 1944/45	» 496 600
» 1945/46 (styrelsens för sjökarteverket förslag)	» 558 000
» 1945/46 (Kungl. Maj:ts förslag)	» 511 000
Budgetåren 1942/46 (beräknad medelbelastning per år å kostnadsramen)	» 488 000

Anslaget för innevarande budgetår disponeras enligt i statsliggaren för detta budgetår, s. 158, intagen avlöningsstat jämte personalförteckning.

I anledning av Kungl. Maj:ts i 1944 års statsverksproposition framlagda förslag rörande anslag till sjökarteverket uttalade riksdagen (skrivelse 1944: 4 punkt 131:o), att det syntes riksdagen lämpligt, att vissa personalfrågor inom sjökarteverket, vilka icke syntes vara tillfredsställande ordnade, gjordes till föremål för översyn av statens organisationsnämnd. På grund härav förordnade Kungl. Maj:t enligt beslut den 12 maj 1944, att organisationsundersökningar vid sjökarteverket genom organisationsnämnden skulle snarast igångsättas. Sedan nämnden i anledning härav i skrivelse den 30 oktober 1944 inkommit med utredning i ämnet, har styrelsen för sjökarteverket den 6 december 1944 på grundval av nämndens utredning, med bifogande av bland annat yttrande över organisationsnämndens utredning av chefen för sjökarteverket, avgivit medelsäskanden för verket för nästa budgetår. Förslagen voro vid avlåtandet av årets statsverksproposition föremål för remissbehandling. Med hänsyn härtill har Kungl. Maj:t i nämnda proposition (fjärde huvudtiteln, punkt 138) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1945/46 för ändamålet beräkna ett förslagsanslag av 497 000 kronor.

Sedan remissbehandlingen numera avslutats, torde denna fråga böra upptagas till behandling. Därvid synes till en början, på grundval av sjökarteverkets den 18 juni 1937 utfärdade instruktion (SFS 1937: 680), böra lämnas en kortfattad orientering rörande sjökarteverkets uppgifter samt dess nuvarande organisation i stora drag. En närmare redogörelse för verkets organisation i detalj ävensom för personalens nuvarande omfattning torde däremot lämpligen böra lämnas i samband med behandlingen av organisationsnämndens utredning.

Sjökarteverkets främsta uppgift är att verkställa sjömätningar och andra undersökningar angående rikets farvatten m. m. samt att med stöd av vunna mätningsresultat utarbeta och utgiva geodetiskt grundade sjökort, kartor och seglingsbeskrivningar. Verket utger även veckotidskriften »Underrättelser för sjöfarande». Sjökarteverket har vidare bland annat att utföra undersökningar av fartygslanternor, kompasser och andra nautiska instrument vid för ändamålet upprättade kontrollstationer, fem till antalet, samt att utföra jordmagnetiska mätningar och undersökningar.

Verksamheten inom sjökarteverket bedrivs på fem avdelningar, nämligen sjökortsavdelningen, sjömätningsavdelningen, instrumentkontrollavdelningen, jordmagnetiska avdelningen och avdelningen för nautiska publikationer. Därjämte finnes en expedition.

Personalen vid sjökarteverket utgöres dels av å verkets personalförteckning uppförda befattningshavare ävensom övrig av verket avlönad personal och dels av från flottan kommenderad personal. Av sistnämnda personal tjänstgöra vissa befattningshavare vid sjökarteverket hela året. Flertalet avses emellertid för den under sommarhalvåret utövade sjömätningsverksamheten.

Sjökarteverket disponerar för närvarande sex sjömätningsfartyg ävensom ett fartyg för jordmagnetiska undersökningar m. m. Under byggnad är ytter-

ligare ett sjömätningssartyg, vilket beräknas bliva färdigt att tagas i bruk under mätningssäsongen 1946.

Statens organisationsnämnds utredning.

Organisationsnämnden har *inledningsvis* framhållit, att nämnden icke ansett sig kunna uttala sig om huruvida tillgången på arbetskraft för sjömätningssändamål eller för utgivning av sjökort vore lämpligt anpassad efter de krav, som borde ställas på landets sjökortsbestånd. Till grund för de gjorda undersökningarna hade nämnden följaktligen endast lagt det allmänna kravet, att den personal, de hjälpmedel och de anslag, som enligt nuvarande förutsättningar för arbetets bedrivande inom verket ställdes till sjökarteverkets förfogande, skulle bliva så använda, att resultatet av verksamheten bleve så effektivt som möjligt. Även med denna utgångspunkt hade emellertid med hänsyn till den korta tid, som stått till förfogande för uppdragets fullgörande, undersökningarna icke kunnat givas den omfattning, som eljest varit önskvärdt. Självfallet hade det icke heller varit möjligt att ingå på sådana spörsmål, som avsåge samordnandet av verksamheten vid sjökarteverket med verksamheter av liknande slag vid andra verk och institutioner. Vid den företagna utredningen hade, bland annat från personalhåll, frågan om de olika befattningarnas lönegradsplacering bragts på tal, varvid jämförelser med lönegradsplaceringen beträffande liknande befattningar i andra verk gjorts och förhållandena förklarats vara särskilt ogynnsamma i sjökarteverket. I princip ansåge organisationsnämnden sig emellertid vid organisationsundersökningar icke böra ingå på frågor om lönegradsplacering av tjänster i andra fall än där på grund av arbetsomläggning eller organisationsändring en förändring av arbetsuppgifterna vid befattningarna motiverade ändring jämväl i lönegradshänseende.

Efter en redogörelse för verkets nuvarande organisation och uppgifter har organisationsnämnden upptagit till behandling de vid utredningen uppkomna frågor, som ansetts böra giva anledning till förslag rörande organisationen och personalbesättningen. Nämnden har därvid behandlat verkets nuvarande avdelningar var för sig.

Sjökortsavdelningen, under en förste aktuarie i lönegrad A 26, är för närvarande uppdelad på fyra detaljer, nämligen geodetiska detaljen, originalritningsdetaljen, rättelsedetaljen och reproduktionsdetaljen. Såsom föreståndare för geodetiska detaljen tjänstgör en aktuarie i A 22. Arbetet å originalritnings- och rättelsedetaljerna förestås av en ritare i A 15 respektive en förste ritare i A 17, medan såsom föreståndare för reproduktionsdetaljen fungerar en kartograf i A 22. Övrig personal å avdelningen utgöres av ritare, gravörer, ritbiträden och tryckeripersonal m. fl. Sammanlagt tjänstgör å avdelningen ett 40-tal befattningshavare. Vissa avdelningen tillhörande ritare och gravörer tjänstgöra under sommarmånaderna på sjömätningssartygen såsom mätningförrättare eller för utförande av ritarbeten.

Organisationsnämnden har framhållit, att ett sammanförande av rättelse- och reproduktionsdetaljerna till en gemensam detalj funnits med fördel kunna

äga rum. Som föreståndare för denna gemensamma detalj skulle kartografen fungera.

Nämnden har vidare framlagt vissa förslag i fråga om bokföringen av sjökortsregistret samt arbetsplanering i tryckeri och lager ävensom beträffande sjökortsreproduktionen. Beträffande innebörden av förslagen, vilka åsyfta en jämnare arbetsfördelning under årets olika delar samt bättre utnyttjande av personalen, torde få hänvisas till handlingarna i ärendet. Här må blott anföras, att nämnden beträffande sjökortsreproduktionen förordat ökad användning av litografiskt reproduktionsförfarande samt vissa besparingsåtgärder jämväl vid användningen av koppartryck. De årliga besparingarna, därest de av nämnden föreslagna åtgärderna med avseende å reproduktionsförfarandet vidtagas, ha beräknats till omkring 10 000 kronor.

Genom beslut vid 1942 och 1943 års riksdagar har sjökartverket beretts möjlighet att anställa två kartografaspiranter i lönegrad Ex 16. Den ene anställdes år 1942 och den andre år 1943, och till befattningarna antogs personer med avgångsexamen från tekniska högskolans fackskola för lantmåteri (lantmåterixamen).

Organisationsnämnden har framhållit, att dessa aspiranter i första hand avsetts för tjänstgöring såsom assistenter till föreståndaren för sjökortsavdelningen beträffande ledningen av arbetena å avdelningens originalritnings- och rättelsedetaljer samt för särskilda utredningar m. m. för vinnande av kompetens för högre befattningar inom verket. De hade sålunda bland annat fått deltaga i sjömättningsarbete, utredningar om flygfotogrammetriens användning vid framställning av grundmaterial för sjökort m. m. Enligt en uppgjord plan för verkets organisation hade verkets avsikt varit, att dessa aspiranter efter vunnen kompetens skulle befordras till kartografer och övertaga den omedelbara ledningen av förenämnda två detaljer. Som ett led i fullföljandet av denna plan hade verket i sitt statförslag för budgetåret 1944/45 föreslagit inrättande av en kartografbefattning i lönegrad Eo 21. Detta förslag hade godkänts av Kungl. Maj:t. Sedan riksdagen emellertid beslutat låta avgörandet av denna fråga bliva beroende av organisationsnämndens undersökning av personalförhållandena i verket, hade båda nämnda aspiranter numera lämnat sin anställning vid sjökartverket.

Organisationsnämnden hade, enligt vad nämnden vidare anförde, funnit det möjligt att frigöra den vid verket anställda kartografen från en avsevärd del enklare arbetsuppgifter, varigenom han skulle kunna anförtros föreståndarskapet för de till en gemensam detalj sammanslagna rättelse- och reproduktionsdetaljerna. Originalritningsdetaljen borde lyda direkt under avdelningsföreståndaren, som under sig för utövande av det omedelbara förmanskapet för detaljen skulle ha en av de mera erfarna av ritarepersonalen. Denne ritare borde på grund av sitt förmanskap placeras i lönegrad A 17 såsom förste ritare, liksom förhållandet vore på den nuvarande rättelsedetaljen.

Organisationsnämnden har emellertid funnit det lämpligt, att sjökortsavdelningen har tillgång till en kvalificerad arbetskraft, som i egenskap av assistent till avdelningsföreståndaren, obunden av löpande arbete, kan mera

odelat ägna sig åt särskilda utredningar rörande den utveckling som äger rum i fråga om kartframställning, reproduktionsteknik m. m. Nämnden har därför föreslagit inrättande av en befattning såsom kartograf i lönegrad Eo 21, vilken borde placeras såsom assistent till föreståndaren för sjökortsavdelningen och icke belastas med förmanskap för någon av avdelningens detaljer. Nämnden har härom närmare anfört följande.

Avdelnings- och detaljföreståndarna skola och böra i första hand handhava ledningen och planeringen av arbetet inom avdelningen och dess detaljer, så att det sker på mest effektiva sätt, utöva kontroll och granskning av arbetena samt i övrigt svara för att bästa och mest ekonomiska utbyte av nedlagt arbete erhålles. Det torde därför bliva svårt för dem att vid sidan av sina uppgifter som arbetsledare och arbetskontrollanter ägna tillräcklig tid åt erforderliga specialundersökningar. Organisationsnämnden vill i detta avseende endast nämna ett par områden, rörande vilka fortsatta undersökningar uppgivits vara erforderliga, nämligen flygfotogrammetriens användning för underlättande av uppgörandet av mätningsskartor och grundkartor samt den i Finland praktiserade litografiska metoden för reproduktion av sjökort. Framgångsrika försök i dessa avseenden ha gjorts inom verket, men ytterligare ron ha förklarats erforderliga för att man skall kunna övergå till desamma i större utsträckning. Vad fotogrammetrien beträffar användes den som hjälpmedel vid kartframställning, förutom i sjökarteverket, även vid rikets allmänna kartverk och vid försvarsstabens fotoanstalt, och sjökarteverket kan givetvis däriifrån få det vetenskapliga biträde, som erfordras för tillgodoseende av dess problem i allmänhet på detta område. Inom sjökarteverket bör dock finnas någon representant, som blir sakkunnig i de hänseenden, som äro säregna för verkets arbetsuppgifter.

Sjömättningsavdelningen, under en från flottan kommenderad officer såsom föreståndare, är uppdelad i fyra detaljer, nämligen allmänna sjömättningsdetaljen, materieldetaljen, militära sjökortsdetaljen och marindetaljen. Avdelningsföreståndaren har tidigare utnyttjats såsom fartygschef under mätningssäsongen.

Allmänna sjömättningsdetaljen förestås av en från flottan kommenderad officer med ett tilläggsarvode av 600 kronor. Å detaljen tjänstgöra vidare en radiotelegrafist och en tillfälligt anställd instrumentmakare. Detaljen har ledningen av sjömätningarna under mätningssäsongen samt förbereder under övriga delar av året mätningssarbetet. Den från flottan kommenderade sjöofficieren utnyttjas under mätningssäsongen såsom fartygschef.

Materieldetaljen, vilken handhar sjökarteverkets omfattande materiel, förestås av en ingenjör i lönegrad A 21. I övrigt tjänstgöra å detaljen uppborädsmän för verkets sjömätningssmateriel m. m. samt viss kollektivanställd arbetarpersonal.

Militära sjökortsdetaljen har till huvuduppgift att utarbета och komplettera militärsjökorten samt förestås av en militärkartograf i lönegrad A 21. Å detaljen tjänstgör vidare ett antal ritare, gravörer m. fl.

Marindetaljen slutligen utgöres av en från flottan såsom marinassistent kommenderad officer, vilken bland annat har till uppgift att handhava plan-

läggningen av de militära sjömätningarna. Under mätningssäsongen är marin-assistenten i regel chef på ett sjömätningsskiffert.

Organisationsnämnden har framhållit, att avdelningsföreståndarens tjänstgöring såsom skiffertschef givetvis inkräktat på hans uppgifter såsom föreståndare för avdelningen i vad avsåge planering av arbetena och inspektionsverksamhet vid fältarbetena å de olika arbetsplatserna m. m. Enligt organisationsnämndens mening borde avdelningsföreståndarens frigörande från skiffertschefskap vara till gagn för verksamheten.

Efter samråd med tillkallade sakkunniga har nämnden funnit, att avdelningen i övrigt borde organiseras på två detaljer, nämligen allmänna sjömätningsskifferten och militära sjömätningsskifferten. Den nuvarande materiel-skifferten skulle skiljas från sjömätningsskifferten och som en särskild avdelning sortera direkt under verksamheten.

Den fasta personalen å allmänna sjömätningsskifferten skulle enligt förslaget utgöras av en kommenderad officer, vilken skulle vara sjökommenderad under sommarhalvåret. Utöver den officer, som skulle helårsvis tjänstgöra vid allmänna sjömätningsskifferten, borde till skifferten höra en instrumentuppbördsman (materieförvaltare) för handhavandet och vården av avdelningens instrument samt en instrumentmakare. Den förstnämnde funnes redan anställd vid verket i lönegrad Eo 12 med tilläggsarvode av 200 kronor per år. Han borde nu placeras i Eo 15. Den senare hade varit tillfälligt anställd. Den dyrbara instrumentuppsättningen (ekolod, radio och övriga instrument) syntes kräva sin särskilda översyn och vård. Denna hade tidigare i avsevärd utsträckning måst utföras vid örlogsvarvet eller vid civila verkstäder. Under sommarmånaderna skulle ifrågakommande två personer vara sjökommenderade samt tjänstgöra å två av verkets radiopejlstationer och i övrigt utföra erforderliga reparationer av instrumenteringen å mätningsskiffert och båtar. Att dessa reparationer kunde ske skyndsamt och av personer, som vore förtrogna med materielen, vore av stor ekonomisk betydelse ur den synpunkten, att mätningsskifferterna och därmed sysselsatta skiffert och personal kunde bli avsevärt fördröjda, om de skulle vänta på främmande reparatörer. Till instrumentmakaren borde utgå arvode motsvarande lön i lönegrad Eo 10. Denna löneställning beräknades ungefärligen motsvara tidigare utbetald ersättning för tillfälligt arbete och av firmor utförd service.

Till militära sjökortsskifferten har militärassistenten ansetts böra överföras. Dennes och militärkartografens arbetsområden hörde nära samman och grepe ofta in i varandra. Genom en sammanslagning av de nuvarande två skifferterna (militära sjökortsskifferten och marinskifferten) syntes ett mera ekonomiskt utnyttjande av arbetskraften och en rationellare arbetsfördelning kunna äga rum. För att militärkartografen skulle kunna frigöras från mindre kvalificerat arbete borde för vården av det militära arkivet anställas en pensionerad underofficer i lönegrad Eo 15, vilken eventuellt skulle kunna övertaga vården även av det allmänna arkivet.

Såsom nyss anförts har nämnden föreslagit, att den för närvarande under sjömätningsskifferten anordnade materiel-skifferten skulle utbrytas därur och

bilda en direkt under verkschefen lydande avdelning, *tekniska avdelningen*. Med stöd av en genom särskild sakkunnig verkställd utredning har nämnden föreslagit, att den på materieldetaljen tjänstgörande personalen förstärkes med en uppborrdsmaskinist i lönegrad Eo 15 och en motorskötare med anställning enligt kollektivavtal. Med det ansvar, som skulle åvila den nya avdelningen, syntes avdelningschefens placering i lönegrad A 24 möjligen vara motiverad. Med en sådan förändring syntes dock böra anstå, till dess avdelningen blivit färdigorganiserad och man finge visshet om lönsamheten av att verket i större omfattning än för närvarande utförde reparationsarbeten m. m. i egen regi. En uppborrdsmannabefattning, vilken för närvarande uppehöles av en underofficer med tilläggsarvode om 300 kronor per år, borde placeras i Eo 15.

I den av nämnden åberopade utredningen ha förutsatts vissa om- och tillbyggnadsarbeten. Härom torde få hänvisas till det följande.

Under *instrumentkontrollavdelningen*, vilken förestås av en förste aktuarie i lönegrad A 26, lyda sjökarteverkets kontrollstationer i Stockholm, Göteborg, Malmö, Sundsvall och Kalmar. Föreståndarna för de tre förstnämnda åtnjuta lön enligt lönegrad Eo 21, medan föreståndarna i Sundsvall och Kalmar erhålla arvode med 1 400 kronor respektive 450 kronor per år.

Organisationsnämnden har föreslagit sammanslagning av instrumentkontrollavdelningen med avdelningen för nautiska publikationer. Beträffande skälen härtill torde få hänvisas till det följande.

Å *jordmagnetiska avdelningen*, vilken förestås av en förste aktuarie i lönegrad A 26, finnas bland annat placerade till tjänstgöring en assistent i A 21 och ett med anlitande av sjökarteverkets anslag till mätnings- och rekognosceringsverksamhet avlönat biträde vid jordmagnetiska observatoriet å Lovö med ett arvode av 300 kronor per månad. Jordmagnetiska avdelningens arbeten bedrivs, förutom inom lokalerna i verksbyggnaden, i jordmagnetiska observatoriet å Lovön samt vid fältnätningar under sommarmånaderna, då undersökningsfartyget *Kompass* ställes till avdelningens förfogande.

Organisationsnämnden har framhållit, att avdelningen under nuvarande förhållanden tillförts vissa nya arbetsuppgifter, som icke förutsetts vid avdelningens organiserande, nämligen mätningar och missvisningsbestämningar för flygvapnet och det civila flyget samt för artillerivapnet. Den framtida utvecklingen på dessa områden syntes komma att ställa ökade krav på avdelningen i nu angivna avseenden. Nämnden hade funnit det vara befogat, att avdelningen tillfördes skolad arbetskraftförstärkning för att dess observationer och mätningsresultat snabbare skulle kunna bearbetas och publiceras. Då vidare enligt uppgift från sjökarteverket aktuarien å sjökortsavdelningens geodetiska detalj behövde biträde med matematiska beräkningar m. m., föresloge nämnden, att jordmagnetiska avdelningen tillfördes en amanuensbefattning, till vars innehavare borde antagas en person med erforderlig vetenskaplig utbildning i matematik och fysik. Denne skulle även biträda på geodetiska detaljen. Befattningen borde, liksom i fråga om tidigare anställda kartografaspiranter, till en början, förslagsvis under ett år, placeras i lönegrad Ex 16. Därefter

borde befattningen göras till extra ordinarie exempelvis i lönegrad Eo 18. Befordran från amanuensbefattningen kunde, om arbetsuppgifterna bleve de som här förutsatts, ske till assistentbefattningen å jordmagnetiska avdelningen, aktuarietbefattningen å geodetiska detaljen och förste aktuarietbefattningen å jordmagnetiska avdelningen. Genom en anordning som den föreslagna syntes vid avdelningen nu använda arkivarbetare kunna undvaras.

Avdelningen för nautiska publikationer förestås av en tjänsteman i lönegrad Eo 24. Å avdelningen äro vidare anställda bland annat två assistenter i Eo 21. Avdelningen har till huvudsaklig uppgift att omhändervha utgivandet av tidsskriften »Underrättelser för sjöfarande» och seglingsbeskrivningen »Svensk lots» samt att ombesörja försäljningen av sjökarteverkets publikationer. Avdelningen är uppdelad på tre detaljer.

Såsom i det föregående anmärkts har nämnden föreslagit, att den nuvarande instrumentkontrollavdelningen skulle sammanslås med avdelningen för nautiska publikationer. Den sammanslagna avdelningen skulle benämnas *nautiska avdelningen*. Till stöd för förslaget ha åberopats vissa av nämnden gjorda beräkningar rörande arbetsbelastningen på de olika avdelningarna — beträffande vilka torde få hänvisas till handlingarna — samt önskemålet att samordna den upplysningsverksamhet för sjöfarten, som för närvarande bedrives å båda avdelningarna.

Nämnden har framhållit att, om den nuvarande förste aktuarien och föreståndaren för instrumentkontrollavdelningen utsåges till chef för den sammanslagna avdelningen, hade denna tillgång till erforderlig vetenskaplig sakkunskap i vad avsåge instrumentkontrollen och någon särskild assistent för denna del av verksamheten borde icke erfordras. Om en ökad nautisk upplysningsverksamhet funnes nödvändig — i denna fråga hade nämnden icke kunnat bilda sig någon bestämd uppfattning — skulle däremot en nautisk assistent erfordras. Denne borde i så fall icke göras till detaljföreståndare utan fungera såsom avdelningsföreståndarens assistent med nautiska frågor som huvuduppgift och i övrigt biträda på avdelningens olika detaljer.

Den nautiska avdelningens arbetsuppgifter borde uppdelas på tre detaljer, instrumentkontrolldetaljen, redaktionen för »Underrättelser för sjöfarande» och redaktionen för »Svensk lots». Den förstnämnda detaljen borde, så länge förenämnda förste aktuarie kvarstode i tjänst, förestås av denne. Övriga två detaljer skulle vardera förestås av en assistent. Å redaktionen för »Underrättelser för sjöfarande» borde finnas ett redaktionsbiträde som även såvitt möjligt skulle biträda å övriga detaljer. I övrigt erforderlig biträdeshjälp borde tillhandahållas av expeditionen, till vilken försäljningsbokföringen borde överflyttas.

Därest behov av utvidgad nautisk upplysningsverksamhet visades föreligga, hade organisationsnämnden intet att erinra mot att avdelningen, vid nuvarande föreståndarens för avdelningen för nautiska publikationer avgång med pension år 1945, tillfördes en assistenttjänst, som besattes med en nautiker. Till dess erfarenhet vunnits rörande avdelningens lämpliga organisation, syntes tjänsten böra göras till arvodestjänst, varvid löneförmånerna borde motsvara lönen vid lönegrad Eo 21 jämte rörligt tillägg och kristillägg.

Sjökarteverkets *expedition* förestås av en redogörare på övergångsstat i lönegrad A 18. Enligt gällande personalförteckning skall, så länge denne kvarstår i tjänst, en kassörsbefattning i A 17 hållas vakant. Personalen i övrigt utgöres av en kontorist i Eo 9, ett kanslibitråde i A 7, ett kanslibitråde i Eo 7, en expeditionsvakt i A 6 och en expeditionsvakt i Eo 5.

Organisationsnämnden har erinrat om att sjökarteverket sedan den 1 juli 1943 bildade egen huvudförvaltning och sålunda i förvaltningshänseende vore helt skilt från marinen. Sjömätningssartygens och kontrollstationernas ekonomiska verksamhet vore direkt underställd sjökarteverkets förvaltning. Göromålen å expeditionen hade under senare år successivt effektiviserats och förenklats. Ytterligare åtgärder i detta avseende vore dock möjliga. Efter samråd med redogöraren hade sålunda förslag framförts rörande förenkling av reskontra-, kassa- och förrådsbokföringen. Även rekvisitionssystemet, redovisningen av upphandlingsärenden samt registreringen av handlingar kunde rationaliseras och därigenom viss tidsvinst ernås. Vissa åtgärder i dessa avseenden hade redan vidtagits.

Nämnden har emellertid framhållit att, även om vissa arbetsförenklingsåtgärder vore möjliga å expeditionen, viss personalförstärkning borde ske för att arbetskraftsbehovet därstädes skulle bliva tillfredsställande. Arbetskraften inom verket skulle kunna utnyttjas bättre, om inom expeditionen anordnades en maskinskrivningscentral. Genom av nämnden föreslagna rationaliseringsåtgärder å vissa avdelningar samt överflyttning av vissa arbetsuppgifter från avdelningar till expeditionen skulle denna kunna tillföras erforderlig biträdespersonal från avdelningarna. Därigenom skulle även kunna vinnas minskat behov av tillfällig arbetskraft samt bortfallande av övertidsersättningar. Expeditionen borde lämpligen benämnas *ekonomikontoret*. Den å expeditionen befintliga redogörarbefattningen borde med hänsyn till ökat ansvar och mera omfattande arbetsuppgifter ombildas till en kamrerarbefattning i lönegrad A 22. Beträffande skälen härför har nämnden närmare anfört följande. -

I och med att sjökarteverket från och med den 1 juli 1943 bildat egen huvudförvaltning har en väsentlig förändring ägt rum i fråga om de arbetsuppgifter, som legat till grund för den av 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga föreslagna och sedermera av statsmakterna beslutade nedflyttningen av redogörarebefattningen från lönegrad A 18 till kassörsbefattning i lönegrad A 17. Bland redogörarens nuvarande arbetsåligganden må, förutom utövande av arbetsledningen å expeditionen, nämnas följande, nämligen kontroll- och granskningsarbeten, som sammanhånga med honom åvilande redogörareansvar, sålunda rörande redovisningen av till verkets förfogande för olika ändamål ställda medel, av verkets inkomster av sjökortsförsäljning samt av inventarier och materiel av olika slag. Han har att inför verkschefen föredraga ärenden av ekonomisk och förvaltningsteknisk natur och att företaga utredningar i dylika ärenden. I förvaltningsärendena delar redogöraren ansvaret med verkschefen, såvida han icke reserverat sig mot av verkschefen fattat beslut. Han fungerar som sekreterare vid behandlingen av personalfrågor och vid förhandlingar med personalorganisationer. Redogöraren åligger även visst registreringsarbete, speciellt sakregistrering av viktigare ärenden, studium av utkommande författningssamlingar och dylikt för att hålla verkschefen å jour

med vad som rör sjökarteverkets arbetsområde. Vidare åvilar honom verkets huvudbokföring och dispositionsbokföring samt uppgörandet av utgiftsstater och därmed sammanhängande utredningsarbeten. Redogöraren har vidare att årligen anordna utbildningskurs för fartygsredogörarna och att under mätningssäsongen inspektera dessas förvaltning ombord. Härför erfordras erfarenhet i icke blott civila utan även — enär huvuddelen av fartygspersonalen är inlånad från flottan — militära förvaltningsbestämmelser. Slutligen är redogöraren sekreterare i sjökarteverkets styrelse, för vilken arbetsuppgift särskilt arvode (300 kronor per år) åtnjutes. Därest den i det föregående föreslagna överflyttningen av arbetsuppgifter till ekonomikontoret kommer till stånd, komma ökade krav att ställas på redogöraren såsom arbetsledare.

Enligt en i nämndens utredning intagen sammanställning skulle ett genomförande av nämndens samtliga förslag medföra *en årlig kostnadsminskning* om i runt tal 29 000 kronor. Därjämte ha fyra av de sex arkivarbetare, som arbetsmarknadskommissionen ställt till verkets förfogande, beräknats kunna undvaras. Kostnaderna för dessa ha uppskattats till 15 600 kronor per år. Därest nautiska avdelningen icke skulle behöva förstärkas med ytterligare en assistentbefattning, har en ytterligare besparing av omkring 9 500 kronor beräknats kunna uppnås.

Såsom av det föregående framgår har organisationsnämnden vid framläggande av förslaget rörande tekniska avdelningens organisation förutsatt vissa *om- och tillbyggnadsarbeten*. Härom har nämnden närmare anfört i huvudsak följande.

Möjligheterna för sjökarteverket att ekonomiskt utnyttja den tekniska avdelningens (nuvarande materieldetaljens) personal berodde till väsentlig del på att ändamålsenligt inreda och lämpligt belägna arbets- och förrådslokaler ställdes till verkets förfogande. Det förslag, som den av nämnden tillkallade sakkunnige framlagt i ifrågavarande avseende, hade närmare utretts, varefter i en bilagd promemoria framlagts förslag till lösning av frågan samt kalkyler över kostnaderna därför. Enligt detsamma skulle det s. k. råseglarhuset å Skeppsholmen ställas till sjökarteverkets förfogande och inredas för dess behov till arbets- och förrådslokaler. Kostnaden härför hade beräknats uppgå till cirka 80 000 kronor. I gengäld skulle för marinen en ny förrådsbyggnad uppföras på Skeppsholmen. Kostnaden för denna byggnad beräknades till omkring 250 000 kronor. För förvaring av sjökarteverkets båtar hade föreslagits skola uppföras en båthall å galärvarvet, i vilken även skulle inredas servicelokal för motorer. Kostnaderna härför uppginge enligt ett av marinen förordat alternativ till cirka 290 000 kronor.

Därest sjökarteverket icke i fortsättningen kunde få disponera nuvarande båthall för förvaring av småbåtar, måste denna förvaringsfråga enligt nämndens mening lösas på annat sätt. Om då båthall i allt fall skulle uppföras, borde i densamma inredas en med viss mindre maskinutrustning försedd servicelokal för motorer, så att motortransporter undvekes. Det syntes dock nämnden som om en sådan båthall skulle kunna uppföras billigare än vad av marinmyndigheterna beräknats.

Kunde icke, utan att nybyggnad för flottans förråd ägde rum, råseglarhuset avstås till sjökarteverket i utbyte mot nu till verket upplåtta förrådslokaler i det s. k. slupskjulet samt den flygelbyggnad till intendenturförrådet, som avsetts skola ställas till verkets förfogande, ställde nämnden sig tveksam till förslaget i detta avseende med hänsyn till de höga kostnaderna för ny-

byggnaden. En sådan nybyggnad borde ej heller ske förrän ett klart program för flottans förrådsbyggnadsfrågor på Skeppsholmen upplagts och godkänts av statsmakterna. Under den korta tid, som stått till nämndens förfogande för behandling av detta spörsmål, hade vidare utredning härav icke kunnat ske.

Då nämnden följaktligen icke kunde tillstyrka det i promemorian framlagda förslaget i förefintligt skick, syntes för närvarande icke annan möjlighet föreligga än att sjökartverket, även om förhållandena fortfarande bleve synnerligen otillfredsställande, tills vidare behölle sina nuvarande förrådslokaler i slupskjulet. Till arbetslokaler för reparation och översyn av materiel m. m. skulle i så fall provisoriskt inredas den förenämnda flygelbyggnaden till intendenturförrådet. Beräkning av kostnaderna härför föreläge icke, men det hade uppgivits, att de icke skulle bli mera betydande. Viss mindre maskinell utrustning för ifrågavarande arbetslokaler syntes även behöva anskaffas. Olägenheterna med transporterna av materiel m. m. från fartyg och förråd till denna byggnad kunde i viss mån minskas genom planering av transportarbetet.

Yttrande av chefen för sjökartverket.

Den av organisationsnämnden föreslagna avdelningsindelningen har tillstyrkts av chefen för sjökartverket. Jämväl de av organisationsnämnden anförda synpunkterna i fråga om inrättande av ett ekonomikontor i stället för den nuvarande expeditionen har verkschefen funnit i stort sett riktiga, ehuru han ställt sig tveksam till den av nämnden föreslagna överflyttningen av vissa arbetsuppgifter från verkets avdelningar. Verkschefen ifrågasatte, om icke den omorganiserade expeditionen borde benämnas kamrerarkontor.

Däremot har verkschefen icke ansett sig kunna tillstyrka sammanslagning av de nuvarande reproduktions- och rättelsedetaljerna å sjökortsavdelningen till en detalj under chefskap av kartografen. Härom har verkschefen anfört i huvudsak följande.

Sammanslagningen hade motiverats med att nämnde kartograf skulle kunna avlastas en icke oväsentlig del göromål. Verkschefen ansåge emellertid icke möjligt eller lämpligt att i nämnvärd omfattning åstadkomma en dylik avlastning. Det borde även observeras, att nuvarande indelning å detaljer endast på försök tillämpats sedan år 1943 men att densamma, på grund av att detaljchefer för originalritnings- och rättelsedetaljerna saknats, aldrig kunnat tillämpas i avsedd utsträckning. Kartografen hade därför i realiteten fungerat såsom avdelningsföreståndarens assistent även å sistnämnda detaljer och dessutom utnyttjats såsom biträde vid diverse utredningar m. m. Dessa förhållanden hade också varit en bidragande anledning till att sjökartverket lyckats utverka statsmakternas bifall till en förstärkning av den ledande personalen å denna avdelning med två kartografaspiranter, vilka sedan planenligt skulle befordras till kartografer. Det syntes därför icke tillrädligt att öka den nuvarande kartografens arbete genom ifrågasatt sammanslagning av två detaljer, förrän omnämnda nya kartografer uppförts å verkets stat och blivit insatta i sina arbetsuppgifter. Härtill komme att mycket viktiga försök sedan ett par år påginge beträffande nya reproduktionsmetoder, vilka, till dess de vore slutförda, i stor utsträckning krävde den nuvarande kartografens arbetstid. Även av nämnden framförda synpunkter beträffande arbetsplanering i tryckeri och lager borde närmare undersökas och komme att tills vidare ställa ökade krav på ifrågavarande kartograf. Verkschefen ansåge för övrigt frågan om respektive detaljers ledande vara av förhållandevis underordnad betydelse

och av sådan art, att verksledningen härvidlag borde vara obunden att tid efter annan göra de förändringar, som betingades av omständigheterna. Det väsentliga vore att sjökarteverkets och särskilt sjökortsavdelningens behov av kvalificerad (högskolebildad) arbetskraft bleve tillgodosett för att utnyttjas för de uppgifter, där högre teoretisk och praktisk utbildning vore en ofrånkomlig förutsättning.

Det vore icke lämpligt att reservera detaljchefsbefattningar för ritare utan annan utbildning än den praktiska skolning, som vunnits under tjänstgöring vid verket. Erfarenheterna från de senaste två åren, då en dylik ritare tjänstgjort såsom tjänsteförrättande detaljchef, hade även bestyrkt detta.

Beträffande behovet av nyssnämnda två kartografer har kartverkschefen ytterligare anfört i huvudsak följande.

Den mycket snabba tekniska utvecklingen under de senaste decennierna erfordrade med nödvändighet lämplig personal, icke blott för att följa denna utveckling utan även för att utnyttja och omsätta densamma i lämpliga metoder beträffande verkets ganska särartade verksamheter. Sålunda hade verket under senaste femårsperiod så gott sig göra låtit nödgats att utföra ganska omfattande försök beträffande radiopejling, fotogrammetri och reproduktionsteknik, allt försök som avsett att rationalisera hittillsvarande arbetsmetoder såväl beträffande tekniska förbättringar som förbilligande. Dessa försök hade i hög grad försvårats och fördröjts på grund av de allvarliga brister, som förefunnits beträffande högskolebildad personal. Samtidigt hade fordringarna å verkets viktigaste arbetsprodukt, sjökorten, stegrats. Ett hjälpmedel för att i vissa avseenden tillgodose dessa ökade krav funnes numera i fotogrammetrien, vilket dock förutsatte tillgång å härför lämpad arbetskraft. Den av organisationsnämnden föreslagne nye kartografen kunde icke medhinna allt det arbete, för vilket högre kvalificerad arbetskraft nu saknades och vilket under inga förhållanden kunde tilldelas personal utan högre utbildning. Medan sålunda det kartografiska arbetet (exempelvis vid nyritning av sjökort) tidigare kunnat tämligen tillfredsställande utföras av kommanderade officerare, senare av civila ritare, förelåge numera ett ovillkorligt behov av högre kvalificerad arbetskraft såväl vid kortens planläggning som för fortgående granskning under utarbetandet.

Kartverkschefen ansåge sig därför sakna anledning att frångå sitt ursprungliga förslag om två nya kartografer, så mycket mer som erfarenheterna sedan detta förslag gjordes väl bekräftat och ytterligare styrkt att detsamma varit väl befogat. För nästa budgetår erfordrades dock endast den ene av nämnda kartografer, avsedd för sjökortsavdelningen. Enligt verkets ursprungliga förslag skulle även den andre kartografen placeras å sjökortsavdelningen. Då det emellertid i ett verk med så fåtalig ledande personal syntes olämpligt att fastläsa denne tjänsteman vid viss avdelning och då han hade många uppgifter att fylla såväl å sjökorts- som sjömätningsavdelningen, ansåge verkschefen lämpligast att han tillfördes verket utan angivande av avdelning.

Kartverkschefen har vidare framhållit, att behov förelåge av ökning av antalet till verket kommanderade sjöofficerare från tre till fyra. Därest den av verkschefen utöver organisationsnämndens förslag förordade kartografbefattningen tillkomme, syntes man emellertid tills vidare kunna avstå från ökningen av antalet sjöofficerare.

Med hänsyn till det ökade ansvar, som enligt organisationsnämndens för-

slag skulle tillkomma ingenjören å nuvarande materieldetaljen, borde enligt verkschefens mening ingenjörens löneställning förbättras till lönegrad A 22.

Särskilt under de senare åren hade, enligt vad verkschefen vidare framhållit, tydligt framträtt ett behov av förstärkning av den ledande personalen inom det administrativa området. Såväl avdelningsföreståndarna som i synnerhet verkschefen vore för närvarande så hårt belastade av administrativa uppgifter, att det vore till förfång för deras egentliga verksamhet. Det av nämnden föreslagna ekonomikontoret borde kunna fylla förefintliga uppgifter beträffande verkets förvaltnings- och kamerala åligganden samt vissa andra uppgifter av mera expeditionell natur. Men det funnes även ett stort antal andra administrativa uppgifter, som icke lämpligen borde förläggas till viss avdelning, sålunda ej heller till ekonomikontoret, och som nu till största delen måste handläggas av chefen för sjökarteverket personligen. Verkets ledande personal borde därför förstärkas med en förste byråsekreterare i lägst 24:e lönegraden med uppgift att biträda verkschefen med administrativa göromål med undantag av sådana av förvaltnings- eller kameral natur.

För handhavande av utländsk korrespondens samt såsom biträde åt verkschefen med vissa sekreterargöromål borde vidare inrättas en kontoristbefattning. Då erforderliga kvalifikationer icke borde sättas lägre än studentexamen å nyspråkliga linjen och 1-årig kurs å handelsinstitut samt dessutom goda språkkunskaper, kunde icke ifrågasättas lägre löneställning än lönegrad 9.

Verkschefen har understrukit vikten av att de i organisationsnämndens utredning berörda om- och tillbyggnadsarbetena för verkets båtmateriel snarast komme till stånd i den utformning som föreslagits i förenämnda promemoria. Den av nämnden föreslagna provisoriska lösningen med utnyttjande av en flygelbyggnad vid arméns intendenturförråd å Skeppsholmen vore enligt från marinförvaltningen inhämtade uppgifter icke möjlig.

Verkschefen har avstyrkt organisationsnämndens förslag med avseende å reproduktionen av sjökort samt härutinnan närmare anfört följande.

Sjökortet borde enligt verkets förmenande icke betraktas såsom en handelsvara, vid vars försäljning man sökte påtruga köparna den billigast möjliga produkt, som de utan alltför stora protester ville godtaga. Snarare borde det vara så, att ett sjökarteverk borde anse sig såsom den främste väktaren av att här ifrågavarande arbetsprodukt, sjökortet, med tanke på säkerheten till sjöss hålles å högsta möjliga kvalitetsnivå.

Sjökarteverket vore väl medvetet om att nuvarande framställningsmetod (koppartrycket) vore en i princip ålderdomlig och tidskrävande metod, men ännu hade veterligt intet land uppfunnit någon annan metod, som i sig förenade koppartryckets fördelar med snabbare framställning (billigare tryck). Sjökarteverket hade dock under de senaste fyra åren experimenterat med och även i praktiken prövat en ny metod, som måhända komme att bliva den bästa, men det vore icke möjligt att ännu med bestämdhet yttra sig om resultatet. Det syntes även ganska tvivelaktigt om den teoretiska besparing, som organisationsnämndens förslag skulle innebära, verkligen kunde vinnas i praktiken.

Verkschefen har i denna fråga även hänvisat till ett antal från sjöfartssammanslutningar inhämtade yttranden, vilka bifogats verkschefens yttrande.

**Styrelsens för sjökarteverket medelsäskanden
för budgetåret 1945/46.**

Styrelsen för sjökarteverket har i anslutning till sina medelsäskanden för nästa budgetår även yttrat sig över huvuddragen i organisationsnämndens förslag.

Styrelsen har tillstyrkt förslaget om sjökarteverkets organisation på fem avdelningar. Det av nämnden föreslagna ekonomikontoret borde emellertid benämnas kamrerarkontor. På sätt verkschefen anfört borde verkets arbetskrafter förstärkas med en förste byråsekreterare, vilken borde placeras i 24:e lönegraden. Däremot funne styrelsen icke alldeles nödvändigt att därjämte anställa en högre kvalificerad kontorist; i detta hänseende finge ett kvinnligt kanslibitråde anses tillräckligt.

I fråga om de särskilda avdelningarna har styrelsen framhållit, att styrelsen icke kunnat undgå att finna den ledande personalens lönegradsställning otillfredsställande i jämförelse med läget i närmast motsvarande verk — ett förhållande som måste utöva ett oförmånligt inflytande på rekryteringen till sjökarteverket. Styrelsen hade fördenskull sett sig nödsakad att föreslå en uppflyttning av vissa befattningar. Styrelsen ansåge, att verkschefen, nu i lönegrad C 6, borde uppflyttas till lönegrad C 8 och att avdelningsföreståndarna borde tillerkännas byrådirektörs tjänsteställning i 28:e lönegraden.

Å sjökortsavdelningen syntes behovet av kvalificerad arbetskraft i ledande ställning knappast i tillfyllestgörande grad tillgodosett med den assistent (kartograf i Eo 21), som upptagits i organisationsnämndens förslag, utan syntes förr eller senare bliva erforderligt att anställa ytterligare en kartograf. I detta avseende hade styrelsen dock i anslutning till verkschefens förslag ansett sig kunna avvakta utvecklingen och fördenskull i statförslaget för nästkommande budgetår icke upptagit någon dylik befattning. Aktuariefattningen borde uppflyttas från lönegrad A 22 till A 24.

Organisationsnämndens förslag att sammanföra de nuvarande rättelse- och reproduktionsdetaljerna under omedelbar ledning av den nuvarande reproduktionsdetaljens chef har styrelsen funnit sig mot verkschefens bestämda avstyrkande icke kunna förorda.

Vidkommande sjömättningsavdelningen har styrelsen, under åberopande av sitt allmänna uttalande rörande behovet av förbättrade avlöningsförhållanden, påyrkat uppflyttning av militärkartografen från 21:a till 24:e lönegraden. Mot förslaget att till militära sjömättningsdetaljen överflytta marinassistenten vore i och för sig intet att erinra.

Vidkommande härefter den tilltänkta nautiska avdelningen — vars organisation enligt organisationsnämndens förslag syntes styrelsen lämplig — har styrelsen förutsatt, att en av assistenterna, i lönegrad Eo 21, skulle erhålla ordinarie anställning i A 24 under benämningen redaktör. Till stöd härför har anförts, att det å den nyorganiserade avdelningen bleve nödvändigt att organisera arbetet så att redigeringen av tidskriften »Underrättelser för sjöfarande» handhades av ifrågavarande befattningshavare såsom ansvarig ut-

givare. Det ökade tjänsteansvar, som därigenom pålades honom, syntes berättiga honom till den föreslagna löneställningen. Å avdelningen borde vidare finnas två assistenter i 21:a lönegraden, av vilka den ene borde erhålla ordinarie anställning.

Behovet av ledande personal å den jordmagnetiska avdelningen har styrelsen ansett bliva tillfredsställande tillgodosett, om denna personal — i enlighet med organisationsnämndens av verkschefen tillstyrkta förslag — ökades med en amanuens. I likhet med verkschefen ansåge styrelsen, att amanuensen efter två års provtjänstgöring som extra tjänsteman i lönegrad Ex 16 borde beredas extra ordinarie anställning i lönegrad Eo 21.

Vad styrelsen anfört rörande lönegradsplaceringen för den högre personalen har styrelsen funnit i särskild mån äga tillämpning beträffande assistenten å jordmagnetiska avdelningen, vilkens tjänsteställning vore helt otillfredsställande i betraktande av de för denna befattning erforderliga meriterna samt de med tjänsten förenade åliggandena. Befattningen borde enligt styrelsens mening uppflyttas från nuvarande 21:a till 24:e lönegraden och göras ordinarie, i samband varmed benämningen borde ändras till förste aktuarie.

Den föreslagna organisationen av den nya tekniska avdelningen såsom ett fristående organ direkt under chefen för sjökartverket har styrelsen funnit ändamålsenlig. Styrelsen ville emellertid framhålla, att det med hänsyn till de omfattande och viktiga arbetsuppgifter som komme att åvila chefen för denna avdelning ur ekonomisk synpunkt förr eller senare kunde befinnas ofrånkomligt att besätta denna post med så kvalificerad arbetskraft, att den av verkschefen föreslagna lönegraden (A 22) icke kunde vara tillfyllest.

Beträffande kamrerarkontoret har styrelsen framhållit, att de uppgifter, som åvilade den nuvarande expeditionen, vore av sådan omfattning och beskaffenhet att det — även om tillkomsten av en administrativ tjänsteman inom verket kunde komma att medföra någon avlastning av göromålen å kamrerarkontoret — syntes väl befogat att bekläda chefsposten med en kamrerare i lönegrad A 22.

Styrelsen har funnit sig böra ansluta sig till verkschefens bestämda avstyrkande av organisationsnämndens förslag till viss omläggning av reproduktionsförfarandet vid framställning av sjökort med särskilt framhållande av de vådor, som ur sjöfartens synpunkt måste anses vara förbundna med detta projekt.

Styrelsen har vid beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår förutsatt vissa ytterligare jämkningar beträffande nu utgående avlöningar och arvoden.

Sålunda har styrelsen — under åberopande av att proportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid sjökartverket icke kunde anses tillfredsställande — räknat med att vissa extra ordinarie befattningshavare skola erhålla ordinarie anställning. Styrelsens förslag i detta avseende omfattar befattningarna såsom kontrollstationsföreståndare i Stockholm, Göteborg och Malmö samt en assistent å nautiska avdelningen, samtliga i 21:a lönegraden, en tryckeriförman och en laborant i 15:e lönegraden, en koppar-

tryckare i 10:e lönegraden, ett ritbiträde och ett kanslibiträde i 7:e lönegraden samt ett kontorsbiträde i 4:e lönegraden.

Styrelsen har vidare räknat med att arvudet till kontrollstationsföreståndaren i Kalmar skulle höjas från 450 kronor till 800 kronor samt att kontrollstationsföreståndaren i Sundsvall, vilken för närvarande åtnjuter ett årligt arvode av 1 400 kronor jämte dyrtidstillägg, skulle erhålla extra ordinarie anställning i lönegrad Eo 18. Till stöd för dessa förslag har åberopats svårigheten att med nuvarande arvoden få befattningarna tillsatta med fullt kompetenta sökande.

Enligt gällande bestämmelser utgår till en från flottan kommenderad officer tilläggsarvode med 600 kronor. Styrelsen har räknat med två arvoden, vardera — med tillämpning av de av 1943 års arvodessakkunniga föreslagna grunderna — om 720 kronor.

Styrelsen har funnit uppflyttning av en kontoristbefattning i lönegrad Eo 9 till kansliskrivare i Eo 11 motiverad med hänsyn till med befattningen följande ansvar och åligganden. För säkerställande av rekryteringen av gravörer har styrelsen vidare räknat med ökning av antalet gravörelever från en till två.

Slutligen har styrelsen föreslagit inrättande av ytterligare en expeditjonsvaktsbefattning samt av befattningar såsom extra ordinarie eller extra tjänstemän för tre tekniska biträden, som för närvarande äro arvodesanställda.

Chefen för sjökartverket har anmält från styrelsens beslut avvikande mening och därvid vidhållit sitt förslag om inrättande av en befattning i 9:e lönegraden såsom sekreterarbiträde åt verkschefen.

På grundval av styrelsens förslag har medelsbehovet under sjökartverkets avlöningsanslag för nästa budgetår beräknats på följande sätt (inom parentes angivas motsvarande belopp för innevarande budgetår).

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 285 000	(210 000)
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 12 090	(13 100)
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 158 100	(179 300)
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 37 800	(37 800)
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 65 000	(56 400)
	<u>Summa kronor</u> 557 990	(496 600)

eller avrundat 558 000 kronor.

Utlåtanden av övriga myndigheter.

Över styrelsens för sjökartverket medelsäskanden samt organisationsnämndens utredning jämte kartverkschefens däröver avgivna yttrande ha utlåtanden infordrats från chefen för marinen, statskontoret, riksräkenskapsverket och allmänna lönenämnden.

Chefen för marinen har anslutit sig till vad styrelsen för sjökartverket anfört, varvid ytterligare understrukits önskvärdheten av att militärkartografen uppflyttades från 21:a till 24:e lönegraden. Militärkartografens arbete

vore av så viktig natur och förenat med så stort ansvar, att en löneförbättring vore väl motiverad, ej minst av den anledningen, att det i framtiden eljest kunde bliva förenat med stora svårigheter att besätta befattningen med fullt kompetent och önskvärd person.

Beträffande reproduktionsmetoden vid framställning av sjökort har chefen för marinen hänvisat till ett särskilt yttrande till kartverkschefen, vari anförts följande.

Vid val av framställningsmetod bör i främsta rummet kortets tydlighet och möjlighet till àjourhållning vara utslagsgivande, framför allt i fråga om kort för navigering i inre svenska farvatten med dess i regel söndersplitrade skärgårdsområden. De ekonomiska synpunkterna måste komma i andra rummet. Det är nämligen för varje navigatör uppenbart, att den minsta brist i ovannämnt hänseende kan ha allvarliga konsekvenser, såväl för landets sjöfart och den därav i hög grad beroende försörjningen som för krigsberedskapen.

Med hänsyn härtill är det nödvändigt, att sjökorten framdeles liksom tidigare i regel framställas enligt koppartrycks- eller fotolitografiska metoderna, vilka torde vara de enda nu kända metoder, som enligt marinchefens åsikt helt fylla kraven på ovan anförda egenskaper.

Den s. k. övertrycksmetoden bör alltjämt endast komma till användning som en ren nödfallsåtgärd, när det erfordras att på mycket kort tid framställa en massupplaga av sjökort för marinens behov, t. ex. vid mobilisering. Sådana kort måste emellertid sedermera så snart omständigheterna medgiva ersättas med ordinarie sjökort.

Statskontoret har framhållit, att lämpligheten av den föreslagna nya organisationen i stort sett undandrog sig statskontorets bedömande. Ämbetsverket ville därför inskränka sig till att framlägga vissa allmänna synpunkter ävensom beröra några spörsmål av mera principiell betydelse.

Organisationsnämnden hade uttalat, att den till grund för de gjorda undersökningarna endast lagt det allmänna kravet, att den personal, de hjälpmedel och de anslag, som enligt nuvarande förutsättningar för arbetets bedrivande ställdes till sjökarteverkets förfogande, skulle bliva så använda, att resultatet av verksamheten bleve så effektivt som möjligt. Det borde emellertid få förutsättas, att ett huvudsyfte med den anbefallda undersökningen varit att så vitt möjligt förenkla och förbilliga den nuvarande verksamheten. Ur besparingssynpunkt måste emellertid undersökningsresultatet betecknas som skäligen blygsamt. Sjökarteverkets utgiftsstat för budgetåret 1944/45 uppginge till sammanlagt 1 226 600 kronor, varav till avlöningar 496 600 kronor. Den föreslagna omorganisationen beräknades medföra en årlig kostnadsminskning på i runt tal 29 000 kronor, motsvarande cirka 2 % av utgiftssumman. Även de sålunda angivna besparingarna förefölle att vara mycket osäkra och delvis fiktiva. Rörande den besparing å 10 000 kronor, som skulle vinnas genom ändrad arbetsplanering och ändrade metoder för tryckning av sjökort, finge statskontoret hänvisa dels till den kritik, som riktats mot förslaget i denna del av chefen för sjökarteverket, dels till innehållet i en promemoria av statskontorets tryckerikonstulent, i vilken denne avstyrkt ändring av reproduktionsmetoden för sjökort innan bättre metoder utexperimenterats.

För egen del ville ämbetsverket tillägga, att det knappast syntes tillrådligt att söka uppnå besparingar på bekostnad av sjökortens kvalitet. I betraktande av de höga krav, som från sjöfartens sida måste ställas på sjökorten såsom ett av de viktigaste hjälpmedlen vid navigeringen och de vådliga konsekvenser ur säkerhetssynpunkt, som kunde uppkomma genom bristande tydlighet hos dessa kort, måste statskontoret bestämt avstyrka tillämpandet av nya reproduktionsmetoder, som ännu icke slutligt utprovats och godkänts av fackmännen på tryckeriområdet och inom sjöfartsnäringen. Skulle nuvarande försäljningspris på sjökort befinnas vara för lågt för täckande av framställningskostnaderna enligt den dyrare koppartrycksmetoden, syntes en lämpligt avpassad höjning av detta pris vara att föredraga. Då sjökortsproduktionen syntes ligga vid ungefär 40 000 kort per år, skulle en prisökning med 25 öre per kort tillföra sjökarteverket samma belopp som den beräknade kostnadsbesparingen å 10 000 kronor utan att säkerhetskravet behövde eftersättas.

Statskontoret kunde för sin del icke finna tillräckliga skäl föreligga till förändrad löneställning för redogörarbefattningen, som efter prövning av 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga nedflyttats från lönegrad A 18 till A 17. Att sjökarteverket sedan dess blivit huvudförvaltning kunde icke mera påtagligt ha ändrat redogörarens arbetsuppgifter och ansvar. För de rent administrativt-juridiska göromålen syntes han att döma av chefens för sjökarteverket uttalanden icke ha större kvalifikationer. Någon förstärkning ur arbetssynpunkt genom tjänstens uppflyttning till lönegrad A 22 syntes sålunda icke kunna påräknas. Statskontoret ville för sin del föreslå, att behovet av administrativt biträde åt verkschefen tillgodosåges genom höjning med lämpligt belopp av anslagsposten till arvode åt sekreteraren hos sjökarteverkets styrelse, varigenom möjlighet skulle beredas för deltidsanställning av en juridiskt och administrativt skolad arbetskraft.

Riksräkenskapsverket har framhållit, att ämbetsverket kommit till den uppfattningen, att åtskilliga frågor borde ytterligare klarläggas, innan en mera genomgripande organisationsförändring kunde övervägas. Med hänsyn härtill syntes även frågan om den kamerala organisationens slutgiltiga ordnande böra tills vidare anstå. Då emellertid ett omedelbart behov föreläge att förstärka den administrativa personalen, syntes för nästa budgetår medel böra anvisas för avlönande av en tillfälligt anställd kvalificerad tjänsteman med deltidstjänstgöring. Den nuvarande kassörsbefattningen i lönegrad A 17 borde i så fall bibehållas såsom en befattning med huvudsakligen kamerala arbetsuppgifter.

Allmänna lönenämnden — som icke ansett sig kunna ingå på någon bedömning av lämpligheten av en sammanslagning av de nuvarande rättelse- och reproduktionsdetaljerna till en detalj eller av en omläggning av reproduktionen av sjökort — har funnit organisationsnämndens förslag till organisation med fem självständiga avdelningar jämte ett ekonomikontor lämpligt. Huruvida det sistnämnda, på sätt sjökarteverket förordat, borde benämnas kamrerarkontor, syntes bland annat böra bliva beroende av om verket erhöle en kamrerartjänst i stället för den nuvarande kassörstjänsten.

Organisationsnämndens förslag, att å sjökortsavdelningen inrättades en kartografbefattning i Eo 21, föranledde icke någon erinran från lönenämndens sida. Nyanställd innehavare av befattningen syntes emellertid under viss provotid böra tilldelas lägre löneställning, till en början förslagsvis i lönegrad Ex 16. På av organisationsnämnden anförda skäl tillstyrkte lönenämnden föreslagen uppflyttning av en ritarebefattning från A 15 till A 17.

Beträffande sjömättningsavdelningen hade lönenämnden icke funnit tillräckligt underlag för bedömningen av förslaget, att en befattning såsom radiotelegrafist, uppbördsman för instrument m. m., skulle uppflyttas från Eo 12 till Eo 15. Befattningen syntes böra bibehållas i oförändrad lönegrad. Den nya instrumentmakarbefattningen å allmänna sjömättningsdetaljen syntes böra inrättas såsom extra ordinarie tjänst i Eo 10, varvid nyantagen innehavare av befattningen under viss provotid förutsattes skola avlönas medelst arvode respektive såsom extra tjänsteman. Vad slutligen beträffade den föreslagna arkivförvaltarbefattningen å militära sjömättningsdetaljen, funne lönenämnden icke tillräckliga skäl att densamma placerades i högre lönegrad än Eo 12. Lönenämnden ville härjämte ifrågasätta lämpligheten av att befattningen, på sätt föreslagits, besattes med pensionerad flaggunderofficer.

Lönenämnden ansåge, att den förändrade ställning, som hädanefter skulle tillkomma ingenjören i den nya tekniska avdelningen, borde taga sig uttryck i förhöjd lönegradsplacering. För närvarande funne sig lönenämnden böra föreslå, att lönegraden för ifrågavarande tjänst höjdes till A 22. Däcksuppbörds- och uppbördsmaskinistbefattningarna å denna avdelning syntes lönenämnden icke böra hänföras till högre lönegrad än Eo 12. De båda maskinistbefattningarna (en i Eo 12, en med kollektivavtal) syntes tills vidare böra bibehållas oförändrade. Lönenämnden ville emellertid beträffande tekniska avdelningens personal ifrågasätta, om tillräckliga skäl föreläge att, på sätt föreslagits, bibehålla en liten grupp befattningshavare inom sjökarteverket vid avlöning enligt kollektivavtal.

Med avseende å nautiska avdelningen ville lönenämnden anföra, att behovet av en ny assistenttjänst syntes lönenämnden knappast styrkt.

Amanuensen å jordmagnetiska avdelningen borde i enlighet med förslaget till en början avlönas enligt lönegrad Ex 16. Om framdeles behov finnes föreliggande av fastställande av högre lönegradsplacering för ifrågavarande befattningshavare än den högsta för amanuens i allmänhet gällande (Eo 18), borde frågan om ändrad tjänstebenämning tillika upptagas till övervägande.

Lönenämnden hade funnit sig icke böra motsätta sig en placering i lönegrad A 20 av den nuvarande kassörstjänsten, under ändrad benämning av kamrerarbefattning. Uppdraget såsom sekreterare i sjökarteverkets styrelse, vilket för närvarande innehades av verkets nuvarande redogörare mot särskilt arvode av 300 kronor för år, syntes på sätt i det följande förordades böra överflyttas till en för fullgörande av sekreterargöromål m. m. särskilt anställd person.

Organisationsnämnden hade förklarat, att den ansett sig i princip icke böra ingå på frågor om lönegradsplacering av tjänster i andra fall än där på

grund av arbetsomläggning eller organisationsändring en förändring av arbetsuppgifterna vid befattningarna motiverade ändring jämväl i lönegradshänseende. Enligt lönenämndens mening borde emellertid övriga vid sjökarteverket föreliggande lönegradsfrågor icke undanskjutas utan i förevarande sammanhang underkastas närmare omprövning. Det syntes lönenämnden nämligen fullt naturligt, att en granskning av ett ämbetsverks organisation, sådan som organisationsnämnden nu företagit, medförde en omprövning jämväl av vissa personalfrågor vid verket, vilka sedan någon tid varit aktuella men som fått anstå i avvaktan på organisationsfrågans lösning eller av andra skäl. Lönenämnden syftade härvid bland annat på frågan om inrättande av ordinarie tjänster till ett antal, som någorlunda svarade mot fullgörandet av verkets permanenta arbetsuppgifter. Även frågan om jämkning i vissa tjänsters löneställning kunde härvid komma under omprövning. Lönenämnden ville för sin del — med utgångspunkt från vad organisationsnämnden och sjökarteverket i ärendet anfört — tillstyrka, att i huvudsaklig överensstämmelse med sjökarteverkets förslag extra ordinarie befattningar överfördes till ordinarie stat, dock att härvid även den å expeditionen förefintliga kontoristbefattningen i Eo 9 syntes böra förändras till ordinarie tjänst i A 9 snarare än uppflyttas till Eo 11. Beträffande vissa av verket eller från personalhåll föreslagna lönegradsuppflyttningar av befattningar m. m. finge lönenämnden anföra, att ställning härtill icke syntes kunna tagas utan en närmare undersökning av förhållandena, vilken syntes böra ofördröjligen komma till stånd. För närvarande inskränkte sig lönenämnden till att uttala, att löneställningen för verkschefen syntes böra bibehållas oförändrad i avvaktan på eventuell blivande översyn av gällande verkschefslöner samt att tillräckliga skäl icke syntes föreligga att nu vidtaga förändring av förste aktuarietjänsterna i A 26 till byrådirektörstjänster i A 28.

Med avseende å föreslaget överförande av vissa tjänster från arvodesanställning till extra ordinarie befattningar finge lönenämnden anföra, att då kontrollstationsföreståndaren i Sundsvall enligt vad av handlingarna framginge icke hade full tjänstgöring, den såsom önskvärd betecknade förbättringen i hans löneställning syntes böra åstadkommas genom höjning av arvodet snarare än genom inrättandet av en extra ordinarie tjänst.

Sjökarteverkets extra ordinarie kanslibiträdestjänster syntes, på sätt i allmänhet vore fallet inom den civila statsförvaltningen, böra, under förutsättning att göromålets beskaffenhet motiverade kanslibiträdesställning, upptagas i lönegrad Eo 7 och icke, såsom för närvarande skedde, i vissa fall i Eo 5.

Vad slutligen anginge av sjökarteverket föreslaget nyinrättande av en förste byråsekreterartjänst i Eo 24 finge lönenämnden anföra, att lönenämnden icke funnit det styrkt, att en dylik befattningshavare skulle erhålla full sysselsättning. Lönenämnden kunde därför icke tillstyrka detta förslag. Behovet av administrativt biträde åt chefen för sjökarteverket ävensom åt verkets styrelse syntes lönenämnden i erforderlig utsträckning böra tillgodoses på det sättet, att ett lämpligt avpassat arvode, högre än det nuvarande å 300 kronor, upptoges å sjökarteverkets stat, avsett såsom bisyssleavvode åt någon

vid annat statligt verk anställd civil tjänsteman med administrativ erfarenhet. Därest ytterligare biträde åt verkschefen ansåges erforderligt, bland annat för handhavande av utländsk korrespondens, syntes härför böra beräknas ett kanslibiträde i Eo 7.

Ledamoten av lönenämnden Joel Andersson har icke kunnat ansluta sig till lönenämndens tillstyrkan av förslaget om inrättande av en kamrerarbefattning. Däremot tillstyrktes förslaget om uppflyttning av befattningen såsom radiotelegrafist vid sjömättningsavdelningen från 12:e till 15:e lönegraden, i samband varmed det till denne befattningshavare utgående arvodet å 200 kronor borde indragas. Slutligen borde inrättas en befattning såsom förste expeditionsvakt i lönegrad A 7.

Departements-
chefen.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår ha de genom statens organisationsnämnd verkställda organisationsundersökningarna inom sjökarteverket utmynnat i förslag om ändringar i verkets inre organisation samt beträffande vissa arbetsmetoder inom verket. Hithörande frågor torde icke i och för sig påkalla prövning från riksdagens sida. Med hänsyn till riksdagens yttrande vid prövning av sjökarteverkets anslagsbehov för innevarande budgetår har jag dock ansett det erforderligt att i stora drag redogöra för de framlagda förslagen. Redogörelsen har emellertid i huvudsak begränsats till sådana spörsmål, som kunna anses vara av betydelse för bedömandet av olika befattningshavares ansvar och arbetsuppgifter.

Organisationsnämnden har på grundval av organisationsundersökningarna föreslagit vissa jämkningar i sjökarteverkets personalorganisation. Nämnden har dock icke ansett sig böra ingå på frågor om lönegradsplacering av tjänster i andra fall än där på grund av arbetsomläggning eller organisationsändring en förändring av arbetsuppgifterna vid befattningarna ansetts motivera ändring jämväl i lönegradshänseende. I sina medelsäskanden för nästa budgetår har emellertid styrelsen för sjökarteverket, i anslutning till vissa av verkets chef framlagda förslag, hemställt om en mera genomgripande löne reglering för verkets högre personal, samtidigt som ett antal extra ordinarie befattningar föreslagits skola uppföras på ordinarie stat.

För egen del är jag icke för närvarande beredd att tillstyrka den mera allmänna löne reglering, som verkets styrelse föreslagit. Med hänsyn till omfattningen av dessa lönefrågor synes det önskvärt, att innan förnyat förslag i ämnet framlägges samtliga för verket aktuella lönefrågor göras till föremål för en närmare undersökning i ett sammanhang. Det är min avsikt att föranstalta om en sådan undersökning. I avvaktan därpå upptager jag i det följande till behandling frågor om befattningshavares löneställning allenast i den mån de kunna anses äga samband med de verkställda organisationsundersökningarna. Detta torde emellertid icke böra utesluta, att extra ordinarie befattningar, i den mån de enligt organisationsnämndens utredning äro för verket erforderliga, i viss omfattning överföras på ordinarie stat.

Den av organisationsnämnden föreslagna avdelningsindelningen, vilken ej mött erinran hos de hörda myndigheterna, kan jag förorda. Sjökarteverket

bör alltså vara organiserat på fem avdelningar, nämligen sjökortsavdelningen, sjömätningsavdelningen, tekniska avdelningen, nautiska avdelningen och jordmagnetiska avdelningen. Förslaget innebär ingen utökning av avdelningarnas nuvarande antal. Den tekniska avdelningen ingår visserligen för närvarande såsom en materieldetalj i den nuvarande sjömätningsavdelningen, men å andra sidan avses två nu befintliga avdelningar, instrumentkontrollavdelningen och avdelningen för nautiska publikationer, skola sammanslås till en avdelning, den nautiska. Den nuvarande expeditionen bör på sätt organisationsnämnden föreslagit förstärkas med viss biträdespersonal från avdelningarna och samtidigt erhålla något utökade arbetsuppgifter. Någon ändrad benämning finner jag icke erforderlig.

Den av organisationsnämnden föreslagna organisationen av de olika avdelningarna synes mig i stort sett ändamålsenlig. Självfallet bör det emellertid vara verksledningen obetaget att inom ramen för den av statsmakterna fastställda personalorganisationen vidtaga jämkningar i avdelningarnas organisation. I viktigare frågor bör därvid samråd lämpligen sökas med organisationsnämnden.

Ehuru jag således anser, att det bör ankomma på verksledningen att besluta om avdelningarnas uppdelning i detaljer, synes frågan om den inre organisationen av *sjökortsavdelningen* här påkalla närmare behandling. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har organisationsnämnden föreslagit, att denna avdelning skall organiseras på tre detaljer, nämligen geodetiska detaljen, originalritningsdetaljen samt rättelse- och reproduktionsdetaljen, den sistnämnda bildad genom sammanslagning av två nu befintliga detaljer med motsvarande uppgifter. Originalritningsdetaljen skulle, under närmaste förmanskaps av en förste ritare i lönegrad A 17, nu i lönegrad A 15, lyda direkt under avdelningsföreståndaren, medan de övriga detaljerna skulle förestås av en aktuarie respektive en kartograf, båda för närvarande i lönegrad A 22. Såsom assistent åt avdelningsföreståndaren för utförande av specialundersökningar m. m. skulle anställas en kartograf i lönegrad Eo 21, vilken icke borde belastas med förmanskaps för någon av avdelningens detaljer.

Organisationsnämndens förslag har mött invändningar från verksledningen, vilken avstyrkt förslaget om sammanslagning av rättelse- och reproduktionsdetaljerna. Chefen för sjökartverket har vidare framhållit, att det icke vore lämpligt att använda ritare i detaljchefsbefattningar samt att — såsom tidigare planerats — två nya kartografbefattningar borde tillkomma för det mera kvalificerade arbetet på avdelningen, ehuru allenast den ena erfordrades under nästa budgetår.

För egen del vill jag i denna fråga erinra, att avdelningens organisation bör utformas så att personal med högre utbildning kan i görligaste mån utnyttjas för kvalificerat arbete. Den bör sålunda icke belastas med arbetsuppgifter, som lämpligen kunna fullgöras av befattningshavare med lägre utbildning. Enär den av organisationsnämnden föreslagna organisationen ur dessa synpunkter synes lämplig, anser jag mig kunna lägga densamma till grund för beräkningen av personalbehovet. Jag tillstyrker därför, att en av befatt-

ningarna såsom ritare i lönegrad A 15 uppflyttas i lönegrad A 17 samt att en ny kartografbefattning i lönegrad Eo 21 inrättas. Före anställning i sistnämnda lönegrad bör på sätt kartverkschefen framhållit krävas provtjänstgöring i lönegrad Ex 16 i två år. Jag förutsätter, att den nye kartografen i mån av behov utnyttjas jämväl å sjömättningsavdelningen. Avvikelser från organisationsnämndens förslag rörande sjökortsavdelningens organisation böra göras allenast i den mån de befinnas kunna genomföras utan ytterligare ökning av avdelningens personal. Jag räknar således med att avdelningens behov av arbetskraft skall kunna tillgodoses utan att, som verkschefen påyrkat, ytterligare en kartografbefattning inrättas.

De av organisationsnämnden föreslagna rationaliseringsåtgärderna inom sjökortsavdelningen böra i görligaste mån genomföras. Av betydelse synes därvid vara, att reproduktionen av sjökort om möjligt sker efter sådana metoder och med sådan planläggning, att den därmed sysselsätta personalen kan givas full sysselsättning under hela året. Jag förutsätter, att verksledningen ägnar särskild uppmärksamhet åt denna fråga. De av organisationsnämnden framlagda förslagen, bland annat om ökad användning av litografiskt tryck, synas därvid böra av verksledningen ytterligare övervägas.

Mot organisationsnämndens förslag rörande organisationen av *sjömättningsavdelningen* synes i huvudsak intet vara att erinra. I anledning av vad lönenämnden anfört synes emellertid befattningen såsom radiotelegrafist — med bibehållande av med befattningen förenat uppbördsmannaarvode om 200 kronor — fortfarande böra hänföras till lönegrad Eo 12. Den föreslagna nya befattningen såsom instrumentmakare torde böra uppföras i lönegrad Eo 10. Såsom organisationsnämnden föreslagit lärare vidare böra inrättas en befattning för vården av sjökarteverkets arkiv. Jag kan dock tills vidare icke tillstyrka högre löneställning för denne befattningshavare än lönegrad Eo 11. Såsom under punkt 1 anförts bör antalet tilläggsarvodet till från flottan kommande kompaniofficerare ökas till två, vartdera om 720 kronor.

Mot organisationen av den *tekniska avdelningen* synes i och för sig intet vara att erinra. Den förstärkning av den nuvarande materieldetaljens personalorganisation, som förslaget innebär, synes emellertid böra äga rum allenast i den mån lämpliga servicelokaler kunna anordnas. Styrelsen för sjökarteverket har i sådant syfte hemställt om anvisande av medel för påbörjande av det i organisationsnämndens utredning berörda förslaget till vissa om- och tillbyggnadsarbeten å Skeppsholmen och Stockholms örlogsvarv. Då emellertid de beräknade kostnaderna, 620 000 kronor exklusive utgifter för maskinutrustning m. m., synas alltför höga, kan jag icke för närvarande tillstyrka, att medel beräknas för angivna ändamål. Förslaget synes böra överarbetas i syfte att i görligaste mån nedbringa kostnaderna. Enär den av organisationsnämnden föreslagna provisoriska lösningen av servicefrågan enligt kartverkschefens yttrande icke är möjlig, måste man för nästa budgetår räkna med samma servicemöjligheter som för närvarande. Vid sådant förhållande torde materieldetaljens nuvarande organisation böra bibehållas med den jämkningen, att detaljen såsom en teknisk avdelning direkt underställes verks-

chefen. I avvaktan på den i det föregående berörda utredningen rörande sjökarteverkets lönefrågor kan jag icke tillstyrka, att för avdelningen avsedda befattningar uppflyttas i högre lönegrad.

Den *jordmagnetiska avdelningen* synes i enlighet med organisationsnämndens förslag böra förstärkas med en amanuens i lönegrad Ex 16, vilken i mån av behov även torde kunna biträda å andra avdelningar. Frågan om amanuensens framtida löneställning bör upptagas i samband med utredningen rörande verkets lönefrågor i övrigt.

Den av organisationsnämnden föreslagna *nautiska avdelningen* synes böra organiseras, då föreståndaren för den nuvarande avdelningen för nautiska publikationer hösten 1945 avgår med pension. Då jag utgår från att den nuvarande föreståndaren för instrumentkontrollavdelningen utses till föreståndare för den nya avdelningen, synes särskild detaljchefsbefattning för instrumentkontrollen icke erforderlig. Av nämndens utredning framgår, att arbetet med publikationsverksamheten, därest denna bedrivs i nuvarande omfattning och försäljningsbokföringen överflyttas till expeditionen, bör kunna utföras av två assistenter jämte ett redaktionsbiträde. För att den nautiska upplysningsverksamheten skall kunna utvidgas i önskvärd omfattning har verksledningen hemställt om inrättande av ytterligare en assistenttjänst. Enär emellertid sammanslagningen av instrumentkontrollavdelningen och avdelningen för nautiska publikationer innebär en viss rationalisering och därigenom torde bereda möjlighet till någon utvidgning av upplysningsverksamheten, anser jag mig icke kunna tillstyrka den av verksledningen föreslagna nya befattningen. Då jag i avvaktan på förenämnda undersökning rörande sjökarteverkets lönefrågor icke kan taga ställning till verksledningens förslag om uppflyttning av en assistentbefattning i högre lönegrad, beräknar jag behovet av personal inom avdelningen till en förste aktuarie, två assistenter och ett kanslibiträde. Den nu befintliga befattningen i lönegrad Eo 24 såsom föreståndare för avdelningen för nautiska publikationer — vilken för närvarande uppehålls av en pensionerad officer med ett årligt arvode av 3 600 kronor — bör indragas vid nuvarande innehavarens avgång.

Sjökarteverket saknar för närvarande befattningshavare med utbildning för mera kvalificerade administrativa uppgifter. Såsom av verkschefens yttrande framgår ha dessa uppgifter därför i väsentlig omfattning kommit att åvila verkschefen och avdelningsföreståndarna, med påföljd att dessas verksamhet i övrigt torde ha lidit förfång. Jag anser mig därför böra tillstyrka det i vissa utlåtanden framlagda förslaget om förstärkning av verkets personal med en deltidstjänstgörande befattningshavare. För denne synes lämpligen böra beräknas ett årligt arvode å högst 3 000 kronor. Jag förutsätter, att ifrågavarande befattningshavare utan särskilt arvode skall tjänstgöra såsom sekreterare i sjökarteverkets styrelse.

Organisationsnämndens förslag innebär, att den nuvarande *expeditionen* tillföres vissa nya arbetsuppgifter och att för dessas fullgörande vissa befattningshavare överföras från avdelningarna. Organisationsförslaget synes vara ägnat att möjliggöra ett bättre utnyttjande av personalen, och jag tillstyrker

det därför i princip. Då emellertid den nya deltidsbefattningens inrättande torde komma att inverka på redogörarens arbetsuppgifter, kan jag icke för närvarande tillstyrka, att denne uppflyttas i högre lönegrad. I avvaktan på närmare erfarenheter rörande den nya organisationen, vilken förutsatts skola möjliggöra bättre utnyttjande av biträdespersonalen, kan jag icke heller förorda anställande av ytterligare personal å expeditionen.

Såsom jag redan anfört torde vissa av sjökarteverkets extra ordinarie befattningar, sedan nu genom organisationsnämndens undersökningar vunnits säkrare hållpunkter för bedömandet av deras behövlighet, böra uppföras å ordinarie stat. Jag tillstyrker därför, att en av assistenterna å nautiska avdelningen i 21:a lönegraden, en tryckeriförman och en laborant i 15:e lönegraden, en koppartryckare i 10:e lönegraden, en kontorist i 9:e lönegraden, ett ritbiträde och ett kanslibiträde i 7:e lönegraden samt ett kontorsbiträde i 4:e lönegraden erhålla ordinarie anställning. Vad särskilt angår angivna befattningshavare å tryckeriet torde dessa komma att bli erforderliga, även om, på sätt organisationsnämnden föreslagit, litografisk reproduktion av sjökort befinnes kunna användas i större omfattning. Jag kan däremot icke för närvarande tillstyrka, att befattningarna såsom kontrollstationsföreståndare i Stockholm, Göteborg och Malmö uppföras å ordinarie stat.

Verksledningen har föreslagit, att kontrollstationsföreståndaren i Sundsvall, vilken för närvarande åtnjuter ett årligt arvode av 1 400 kronor jämte dyrtidstillägg, skulle erhålla extra ordinarie anställning i lönegrad Eo 18. På av lönenämnden anfört skäl synes emellertid arvodet i stället böra höjas, förslagsvis till 2 400 kronor. Jämväl en höjning av arvodet till kontrollstationsföreståndaren i Kalmar, 450 kronor, synes erforderlig, om kompetent innehavare av befattningen skall kunna erhållas. Jag tillstyrker därför, att ifrågasvarande arvode höjes till 720 kronor.

Mot ökningen av antalet gravörelever har jag intet att erinra. Däremot kan jag icke tillstyrka inrättande av ytterligare en expeditionsvaktsbefattning. Såsom av handlingarna framgår kunna nämligen vissa av organisationsnämnden föreslagna rationaliseringsåtgärder beräknas medföra ett bättre utnyttjande av den nuvarande vaktpersonalen. I avvaktan på förenämnda utredning rörande verkets lönefrågor torde de tekniska biträdena böra behållas med nuvarande anställningsform.

Den å sjökarteverkets avlöningsstat uppförda anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän kan med hänsyn till vad i det föregående anförts beräknas till 250 000 kronor (nu 210 000 kronor). Till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, beräknar jag 17 910 kronor (nu 13 100 kronor).

Medelsbehovet till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal kan uppskattas till 146 000 kronor (nu 179 300 kronor). Till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän beräknar jag oförändrat 37 800 kronor. Då medelsbehovet till rörligt tillägg kan uppskattas till 59 290 kronor, skulle det sammanlagda medelsbehovet under anslaget utgöra (250 000 + 17 910 + 146 000 + 37 800 + 59 290 =) 511 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 14 400 kronor.

Av anslagshöjningen belöpa omkring 3 000 kronor på merkostnader i anledning av att ett antal extra ordinarie befattningar föreslagits skola uppföras å ordinarie stat. En merkostnad om cirka 4 500 kronor för anställande av en instrumentmakare motsvaras av en minskning av medelsbehovet under anslaget till mättnings- och rekognosceringsverksamhet med 5 000 kronor. En merkostnad av 2 700 kronor vållas genom anställandet av administrativt biträde. Merkostnaderna för nya extra ordinarie befattningar överstiga med omkring 9 000 kronor kostnadsminskningar genom indragning av andra befattningar. Återstoden av anslagshöjningen belöper med inemot 2 000 kronor på den föreslagna höjningen av vissa arvoden samt i övrigt på löneklassuppflyttningar m. m.

Av det föregående framgår, att de av organisationsnämnden beräknade besparingarna med avseende å materielens underhåll åtminstone icke för närvarande kunna påräknas. Vid sådant förhållande kommer den nyss angivna anslagshöjningen icke — fränsett eventuella besparingar genom rationaliseringar med avseende å sjökortsproduktionen samt en mindre minskning av medelsbehovet under anslaget till mättnings- och rekognosceringsverksamhet — att motsvaras av kostnadsminskningar under andra anslag. Då jag det oaktat i huvudsak tillstyrker organisationsnämndens organisationsförslag, föranledes detta bland annat därav, att dess genomförande torde kunna möjliggöra ett bättre utnyttjande av verkets personal. Därigenom torde kunna undvikas vissa utökningar av personalen, som eljest skulle ha visat sig erforderliga.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels fastställa följande personalförteckning för sjökarteverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Personalförteckning.

Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	Lönegrad
1 överdirektör		C 6
3 förste aktuarier		A 26
1 aktuarie		A 22
1 kartograf		A 22
1 ingenjör		A 21
1 militärkartograf		A 21
1 assistent å jordmagnetiska avdelningen		A 21
1 assistent å nautiska avdelningen ¹		A 21
1 kassör ²		A 17
2 förste ritare		A 17
1 förste gravör		A 17
7 ritare		A 15
5 gravörer		A 15
1 tryckeriförman		A 15
1 laborant		A 15

Befattning	Lönegrad
1 koppartryckare	A 10
1 kontorist	A 9
3 ritbiträden	A 7
2 kanslibiträden	A 7
1 expeditionsvakt	A 6
1 kontorsbiträde	A 4

Tjänsteman å övergångsstat.

1 redogörare	A 18
--------------------	------

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.

1 föreståndare för avdelningen för nautiska publikationer ³	Eo 24
1 assistent å nautiska avdelningen ¹	Eo 21
1 kartograf	Eo 21
3 kontrollstationsföreståndare (i Stockholm, Göteborg och Malmö)	Eo 21

¹ Intill dess denna avdelning organiserats: avdelningen för nautiska publikationer.

² Befattningen må icke tillsättas utan Kungl. Maj:ts tillstånd.

³ Befattningen må icke återbesättas.

dels godkänna följande avlöningsstat för sjökarteverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 250 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 17 910
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 146 000
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, förslagsvis	» 37 800
5. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 59 290
	<u>Summa kronor 511 000</u>

dels ock till Sjökarteverket: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 511 000 kronor.

[22.] Sjökarteverket; Omkostnader, förslagsanslag.

Budgetåret 1942/43	kronor 164 500
» 1943/44	» 169 000
» 1944/45	» 240 000
» 1945/46 (styrelsens för sjökarteverket förslag)	» 245 375
» 1945/46 (Kungl. Maj:ts förslag)	» 245 000
Budgetåren 1942/46 (beräknad medelbelastning per år å kostnadsramen)	» 205 000

Anslaget för innevarande budgetår disponeras enligt en i statsliggaren för detta budgetår, s. 159, intagen omkostnadsstat.

I årets statsverksproposition (fjärde huvudtiteln, punkt 138) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Sjökarteverket: Omkostnader för budgetåret 1945/46 beräkna ett förslagsanslag av 240 000 kronor. Denna anslagsfråga synes nu böra upptagas till behandling.

I sina medelsäskanden för nästa budgetår har *styrelsen för sjökarteverket* biträtt en av *verkets chef* framlagd anslagsberäkning, enligt vilken medelsbehovet under anslaget beräknats sålunda.

I anledning av vissa av organisationsnämnden framlagda förslag ha under delposten till övriga expenser äskats 3 200 kronor för komplettering av kontorsutrustningen och 6 175 kronor för ny lokaltelefonanläggning. Det förra beloppet avser anskaffning av två skrivbord, två skrivmaskinsbord, en telefon- och förvaringshylla, fyra stolar, en skrivmaskin, en additionsmaskin och en adresseringsmaskin.

Från delposten till sjökort och andra publikationer, för innevarande budgetår 58 000 kronor, har, enligt vad verkschefen framhållit, bestritts avlöning enligt kollektivavtal till bland annat ett tryckeribitråde, som verkschefen föreslagit skola erhålla extra ordinarie anställning såsom expeditionsvakt. Delposten har med hänsyn härtill ansetts kunna minskas med 4 000 kronor.

I övrigt har icke ifrågasatts någon ändring i anslaget.

Medelsbehovet har i enlighet med det anförda beräknats till ett belopp, som med $(3\,200 + 6\,175 - 4\,000 =)$ 5 375 kronor överstiger det för innevarande budgetår anvisade anslaget.

Den anskaffning av möbler och kontorsmaskiner, för vilken sjökarteverkets styrelse i enlighet med organisationsnämndens förslag äskat medel, avses för beredande av bättre arbetsmöjligheter inom verket. Då anskaffningen torde vara på lång sikt ekonomiskt motiverad, tillstyrker jag, att medel anvisas för ändamålet. Av organisationsnämndens utredning framgår, att sjökarteverkets nuvarande lokaltelefonanläggning är mycket bristfällig och ofta ur funktion. Jag förordar därför, att den föreslagna nyanskaffningen äger rum. Det sammanlagda medelsbehovet för här avsedda ändamål uppgår till 9 375 kronor. Då emellertid en del av nyanskaffningen bör kunna rymmas inom ramen för det av verksledningen för verkets ordinarie expenskostnader äskade beloppet, beräknar jag kostnaderna för övriga expenser till högst 26 500 kronor, innebärande en höjning med 7 000 kronor.

Vid behandlingen av sjökarteverkets avlöningsanslag har jag funnit mig icke kunna tillstyrka ett av verkets ledning framlagt förslag om inrättande av en ny expeditionsvaktsbefattning. Då vid sådant förhållande någon överflyttning av avlöningskostnader från anslagsposten till publikationstryck icke kommer att äga rum, beräknar jag denna till samma belopp som för innevarande budgetår.

Enär medelsbehovet i övrigt under anslaget torde kunna beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår, uppskattar jag det sammanlagda medelsbehovet till $(240\,000 + 7\,000 =)$ 247 000 kronor, eller i avrundat tal

245 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 5 000 kronor. Av anslagsbeloppet torde omkring 25 000 kronor kunna hänföras till prisstegring sedan den 1 juli 1941. Stat för anslaget bör i vanlig ordning fastställas av Kungl. Maj:t.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjökarteverket: Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett *förslagsanslag* av 245 000 kronor.

[23.] **Sjökarteverket: Mättnings- och rekognosceringsverksamhet, reservationsanslag.**

Budgetåret 1942/43 (inberäknat tilläggsstat)	kronor	428 000
» 1943/44	»	440 000
» 1944/45	»	490 000
» 1945/46 (<i>styrelsens för sjökarteverket förslag</i>)	»	502 000
» 1945/46 (<i>Kungl. Maj:ts förslag</i>)	»	465 000
Budgetåren 1942/46 (beräknad medelbelastning per år å kostnadsramen)	»	430 000

Anslaget för innevarande budgetår disponeras enligt en i statsliggaren för detta budgetår, s. 159, intagen plan.

I årets statsverksproposition (fjärde huvudtiteln, punkt 138) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Sjökarteverket: Mättnings- och rekognosceringsverksamhet för budgetåret 1945/46 beräkna ett reservationsanslag av 490 000 kronor. Denna anslagsfråga synes nu böra upptagas till behandling.

I sina medelsäskanden för nästa budgetår har *styrelsen för sjökarteverket* biträtt en av *verkets chef* upprättad skrivelse, vari medelsbehovet under förevarande anslag beräknats på följande sätt.

Till fältarbeten till sjöss har upptagits samma belopp som för innevarande budgetår, 150 000 kronor. Till stöd härför har anförts i huvudsak följande.

Då det för närvarande icke vore möjligt att bedöma, när det med hänsyn till krigsläget bleve möjligt att igångsätta planerade utsjömätningar, hade medelsbehovet tills vidare beräknats under förutsättning att dylika mätningar icke komme att utföras under budgetåret 1945/46.

Det under byggnad varande kustmätningarfartyget beräknades kunna insättas i arbeten från och med 1946 års mätningssäsong, varigenom tillkomme en ökad belastning för detta fartyg av anslagsposten under omkring 70 mättningsdagar (höl mätningssäsong omfattade cirka 165 dagar). Sjökarteverket vore emellertid berett att för nästa år endast räkna med samma belopp som för innevarande budgetår, eller 150 000 kronor, varvid dock förutsattes, att om något mindre belopp på grund av sänkta oljepriser eventuellt skulle uppstå i behållning å innevarande budgetår, detta finge disponeras för motsvarande ändamål under budgetåret 1945/46. Anslagsberäkningen för nästa budgetår grundades på oförändrat prisläge å olja.

Till fältarbeten på land har beräknats oförändrat belopp, 3 000 kronor.

Med hänsyn till att ett vid det jordmagnetiska observatoriet å Lovö an-

ställt tekniskt biträde föreslagits skola erhålla extra ordinarie anställning har medelsbehovet för driftkostnader vid sagda observatorium, för innevarande budgetår 5 000 kronor, beräknats kunna minskas med 2 720 kronor. Enär emellertid de kvarstående driftkostnaderna ansetts kräva en avrundning uppåt med cirka 700 kronor, har medelsbehovet beräknats till 3 000 kronor.

Medelsbehovet för rustning och underhåll har beräknats till 283 000 kronor — nu 260 000 kronor — varvid anförts i huvudsak följande.

En närmare undersökning av de två senaste budgetårens förvaltning av anslagsposten till rustning och underhåll gäve vid handen att ytterligare 28 000 kronor för vartdera av dessa år skulle varit erforderliga för att undvika ett uppskjutande av sådana åtgärder, som erfordrades för ett ändamålsenligt underhåll (komplettering) av materielen. På grund av att sjömättingsfartyget Svalan i avvaktan på beslut om kassation eller ombyggnad under dessa år icke påkostats något underhåll, hade mera väsentliga olägenheter kunnat undvikas. Genom att särskilda medel nu funnes anvisade för ombyggnad av sjömättingsfartyget Svalan under innevarande budgetår, räknade verksamheten med att utgifterna även under sistnämnt budgetår skulle kunna hållas inom ramen för anvisade medel. För nästa budgetår syntes emellertid ofrånkomligt att justera anslagsposten uppåt med 28 000 kronor, varvid hänsyn även tagits till att ytterligare ett sjömättingsfartyg tillkommit genom nybyggnad.

En besparing å 5 000 kronor beräknades uppkomma genom anställande av en instrumentmakare, vilken förutsatts skola avlönas från avlöningsanslaget som extra ordinarie tjänsteman i lönegrad Eo 10.

För innevarande budgetår har anvisats ett belopp av 35 000 kronor för anskaffning av viss utrustning för radiopejling, att användas för Ortsbestämning i sådana fall då land är ur sikte. För nästa budgetår ha för motsvarande ändamål äskats 26 000 kronor, varvid anförts i huvudsak följande.

Den materiel, som avsetts skola anskaffas för ifrågavarande ändamål, hade beräknats betinga en sammanlagd kostnad av 59 000 kronor. Vid de mycket omfattande prov, som företagits sommaren 1944, hade det visat sig nödvändigt att vidtaga vissa ändringar av materielen. Därvid hade det icke varit möjligt att undvika vissa fördyringar, vilka sammanlagt komme att uppgå till 12 000 kronor. Totalkostnaden beräknades alltså numera till 71 000 kronor. Enär 45 000 kronor redan anvisats, erfordrades ytterligare 26 000 kronor.

Till komplettering av båtmateriel har äskats samma belopp som för innevarande budgetår, 37 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget har i enlighet med det anförda beräknats till (150 000 + 3 000 + 3 000 + 283 000 + 26 000 + 37 000 =) 502 000 kronor.

Kostnaderna för sjökarteverkets sjömättningsarbeten, vilka bestritts från ett under detta anslag uppfört delbelopp till fältarbeten till sjöss, ha under de senaste åren avsevärt ökats på grund av de stegrade oljepriserna. Då jag vid anmälan av 1944 års statsverksproposition (fjärde huvudtiteln, punkt 137) fann en ytterligare uppräknad av ifrågavarande belopp erforderlig, utgick jag från att beloppet, därest oljepriserna skulle sjunka under den nivå, som

*Departements-
chefen.*

vid anslagsberäkningen förutsatts, skulle ställas till förfogande allenast i den omfattning som svarade mot de under innevarande budgetår rådande priserna.

Priset på skifferolja har från och med innevarande budgetår kunnat avsevärt sänkas, och allenast en del av det för fältarbeten till sjöss avsedda beloppet kommer därför att erfordras under budgetåret. Såvitt hittills kan bedömas torde den besparing, som på grund av de sänkta oljepriserna kan beräknas uppkomma, komma att uppgå till omkring 10 000 kronor.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har styrelsen för sjökarteverket räknat med de oljepriser, varå anslagsberäkningen för innevarande budgetår grundats, och med hänsyn härtill föreslagit oförändrad medelstildelning för fältarbeten till sjöss, 150 000 kronor. Emellertid synes anledning saknas att grunda anslagsberäkningarna på högre oljepriser än de nu gällande. Enligt från sjökarteverket inhämtade uppgifter skulle kostnaderna för fältarbeten till sjöss vid sådant förhållande kunna uppskattas till i runt tal 125 000 kronor. Från och med 1946 års mätningssäsong beräknas ett nytt sjömätningssartyg kunna insättas i sjömätningsarbeten. Verksledningen har räknat med att kostnaderna för detta sartyg skola kunna rymmas inom nyssberörda belopp av 150 000 kronor, varvid dock förutsatts, att om något mindre belopp på grund av sänkta oljepriser skulle uppstå å innevarande års anslag, detta skulle få disponeras för motsvarande ändamål under nästa budgetår. Som nyss anförts beräknas besparingen å innevarande års anslag på grund av sänkta oljepriser till omkring 10 000 kronor. Av detta belopp torde 5 000 kronor böra utnyttjas för nedräkning av anslaget för nästa budgetår, medan återstoden bör få utnyttjas på sätt verksledningen föreslagit. I enlighet med det anförda beräknar jag medelsbehovet till fältarbeten till sjöss för nästa budgetår till (125 000 — 5 000 =) 120 000 kronor. Jag utgår från att beloppet, därest oljepriserna skulle sjunka ytterligare, ställes till förfogande allenast i den omfattning som svarar mot de under nästa budgetår rådande priserna.

Vid behandlingen av sjökarteverkets avlöningsanslag har jag ansett mig icke kunna för närvarande tillstyrka extra ordinarie anställningsform för det vid det jordmagnetiska observatoriet å Lovö anställda tekniska bitrådet. Med hänsyn härtill kunna icke driftkostnaderna för observatoriet, såsom verkets styrelse förutsatt, nedräknas med de under anslaget för närvarande beräknade kostnaderna för bitrådets avlöande. Enligt vad verkschefen framhållit böra driftkostnaderna i övrigt beräknas något högre än för innevarande budgetår. Med beaktande härav uppskattar jag driftkostnaderna för observatoriet till 5 500 kronor, innebärande en höjning med 500 kronor.

Ehuru de av verkets ledning anförda skälen för höjning av det för rustning och underhåll avsedda beloppet synas äga visst fog, kan jag icke tillstyrka större höjning än med 15 000 kronor till 275 000 kronor. Jag har därvid i likhet med verksledningen förutsatt, att verket genom anställande av en instrumentmakare skall kunna inbespara omkring 5 000 kronor under detta anslag.

Enär intet synes vara att erinra mot styrelsens äskanden i övrigt, beräknar jag det sammanlagda medelsbehovet under anslaget till (120 000 + 3 000 +

5 500 + 275 000 + 26 000 + 37 000 =) i avrundat tal 465 000 kronor. Av detta belopp torde omkring 25 000 kronor kunna hänföras till prisstegring sedan den 1 juli 1941. Plan för anslaget torde få fastställas av Kungl. Maj:t.

Under erinran att anslagsminskningen utgör 25 000 kronor får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjökarteverket: Mättnings- och rekognosceringsverksamhet* för budgetåret 1945/46 anvisa ett *reservationsanslag* av 465 000 kronor.

E. Diverse.

[24.] **Industriens krigsorganisation, reservationsanslag.** Å riksstaten ha före ingången av budgetåret 1944/45 funnits uppförda tre särskilda reservationsanslag, nämligen ett till Armén: Industriell krigsberedskap, ett till Marinen: Industriens krigsorganisation och ett till Flygvapnet: Industriens krigsorganisation. För innevarande budgetår finnes å riksstaten för motsvarande ändamål uppfört ett enda anslag till Industriens krigsorganisation. Anslagets belopp utgör 200 000 kronor.

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag (fjärde huvudtiteln, punkt 177) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1945/46 beräkna förevarande anslag till 200 000 kronor.

I sina anslagsäskanden för nästkommande budgetår har *krigsmaterielverket* anfört, att en betydande reservation å det för innevarande budgetår anvisade anslaget kunde emotas. Med hänsyn till denna reservation syntes anslagsbehovet för nästa budgetår kunna begränsas till samma belopp som för innevarande budgetår, eller till 200 000 kronor. *Krigsmaterielverket* har i detta sammanhang understrukt vikten av att förevarande anslag till erforderligt belopp kvarstode å riksstaten efter en återgång till normala fredsförhållanden. Ett flertal av de utgifter, som under sådana förhållanden skulle utgå av anslaget i fråga, bestredes för närvarande av medel, som anvisats för materielanskaffning, varför betydande reservationer å anslaget kommit att uppstå under budgetåren sedan stormaktskrigets utbrott. Då denna finansieringsmetod icke kunde tillgripas under fredsförhållanden och då de ändamål, som med anslaget avsåges, vore av synnerlig vikt med hänsyn till industriens krigsberedskap, kunde det mycket väl tänkas, att belastningen å anslaget efter en återgång till fredsförhållanden bleve av helt annan och större omfattning än som för närvarande vore fallet.

Försvarets civilförvaltning har i yttrande över ett av *krigsmaterielverket* framlagt förslag till stat för det för innevarande budgetår till ifrågavarande ändamål anvisade anslaget anfört vissa principiella synpunkter rörande anslagets användning i sådant hänseende och anfört bland annat följande.

Av försvarsgrensförvaltningarnas uppgifter framgår, att anslaget inom de olika försvarsgrenarna tagits i anspråk för väsentligen olika ändamål. Armé-

förvaltningen och marinförvaltningen ha sålunda i första hand anskaffat speciell verktygs- och maskinutrustning för den privata industri, som avses skola övertaga krigsmaterieltillverkning. Beträffande den för flygvapnet arbetande industrien har motsvarande medelsbehov icke förekommit, varför flygförvaltningen till största delen använt sitt anslag för forskning rörande ersättningsmateriel m. m. i syfte att skapa inhemsk tillverkning av ersättning för vissa importvaror. I den mån motsvarande utgifter förekommit för arméförvaltningens och marinförvaltningens del, vilket allenast i mindre utsträckning synes ha varit fallet, torde — åtminstone vad arméförvaltningen beträffar — vederbörliga materielanskaffningsanslag ha tagits i anspråk. Civiltförvaltningen erinrar om att exempelvis vid tillkomsten av arméns anslag till åtgärder för industriens krigsorganisation i 1924 års statsverksproposition (fjärde huvudtiteln, punkt 53) kostnader för utexperimenterande av lämpliga ersättningsämnen förutsattes skola bestridas av anslaget.

Övriga under anslaget redovisade utgifter avse till övervägande del planering, prov och experiment för krigsindustriens organisation. Tidigare torde de till försvarsgrenarnas förfogande ställda anslagen i mindre omfattning jämväl ha tagits i anspråk för viss materielanskaffning, vilket icke kan anses riktigt. Härutinnan synes dock numera ändring ha skett.

I detta sammanhang torde böra beröras frågan om bestridande av kostnader för undanförelse och luftskydd vid vissa anläggningar, som arbeta för försvarets räkning. Sådana kostnader för försvarets egna verkstäder böra i princip inräknas i driftskalkylen och bestridas av driftmedel. Förevarande anslag, vilket är avsett för industriens omläggning till krigsproduktion, bör icke tagas i anspråk för dylika utgifter vid försvarets egna anstalter. Vad beträffar motsvarande kostnader för enskilda industriföretag får civiltförvaltningen framhålla, att enligt civiltförsvarslagen desamma i princip skola bestridas av respektive företag, vilka sedermera i särskild ordning kunna erhålla viss ersättning härför. Medel härför ha anvisats under riksstatens femte huvudtitel. Anslaget till industriens krigsorganisation bör alltså icke tagas i anspråk för de angivna kostnaderna.

Departements-
chefen.

Av den utredning, som förebragts såväl i propositionen 1944: 185 som i nu förevarande sammanhang, framgår att anslaget till industriens krigsorganisation och däremot svarande äldre anslag tagits i anspråk för synnerligen skiftande ändamål. Det synes mig önskvärt, att fastare riktlinjer nu uppdragas för användningen av förevarande anslag. Vad civiltförvaltningen härutinnan anfört synes mig beaktansvärt. Enligt min mening bör anslaget närmast avses till bestridande av kostnader, föranledda av åtgärder för privatindustriens omläggning till krigsproduktion. I sådant syfte böra anvisade medel kunna användas för anskaffning av speciell verktygs- och maskinutrustning för den privata industri, som avses skola övertaga krigsmaterieltillverkning. De böra vidare kunna ställas till förfogande för forskning, syftande till att skapa underlag för inhemsk tillverkning av ersättning för krigsviktiga importvaror. Det bör härvid tillses, att sådan forskningsverksamhet såväl i effektivitetens intresse som för vinnande av kostnadsbesparing såvitt möjligt samordnas med liknande, på den allmänna folkförsörjningens behov inriktad verksamhet. Förevarande anslag bör även kunna utnyttjas för planering, prov och experiment i samband med krigsindustriens organisation. Till planeringsåtgärderna bör uppenbarligen hänföras den verksamhet, som bedrivs inom ramen för krigsmaterielver-

kets regionala organisation (krigsindustriombuden), anordnande av industriella krigsspel och dylikt. Däremot anser jag i likhet med civilförvaltningen, att anslaget icke — såsom tidigare i viss utsträckning torde ha skett — bör tagas i anspråk för materielanskaffning. Kostnader för undanförelse och luftskydd vid försvarets egna verkstäder torde vidare böra bestridas av driftsmedel. Motsvarande kostnader för enskilda industriföretag synas, i den mån kostnaderna skola gäldas av staten, böra bestridas från för civilförsvarsändamål anvisade medel under femte huvudtiteln. I sistnämnda båda fall uppkommande kostnader torde därför i regel icke böra bestridas av anslaget till industriens krigsorganisation.

Vad vidare angår medelsbehovet för ifrågavarande ändamål kunna icke obetydliga reservationer beräknas stå till förfogande vid ingången av nästa budgetår. Till uppkomsten av dessa reservationer ha bidragit vissa influtna medel, som tillgodoförts anslaget. Dylika inkomster torde kunna påräknas även för nästkommande budgetår. Med hänsyn härtill synes medelsanvisningen för ändamålet kunna begränsas till ett avsevärt lägre belopp än det, som kan förutses åtgå. Då det med hänsyn till anslagets karaktär icke kan anses uteslutet, att belastningen å anslaget efter återgång till fredsförhållanden kan bli större än för närvarande, synes mig dock försiktigheten bjuda att icke alltför hårt beskära medelsanvisningen. För innevarande budgetår uppskattades det sammanlagda medelsbehovet av krigsmaterielverket till 400 000 kronor. Det oaktat ansågo statsmakterna en nedsättning av medelsanvisningen till hälften därav vara möjlig. I likhet med krigsmaterielverket håller jag före, att för nästa budgetår bör anvisas samma belopp som innevarande år. Det synes mig dock lämpligt, att en relativt betydande del av anslaget avsättes för att, efter prövning av medelsbehovet i det särskilda fallet, av Kungl. Maj:t ställas till vederbörande myndighets förfogande.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Industriens krigsorganisation* för budgetåret 1945/46 anvisa ett *reservationsanslag* av 200 000 kronor.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, under punkterna 1—24 hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

A. Broberg.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

	Sid.
I. <i>Vissa särskilda frågor</i>	2
Fråga om reglering av vissa militära arvoden	2
Fråga om avveckling av arvoden, som utgå i stället för lön	5
Allmänna synpunkter på frågorna rörande arvoden utöver lön	8
Stabsarvoden	16
Förvaltningsarvoden	25
Kompaniofficersarvoden vid de centrala förvaltningarna och örlogs- varven m. m.	25
Arvoden för kontroll, besiktning och arbetsledning	34
Kontrollarvoden	34
Arvoden till tygmästare m. fl.	38
Tillsynsarvoden	41
Riskarvoden	43
Vissa andra arvoden för kontroll, besiktning och arbetsledning	46
Arvoden åt uppbornsmän vid marinens matinrättningar i land	48
Arvoden till militärassistenter	51
Arvoden vid det militära undervisningsväsendet	61
Övriga arvoden	95
Övergångsanordningar	99
Kostnadsberäkningar	100
Tryckningsverksamheten inom försvaret m. m.	101
Ändrade grunder för avlöning åt underofficerare och underbefäl vid utbildning till officer	135
Marinintendenturkårens organisation och omfattning	137
Viss omorganisation av utbildningen vid sjökrigshögskolan	167
Fråga om lönereglering för viss personal tillhörande den militära väderlektjänsten	170
II. <i>Anslagsfrågor</i>	181
A. <i>Försvarsdepartementet.</i>	
Försvarsdepartementet: Avlöningar	181
B. <i>Centrala förvaltningsmyndigheter.</i>	
Försvarets civilförvaltning: Avlöningar	187
Försvarets civilförvaltning: Omkostnader	203
Försvarets sjukvårdsförvaltning: Avlöningar	204
Krigsmaterielverket: Avlöningar	210
Krigsmaterielverket: Omkostnader	226
Arméns fortifikationsförvaltning: Avlöningar	227
Arméförvaltningen: Avlöningar	231
Marinförvaltningen: Avlöningar	237
Flygförvaltningen: Avlöningar	241

	Sid.
<i>C. Försvarskrafterna.</i>	
Försvarsstaben: Avlöningar	246
Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.	259
Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.	320
Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.	347
<i>D. Vissa för försvaret gemensamma institutioner.</i>	
Sjökarteverket: Avlöningar	364
Sjökarteverket: Omkostnader	390
Sjökarteverket: Mättnings- och rekognosceringsverksamhet	392
<i>E. Diverse.</i>	
Industriens krigsorganisation	395
